

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

1. oktobra — Posveta slovenskih občinskih mladinskih funkcionarjev so se udeležili tudi predsedniki republiških in krajskih RK ZSM skupaj z Brankom Greganovičem, predsednikom K ZSM Jugoslavije. V razpravi so se mladi dotaknili aktualnih problemov v državi, več na zadnji strani. — (V. B.) Foto: G. Šinik

9. STRAN

MLADINSKA STRAN

16

ljubljska banka

Temeljna banka Gorenjske Kranj

Gorenjc in banka — formula prihranka

Poslanica otrokom ob tednu otroka 1988

Dragi otroci—vrstniki prihodnosti!

Pred vašim domom stoji vaš dan, vaš teden, vaše stoletje! Odprite vrata, odprite okna, odprite srce — naj vdre življenje v vas in vas napolni s polnostjo, da bo od vaše radosti svet popolnejši, da bo v njem manj laži in več čistosti. Kajti vedite: svet se z vami začne, z vami obnavlja, z vami nadaljuje kot potok, ki teče iz večnosti v večnost. Vaše je, da bo ta vrelec čist, svež, živ, da bo pljuskala iz vas vsenaokrog in vsepovsod sveta voda življenja.

Zato ne mislite, da je svet grob, grd, gol — res je, da je še slabši, še hujši, še bolj krut — a za vas in v vas je in mora biti svetel, sončen, svoboden, srečen. Samo takega sanjajte, samo takega iščite, samo takega terjajte, dokler ste tako majhnoveliki, da lahko zgrabite nemogoče!

Ne pustite odraslim, vsevednim pustežem in dolgočasnim čemernežem, da vam zastrejo luč, da vam vsilijo svojo resnico, da dirigirajo vaše pesmi! Raje osvetlite vi njihovo tavnje iz noči v noč.

Ostanite za zmeraj otroci, ki vidijo pravo resnico stvari, ki razgalijo golega kralja prevare, ki zrejo svoje ptice v zenitu, ki čutijo sonce v srcu in ga postavljajo v dom svojega bivanja in v meč zgodovine. Bodite otroci, ki rastejo v upanje in ljubezen, hkrati pa tudi v zrelost, v luč in senco življenja. A ko se neha vaš dan, vaš teden, vaše stoletje, bodite in ostanite boljši od nas, vaših prednikov ali vrstnikov, da vas bodo po dobrem pomnili vaši in naši zanamci.

Tone PAVČEK

Gorenjci se niso (ne bodo) udeležili mitingov

Kranj, 30. septembra — Obznanila konferenca ZSMS Kranj je prejela vabilo mladim iz političnega Zema, da bi se mladinci iz Kranja udeležili njihovega mitinga mladim »Hočemo politično zvezo«. Kranjska Socialistična zveza je bila povabljena na miting solidarnosti, ki je bil v Kranju v nedeljo, 1. oktobra, sodelovali so prejeli povabilo sodelovanje na mitingu v potatni Smederevski Palanki. Vseh organizacijah, v Kranju in v Škofji Loki so se odločili, da se na mitingov ne bodo udeležili. Vodja kranjske mladinske organizacije je v telegram med drugim napisal, da se pridružuje klicu razumu predsedstva zvezne konference ZSMJ, v Škofji Loki pa predvsem zaskrbljeni nad poročili z mitingov, v Kranju pa tako.

Zdi se, da so tako v Kranju kot v Škofji Loki ravnali pametno. Nikjer ne odklanjajo mitingov že vnaprej, niti jim ne nasprotujejo, saj so mitingi tudi ena od oblik izražanja mnenj in stališč, oblika protesta zoper neučinkovitost državnih in političnih organov, zoper kršitve ustavnosti in zakonitosti, kratenje človeških pravic in podobno. Takšen (kulturni) miting s pozitivnimi sporočili je bil, denimo, v Ljubljani kot protest političnemu procesu zoper četverico in nekaj podobnega je bilo pozneje tudi v Kranju.

Na Gorenjskem so zaskrbljeni predvsem nad vsebino nekaterih sporočil mitingov solidarnosti, ki se vrstijo v južnih republikah, predvsem v Srbiji, zlasti nad tistimi, ki se poglobljajo že zdaj precej globok prepad med

narodni in narodnostni, med republikami, med republiko in pokrajinama. Samo mitingi tudi ne bodo razrešili nakopičenih problemov, če ne bo odločnih posredov v urejanje gospodarskih razmer in takšnega političnega delovanja, ki bo ustvarjalo medsebojno zaupanje, krepilo sožitje vseh narodov in narodnosti. In nenazadnje: »ne« je tudi izraz pokončne drže in političnega poštenja. Če na Gorenjskem podpirajo slovensko politično vodstvo (Kučan, Smole, Stanovnik ...), potem je tudi razumljivo, da zavračajo takšne mitinge in sporočila z zahtevami, da morajo »skloniti glave« tudi politiki, ki zagovarjajo strpen in argumentiran dialog, demokratičen socializem po meri ljudi in zmago razuma nad čustvi.

C. Zaplotnik

Večje kazni za prometne prekrške

Čeprav smo v Jugoslaviji komaj pred osmimi leti sprejeli zvezni zakon o temeljnih varnostih v cestnem prometu, smo pred nedavnimi dobili novega. Veljati bo začel 12. oktobra 1988.

V spomin si velja vtisniti vsaj najpomembnejše novosti V zakonu so razširjena določila o temeljnih varnostih cestnega prometa; v njih se enotno urejajo dolžnosti udeležencev ob prometni nezgodi, osnove za usposabljanje kandidatov za voznike in vleka vozil. Predpisane so obveznosti organizacij, ki skrbijo za vzdrževanje cest, da zagotavljajo sredstva za ta namen. Povečana je zaščita

najbolj ogroženih udeležencev v prometu in odgovornost voznikov na cestah. Več pozornosti je namenjeno tudi prometu s kolesi in kolesi z motorjem; na slednjih je za voznike in potnike predpisana obvezna uporaba zaščitne čelade.

Največ sprememb je pri kazenskih določbah. Posebni varstveni ukrepi predvidevajo za voznike povratnike, ki v dveh letih ponavljajo določene prekrške, ponovno obiskovanje predavanj in preverjanje znanja prometnih predpisov, prometnih znakov ter vožnje motornega vozila. Če je bil voznik že kaznovan v tem času zaradi vožnje pod

vplivom alkohola, mamil ali zdravil, bo ob ponovnem prekršku moral v zapor od 15 dni do 2 meseca. Hud prometni prekršek — velika preokračitev dovoljene hitrosti ali vožnja v rdečo luč, na primer — bo voznika stal od 40 do 200 tisočakov, pravna oseba bo za prekršek lahko kaznovana z največ 45 milijoni, odgovorna oseba pa z največ 2,5 milijona dinarjev.

Upati je moč, da bodo strožje kazni vsaj za nekaj časa strezile voznike in tudi druge udeležence v prometu prisilile k razumnosti. Seveda, samo od tega pa si gotovo ne moremo obetati boljše varnosti na cestah!

S. Saje

Festival zaključen, nagrade podeljene

Zlati Triglav bolgarskemu filmu

Kranj — Mednarodna žirija meni, da so na 12. mednarodnem festivalu športnih in turističnih filmov pokazali avtorji športnih filmov več kreativnosti in bolje izkoristili možnosti izbranih tem.

Na svečanosti minuli petek zvečer v kinu Center so podelili nagrade 12. mednarodni festival športnih in turističnih filmov. Uradna žirija je za najboljši film razglasila bolgarski film Devet korakov režiserja Stoicha Shiskova. Srebrni Triglav je pripadel francoskemu filmu Trilogija Nicolasa Philberta. Bronasti Triglav pa je prejel jugoslovanski film Pozdravi iz Poreča, režiserja Iva Laurenčica. Ta film je kot najboljši izbrala tudi žirija občinstva. Francoski film ponoreli konji je prejel nagrado Komiteja za šport in turizem Cieps-Unesco. Nagrado Cidalc Dragan Janković je prejel kanadski film Otroci Nakiske, nagrado Cidalc Pierre de Coubertin pa je prejel belgijski film Dossard.

Tokrat so prvič podelili festivalske nagrade za video. Zlati Triglav ni bil podeljen, srebrni Triglav pa je osvojil italijanski film Zmagovalci, bronastega pa jugoslovanski film Izleti po severozahodni Sloveniji režiserja Jurija Korenca. Podeljene so bile tudi festivalske nagrade 22 filmom za režijo, komentar, kamero in najboljši vzgojni film.

L.M.

Svečana zaprisega mladih vojakov — Prvo oktobrsko soboto so se v naših vojašnicah zvrstile slovesnosti, med katerimi so mladinci iz vse domovine obljubili častno izpolnjevanje vojaških dolžnosti. Tako je bilo tudi v škofjeloški vojašnici Jože Gregorčič, kjer so se starešinam in vojakom pridružili številni svojci in znanci mladih. Po svečani zaprisegi so se zadržali na družabnem srečanju, ki ga je obogatil pester kulturni spored. (S) — Foto: F. Perdan

Elan predstavil prvi motorni čoln

Elan 35 Power

Portorož, 30. septembra — Begunjski Elan je konec tedna v portoroški marini predstavil prvi motorni čoln iz družine Elan 35 Power, katerega zasnova je prilagojena specifičnim potrebam milice in luških kapetanij ter predstavlja novost na našem tržišču.

Najnovejši Elanov navtični izdelak je prva serijska hitra motorna jahta, izdelana v naši državi. Kot predvidevajo v Elanu, mora »Elan 35 P« na zahodnem tržišču s svojo inovativno zasnovo, odličnimi plovnimi lastnostmi in vrhunsko visoko kvaliteto, prehiteti svoje tekmece. To tudi pomeni, da bo dosegel visoko ceno in vsaj 60 odstotkov jaht bo namenjenih izvozu. Elan si je v preteklih štirih letih na zahodnem tržišču že utrdil mesto cenjenega izdelovalca velikih športnih plovil, saj so jadrnice Elan 19, Elan 31 in 33 ter Elan 43 pridobile naklonjenost in zaupanje kupcev po vsem svetu.

Nova motorna jahta Elan 35 P je zelo hitra, prilagojena nemirnemu morju, z njo je možno hitro obračanje in manevriranje, hkrati pa je tudi ekonomična pri porabi goriva. Tudi oprema je najvišje kvalitete, na žalost pa še vedno večina uvožena. V.S.

Konferenca o človekovih pravicah

Ljubljana — Danes, v torek, 4. oktobra, pripravlja RK SZDL Slovenije konferenco o uresničevanju in varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin v republiki in državi.

Uvodno besedo na konferenci bo imel dr. Ljubo Bavcon, predsednik iniciativnega odbora za ustanovitev sveta za varstvo človekovih pravic in svoboščin. Sicer je za samo konferenco pripravljena tudi veliko gradiva, ki so ga pripravili različni strokovnjaki — prof. dr. Boštjan M. Zupančič, prof. dr. Danilo Turk, prof. dr. Anton Perežnik.

Današnja konferenca naj bi med drugim preverila tudi, kaj je bilo za vastvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin narejenega v naši državi v zadnjih štiridesetih letih in kako spoštujemo obveznosti, sprejete z ratifikacijo mednarodnih listin s tega področja. To hkrati pomeni pričakovanje, da naj bi današnja konferenca ob ostalem dala tudi že nekatere konkretne usmeritve, ki bi jih bilo potrebno še vgraditi v naše zakone in ustavo.

V.B.

GORENJSKI GLAS
GRAFIČNE STORITVE

TOMAŽ GERDINA

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Glasnejši zmagujejo

Ko v neki državi vlada že več kot desetletje nima nobene bese-de, (oziroma ko njenih besed nihče ne upošteva), potem tudi v raz-merah, ko obstajata sočasno dve vladi, nikjer ni rečeno, da bo ka-terakoli izmed njiju doživela boljšo usodo. Če torej eno vlado pri-znava polovica prebivalstva, drugo pa druga polovica, je tako, kot da vlada ni.

Govorimo o Libanonu, če niste razumeli. Potem, ko še vedno ni razpuščena vlada Hossa, v kateri so en krščanski in štirje muslim-ski ministri, vsi pa so proširsko usmerjeni, je predsednik Džem-mael pred iztekom svojega mandata, ker pač ni našel ustrežnejše možnosti, ustanovil začasno vojaško vlado, na čelu katere je gene-ral Aoun. Kot je bilo že večkrat zapisano, so v tej vladi trije kršćan-ski generali, trije muslimanski, katere je Aoun tudi povabil v vla-do, pa so sodelovanje zavrnili.

V čem so glavne značilnosti sedanjega dvovladja: Obe se po-zivata na izključno pravico do urejanja razmer, obe zahtevata od administracije in ljudstva, naj odločitve druge ne upoštevata. Ena vlada zastopa koristi tistih, ki so imeli do zdaj več privilegijev, dru-ga koristi tistih, ki so začutili, da so se razmerja moči spremenila in da je treba tudi razmerja na oblasti ustrezno spremeniti. In če vemo, da ene podpira Sirija (najvplivnejša sosedja), druge pa ne, je znano vsaj še eno temeljno nasprotovanje med Libanonci.

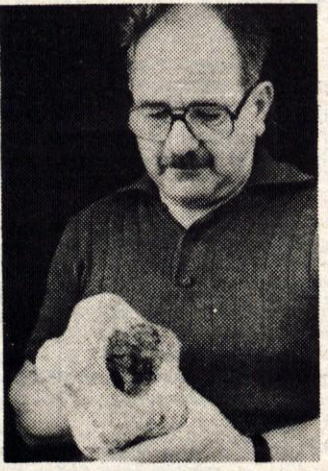
Ti pa se tako ali tako že nekaj časa zapirajo v etnične in ver-ske skupine, ki postajajo bolj in bolj homogene, kar pomeni, da bo odnose med njimi vse težje otopliti. Libanonski model bi bil precej bolj enostaven, ko bi šlo le za tako značilno in v vsem svetu, ne na-zadnje v tem trenutku in na precej podoben način tudi pri nas, pre-piranjje in pretepanje za oblast, za spopad med starimi in novimi elitami, požrešnimi moči. V Libanonu otežuje razpletanje krize mednarodni dejavnik, ki ga za zdaj denimo pri nas še ni. V Libano-nu se namreč prepletajo ne le interesi temveč tudi vojaki Sirije, Iz-raela, Palestincev, Irana. Nekaj upanja za Libanon je, če se bodo Palestinci in Izraelci sporazumeli o kakršnemkoli sožitju, saj bo-sta potem takoj dva tujka manj, če malce poenostavimo. In v tem primeru bosta tudi obe »bratski« državi — Sirija (ki kot država pr-ve bojne črte proti Izraelu dobiva nemajhna dolarska sredstva) in Iran (ki ima že tako precej okleščene temelje) — izgubili izgovor za rovarjenje v Libanonu. Ostalo bo tisto, kar je bilo prej. Kristjani in muslimani, oboji z občutkom, da jih oni drugi izkoriščajo, da za-služijo več. Tudi brez tuje pomoči se bodo verjetno še lep čas pobija-li, morda pa se bodo le skušali sporazumeti, čeprav v to drugo va-rianto nekako dvomim, vsaj če opazujem druge večnacionalne ali kako drugače razdeljene prebivalce iste države. Nikjer, razen v razvitejšem svetu, med različnimi skupinami ni miru. In tu je tudi končni napotek. Ko bo vsem dobro, se ne bo več treba pripraviti, kdo koga molze. In to ne velja le za Libanon. Težava je le v tem, da moraš imeti za vpitje o resnici in svobodi le dober glas, za dvigova-nje življenjske ravni in gospodarskih razmer pa rabiš tudi nekaj znanja in sposobnosti. Na žalost v primitivnejših okoljih zmaguje-jo glasnejši.

Konec jeseni ekološka konferenca

Škofja Loka, 30. septembra — Predsedstvo občinske konfe-ren-ce Socialistične zveze v Škofji Loki je na seji minuli torek me-d drugim obravnavalo tudi pobudo sveta za varstvo okolja za sklic problemske konference. Sklenilo je, da bo konferenca, tokrat že tretja po vrsti, konec jeseni, najverjetneje decembra letos. Na njej se bodo zbrali poleg ekologov in predstavnikov delovnih organiza-cij, ki kvarijo okolje, tudi člani krajevnih konferenc Socialistične zveze in občinskih družbenopolitičnih organizacij. Razpravljali bo-do o vseh vidikih varstva okolja. Pri onesnaževanju vode jih bo za-nimala problematika glede izcedkov iz odlagališča odpadkov na Raskovcu in odtokov iz prašičje farne v Dorfarjih. Pri onesnaže-nosti zraka se bodo seznanili z razmerami na škofjeljski Trati in v Železnikih. Obširneje bodo spregovorili tudi o vplivu rudnika ura-na na okolje. Posebej bodo obravnavali še težave zaradi divjih odlagališč odpadkov in se dogovorili o opremljanju naselij z zabo-jniki.

S. Saje

Bistrica pri Trzinu, septem-bra - Ko je prejšnjo nedeljo Anton Bešter iz Bistrice pri Trzinu šel mimo gradbišča ceste v Gabeli, med Peračico in Bidorjem je našel pred-met, za katerega še ni odkril, kaj pomeni. Predmet je na-rejen v obliki zvezde in je težak okrog dva kilograma in pol. Sklenil je, da ga najprej dobro očisti ter pogleda ali ima slučajno kje skrito letni-co. Nato ga bo dal pregledati tržiškemu društvu minera-lov in fosilov. V.S. Slika: F.Perdan

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Trzin

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tiska Ljudska pravica Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Štefan Zargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnjek (notranja politika, šport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetij-stvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Do-lenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrl-Zlebir (social-na politika), Dušan Humer (šport), Vilma Stanovnik (Trzin, turizem), Vine Bešter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Šinik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Nada Prevc in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Volžić (lektoriranje).

Akontacija naročnine za 2. polletje 24.000 din

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči rač-ču n pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni ured-nik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, eko-nomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, ma-li oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Po zadnjih spremembah prispevnih stopenj za SIS

Ne le drobtine!

Neposredni povod za nastanek tega prispevka so bila skopa poročila o spremembah prispev-nih stopenj, ki smo jih objavili v pre-tklih številkah našega časo-pisa. Pravzaprav ne gre za skopost teh poročil, pač pa za dvom ali naši bralci vedo oziroma raz-umejo, kaj spremembe prispev-nih stopenj za samoupravne in-terese skupnosti družbenih de-javnosti pomenijo, ali še bolj prinašajo. Naši novinarji, ki so spremljali delo občinskih izvrš-nih svetov, so odkrito priznali, da matematike, ki je bila ob obravnavi teh tem razlagana, prav nič ne razumejo, kot mnogi tisti, ki trdijo, da so bile SIS iz-mišljene zato, da ne bi o nič-me-rem odločali. Zato so o tem le previdno poročali, danes po-po-skusimo to razložiti in vsaj del-no komentirati.

Zakaj se prispevne stopnje spreminjajo

Tudi brez posebnih ukrepov ekonomske politike na različnih ravneh, smo bili v preteklosti priča dokaj pogostim spremem-bam prispevnih stopenj za SIS, ko je bilo potrebno, v naših do-kaj živahnih - predvsem pa ne-predvidljivih gibanjih, prilagaja-ti prispevne stopnje gibanju osebnih dohodkov, ki so v tem primeru prispevna osnova, ter dogovorjenim ali (pogostoma - v zadnjih letih pa kar po pravilu) kar določenim potrebnim sred-stvom za družbene dejavnosti. Bolj kot je divjala infacija denarja in ukrepov, bolj pogosto-ma so se stopnje spreminjale.

V letu 1988 so bili tudi za po-dročje sredstev za družbene de-javnosti - ali kot temu pravimo za skupno porabo, sprejeti po-sebni ukrepi, ki jih je nenadnje narekoval sporazum o odlo-žitvi naših dolgov z mednarod-nim monetarnim skladom (po-dobno kot za naše plače, kar nas vedno bolj tepe po žepih, ter za porabo države, o čemer že kar dnevno slišimo, kako to naši na-jodgovornejši organi kršijo). Rast sredstev je bila omejena z določitvijo največjega možnega povečanja v paketu ukrepov iz-danih 15. maja in SIS so do viso-kega poletja nekoliko skrpale (v nekaj redkih primerih tudi okle-stile) svoje programe v dane okvire. Mirno lahko zapišemo, da se je račun izšel v veliki veči-ni programov na račun razvred-notenja dela delavcev, ki izvaja-jo te programe, saj je znano dej-stvo, da hitro spreminjanje (zla-sti krčenje) teh programov ni mogoče.

Konec julija sta bili sprejeti dve spremembi zakona, ki ome-jujeta sredstva SIS: zmanjšana je bila dovoljena rast sredstev v letu 1988 in spremenjena je bila osnova, na katero se ta rast la-hko računa. Do tedaj je namreč veljalo, da se lahko rast računa na vsoto sredstev zbranih v pre-tteklem letu, nov zakonski tekst pa določa, da je osnova le tisti del lanskih sredstev, ki so ga SIS smele porabiti. Razen na Je-senicah, kjer v 1987 letu niso uspeli zbrati vseh sredstev, ki bi jih lahko namenili za družbene dejavnosti, tako novo "obvezno navodilo" zato pomeni ponovno znižanje sredstev. Tema dvema

"udarcema" se je pridružila, v vedno bolj zaostrenih razmerah, ki ogrožajo osnovno preživetje vedno večjega števila ljudi, logi-čna zahteva za razbremenjevan-je gospodarstva in zlasti oseb-

nih dohodkov in tu tiči tretji vzrok za spreminjanje prispev-nih stopenj. Ta zahteva je bila namreč tudi politično "podprta" (kar je v naši družbi izredno po-membno) in preko Izvršnega sveta SRS je stekla akcija za ta-kojšnje zmanjševanje prispev-nih stopenj. Na ravni republike je bilo ocenjeno, da se morajo prispevne stopnje toliko znižati, da bodo osebni dohodki porastli za vsaj 8 odstotkov. Službe SIS so pripravile nove izračune (v večini primerov kar brez pristoj-nih organov SIS, ki bi lahko odločali o spreminjenih progr-amih), občinski izvršni sveti pa sprejeli nove bilance sredstev in stopenj.

Kakšne so nove prispevne stopnje?

V Uradnem listu Slovenije so bile v posebnem pregledu 26. septembra objavljene nove prisp-evne stopnje, ki bodo veljale za vsa izplačila osebnih dohod-kov po 11. oktobru. Za vas smo pripravili naslednji pregled no-vih prispevnih stopenj:

PREGLED PRISPEVNIH STOPENJ IN SPREMENB NA GORENJSKEM

Vrsta prisp. oz. davka	JESENICE	KRANJ	RADOVLJICA	ŠK. LOKA	TRŽIČ
PO PREBIVALIŠČU					
Rep. davek	0.60	0	0.60	0	0.60
Občin. davek	0.00	-0.75	0.75	0	0.75
Otroško varstvo	1.90	0	1.55	-0.25	1.24
Osnovno izobražev.	4.92	0	8.23	+2.93	5.90
Social. skrbstvo	0.65	0	0.50	-0.25	0.65
Kultura rep.	0.93	+0.28	0.93	+0.28	0.93
Kultura obč.	0.46	0	1.01	+0.34	0.38
Telesna kult. rep.	0.03	-0.01	0.03	-0.01	0.03
Telesna kult. obč.	0.43	0	1.28	-0.44	0.36
SKUPAJ	9.02	-0.48	14.88	+2.6	10.09
PO ZAPOSLOTVI					
Otroško varstvo	1.90	0	1.39	-0.8	1.83
Zdravstvo	11.00	0	7.32	-1.72	9.70
Pokoj. inval. zavarov.	17.74	-2.27	17.74	-2.27	17.74
Zaposlovanje	0.30	0	0.30	0	0.30
Za solidarnost	0.03	0	0.03	0	0.03
SKUPAJ	30.97	-2.27	26.78	-4.79	29.60
SKUPAJ % iz BOD	39.99	41.66	39.69	38.19	42.70

Naj zaradi boljše razumeva-nja k temu dodamo nekaj poja-snil: Najprej naj opozorimo, da so za prispevke (kot tudi za davke) pomembne prispevne osnove (kot vir sredstev, iz katerega se določa prispevek), merila, po ka-terih se določa višina prispevka, ter krajevni princip, po katerem se prispevki obračunajo. Ker nas zanimajo tokrat le prispevki iz osebnih dohodkov, se ti dolo-čajo po kraju prebivališča (do-micilni princip) ter po kraju se-deža organizacije, v kateri smo zaposleni (sedežni princip), kar je razvidno tudi iz gornje table.

Iz table so razvidne tudi spremembe prispevnih stopenj in tu nas čaka nova past: zapisa-nim spremembam prispevnih stopenj ne bodo enake spre-membe čistih (neto) osebnih do-hodkov, saj se navedene prispe-vne stopnje obračunavajo na kos-mate (bruto) osebne dohodke (ki so jasno višji) zato so tudi spremembe čistih OD večje, kot bi sklepali po spremembah prisp-evnih stopenj. N.p.r.: V Kranju se je prispevna stopnja po kraju bivališča povečala za 2,6 odstot-ka, zaradi česar bi se osebni do-hodki zmanjšali za 4,7 odstotka, ker pa so se prispevki po sedežu zaposlitve (velja seveda za zapo-slene v Kranju) zmanjšali za 4,8 odstotka, kar pomeni, da se čisti OD povečajo za 8,6 odstotka, se v seštevku "pravemu Kranjčanu" (po zaposlitvi in prebivališču v občini Kranj) poveča osebni do-hodek - ali kot nekateri temu pravijo: "ostanek prispevkov" - za 3,9 % (račun je le približen)!

Kaj pa primerjave?

Tabela, ki jo navajamo, pa ni zanimiva le zaradi izračuna raz-lik, ki se bodo zaradi spre-memb prispevnih stopenj pozna-le na našem žepu, pač pa so za-nimive tudi primerjave. Od logi-ke, da naj bo višina prispevne stopnje odvisna od tega, koliko ustvarimo oziroma natančneje: koliko za ustvarjeno zaslužimo, in koliko smo si na področju po-samezne družbene dejavnosti s programom zastavili, ni dobesed-no ostalo ničesar! Kako drugače razložiti tudi dvakratne ali celo trikratne razlike v višini prisp-evnih stopenj za enak namen (n. pr.: 3 krat otroško varstvo Je-senice - Trzin, 2 krat osnovno izobraževanje Kranj - Škofja Lo-ka, 3 krat občinska kultura Kranj - Škofja Loka). Dobremu poznavalcu stanj posameznih dejavnosti na Gorenjskem so te razlike še manj razumljive, saj je kar nekaj primerov, ko je

no glede na dejavnost, za ka-ko se združujejo sredstva in upo-števajo, da so vsi poračuni do ne-kega znanosti popačili vse mo-žnosti primerjave, da torej sešte-vni prispevnih stopenj ni pravi odraz odločitve ljudi, kakšna me-ja med osebnimi in družbe-nim standardom, potem lah-tudi ugotovimo, da so primer-ve med občinami v seštevkih de-javnosti odraz različnih politik lahko rečemo tudi neusklaje-ni. Razlike v skupni obremenj-tvi osebnih dohodkov delavce, ki živijo in delajo v isti občini Gorenjskem so 3,6 odstot-ka (Škofja Loka - Trzin), kar enakem kosmatem osebnem do-hodu povzroči 6,2 odstotka raz-liko v čistem osebnem doho-du. Bolj pa bodejo razlike pri-stih, ki ne delajo v "domači" občini. Izračun ekstremov na renjskem pokaže, da je pri-stem osebnem dohodku med-stim, ki živi v Škofji Loki in v Kranju in tistim, ki živi v Kr-nju in dela v Trzinu kar 20-ke razlike!

Poglejmo tortna diagrama:

prebivališče: ŠKOFJA LOKA
zaposlitev: KRANJ

prebivališče: KRANJ
zaposlitev: TRZIN

Razlika, ki v nekaj mese-cih so ostali do konca leta, odne-skoraj celo "plačo" je vsekar vredna premisleka. Upajmo, ne o tem, kje bomo stanovali delali, vendar pa o politiki, ki daljši rok utegne klasično s sta-kovnimi kadri podhranjenem Trzinu odvrti kadre iz Kr-nja... Bomo morda tudi na Gorenjskem uvedli "neto sistem" ko delavcem izračunamo (ena-ko) osebni dohodek in na ta do-hodek obračunamo prispevke, kot ponekod uporabljajo za izračun osebnih dohodkov delavcev drugih republik, kjer je sistem združevanja sredstev za družbe-ne dejavnosti (prispevnih stop-nj) povsem neprimerljiv? Na-zaključimo z opravičilo: Zato nja ponazoritev je skoraj neokl-sna. Bistvo problema je v tem, da ne delimo torte temveč vedno tanjša rezine črnega (socialne ga) kruha!

Štefan Zargi

Iz težav le po demokratični poti

Kranj, 30. septembra — Predsedstvo občinske konference SZDL Kranj je na izredni seji, ki so se je udeležili tudi pred-sedniki krajevnih konferenc SZDL, obravnavalo razsežnosti kosovskega problema in povabilo Socialistične zveze iz Vran-ja, da bi se delegacija kranjske občine udeležila nedeljskega mitinga solidarnosti. Kranjčani so v pismo, ki so ga odposlali, zapisali, da se mitinga ne bodo udeležili in da je za ustalitev razmer na Kosovu potrebno vsaj troje: rešitev gospodarskih problemov, dosledno in odgovorno delo državnih organov, ki bodo vsem zagotavljali pravno varnost, in ustvarjanje medse-bojnega zaupanja, kar je pogoj za sožitje narodov in narodno-sti.

Predsedstvo občinske konfe-rence SZDL Kranj tudi so-di, da je iz krize mogoče le po demokratični poti, s krepitvi-jo pravne države in institucij političnega sistema. To velja tudi za pokrajino Kosovo, za katero ni rešitev zgolj drža-vna prisila, temveč predvsem takšno delovanje političnih sil, ki bodo prispevale k strp-nemu dialogu vseh, ki živijo

na Kosovu. Etiketanja, pod-tikanja, pozivanja k odstupu-tudi tistih politikov, ki so de-mokrati in zagovorniki de-mokratičnega reševanja pro-blemov, in obsojanja vsake kritične misli ne vodijo nika-mor. Predsedstvo je obsodilo takšne metode, odprlo politi-čno vodstvo Slovenije, češ da je v konfliktnih razmerah ravnalo modro in skladno s

stališči ljudi, hkrati pa je pozvalo najodgovornejše or-gane v Jugoslaviji in v zvezi komunistov, da zaustavijo nadaljnje razdvajanje naro-dov in narodnosti.

Ivan Torkar je dejal, da bi reševanje gospodarskih pro-blemov odpravilo ali omili-lo tudi nekatere druge proble-me na Kosovu. Na Gorenjskem in v Kranju smo pri-pravljeni pomagati na osnovi ekonomskih interesov in re-zultatov, ne pa za vsako ce-no. Ivan Košir je menil, da v stališčih kranjske SZDL o kosovskih problemih manjka zahteva, da bi na 17. seji cen-tralnega komiteja ZKJ spre-govorili o odgovornosti tistih, ki na mitingih in v časopisih širijo laži in polnesnice. Odgovor Vranju je zelo spra-

vljiv, morali bi biti bolj ener-gični. Bojan Urlep je dejal, da je mogoče kosovske pro-bleme razčističevati le s kul-turnim človeškim sporazu-mevanjem in da ni nikomur dovoljeno, da bi se pri tem obnašal arogantno in oblast-niško. Janez Žakelj je menil, da se ne moremo udeležiti mitingov, na katerih zahtev-ajo odstop politikov, ki jih podpiramo. Alenka Kovšca je opozorila, da ni mogoče nasprotovati vsem mitingom, temveč le tistim z negativno vsebino. Zmago Feldin pa je menil, da se preveč upadamo s posledicami, premalo pa z razlogi za stanje na Kosovu. Glavni problemi so gospodar-ski in razvojni; kako se od-preti v razviti svet...

C. Zaplotnik

Cene zimskih počitnic letos višje za 3 do 5-krat

Smučanje le za izbrance

Kranj, 30. septembra — Če smo včasih ponosno zagotavljali, da je smučanje slovenski nacionalni šport, pa bomo morali najbrž ob letošnji smučarski draginji priznati, da je smučarija postala le šport za izbrance. Za tiste seveda z globljimi denarnicami, ki jim za tedenski polpenzion v smučarskih centrih ne bo žal odšteti najmanj (ponekod pa tudi več) povprečnega slovenskega mesečnega osebnega dohodka. Cene belenskih polpenzionov se namreč začnejo tam pri nekaj čez 400 tisočakah in končajo pri več kot 700. Prav nič cenejše ni smučanje v drugih republikah (Jahorina, Bjelašnica), vedno bolj privlačno pa zato postaja smučanje v tujini, ki ni bistveno dražje kot v domačih smučarskih središčih.

Če dni je večina turističnih agencij izdala kataloge z zimsko ponudbo, pa tudi cene so za večino počitnic že znane. Žal pa je še vedno težko zapeljati, koliko bodo letos morali smučarji odšteti za smučarske vozovnice, koliko le redka smučišča vozovnic, koliko pa v predprodaji. Večina ugotavlja, da bodo cene tam za okoli 200 odstotkov višje od lanskih. Pa še te cene naj bi veljale le do konca leta, takrat pa naj bi jih (po lanskim praksim) spet znižali.

Ko gledamo letošnje kataloge z zimskimi počitnicami, se gotovo zavedajo vprašanje, kdo si bo letos počitnice še sploh lahko privoščil. Zato pri pregledu pogledimo najnižje cene. Kompas kot posebno ugodne smučarske počitnice ponuja svoje snežne taborišča. Tako bo na primer za polpenzion v hotelu Kanin v Bovcu v glavni smučarski sezoni treba odšteti 446 tisoč dinarjev, v hotelu Alp pa 370 tisoč dinarjev. Dokaj ugodne so cene v dolmini, Kobaridu in Mostu na Sotli, ki so 273 tisočake. Cene na večini ostalih smučišč so tam med 500 in

700 tisočakov, podobno je tudi smučiščih Jahorine in Bjelašnice. Če pogledamo nekaj cen gorenjskih smučarskih središč, bo za smučarijo v Bohinju treba odšteti med zimskimi počitnicami od 400 tisočakov (depandansa hotela Kompas) do 763 tisočakov (hotel Zlatorog). Še dražja bo smučarija konec januarja v Kranjski gori, kjer bo treba za polni penzion v hotelu Kompas odšteti kar 852 tisočakov, pa tudi v hotelu Špik v Gozd Martuljku ne bo dosti ceneje (749 tisočakov za polpenzion). Ker je vedno bolj zanimivo tudi smučišče na Rogli pogledimo še tja: cene v hotelih in kočah se gibljejo med 423 in 705 tisočaki.

Še lani je bilo ceneje smučati v smučarskih centrih drugih republik, letos pa so se cene precej približale slovenskim, marsikje pa so že tudi višje. Tako bo smučarija na Jahorini v času počitnic 699 tisočakov (polpenzion v hotelu Bistrica), na Bjelašnici pa 564 tisočake (polpenzion v hotelu Igman).

Seveda je k tem cenam treba do-

dati še ceno smučarskih vozovnic, če boste počitnikovali za novo leto pa še ceno silvestrske večerje, ki na primer stroške počitnic na Jahorini poveča kar za 400 tisočakov, v večini drugih letovišč pa za okoli 100 tisočakov.

O dragih počitnicah je najbrž treba razmišljati v primerjavi z lanskimi, saj so se cene povečale v povprečju kar za 3 do 5-krat. Lani je bilo na primer v hotelu Kompas v Kranjski gori treba za polni penzion plačati 225 tisočakov, letos pa 852 tisočakov. V hotelu Zlatorog v Bohinju je bila cena tedenskega polpenziona lani 158 tisočakov, letos je 763 tisočake. Lani je bilo za teden počitnic na Rogli treba odšteti v hotelu Planja 190 tisočakov, letos bo za isto uslugo treba plačati 705 dinarjev, in še bi lahko primerjali...

Ker je cena smučarije pri nas že tako visoka, da si jo lahko privoščijo le nekateri, pa se tisti, ki denar za smučanje že namenijo, vedno raje odločajo za pot v tujino. Tako na primer pri Kompas ugotavljajo, da je

letos zanimanje za smučanje v tujini precejšnje, bojijo pa se, da bodo naši hoteli ostali na pol prazni. Za naše smučarje v tujini niso privlačni le apartmaji, mnogo več se jih namreč odloča za bivanje v hotelih. Cene so od Avstrije, do Francije, Italije, Švice, Češke... precej različne, počitnikovati pa je moč že za okoli 500 tisočakov. Tudi v boljših hotelih in depandansah so počitnice s polpenzionom primerljive z našimi cenami, luksuzni hoteli pa so tam okoli 1.200.000 dinarjev. Počitnice je pri Kompas moč plačati v dinarjih (vendar se bodo cene z naraščanjem tečaja spreminjale) ali v devizah. V tujini so tudi že znane cene smučarskih vozovnic. Cene za tedenske karte so zelo različne (od 150.000 do preko 400.000 dinarjev - pač odvisno od urejenosti smučišča in števila smučarskih prog). Kar pa je tisto, kar bo naše smučarje letos gotovo zvalilo v tujino pa niso le cene, temveč predvsem kvaliteta ponujenih storitev, z možnostjo resnično lepe smučarije.

V. Stanovnik

V škofjeloški Jelovici so praznovali

Živel bomo od tega kar bomo ustvarili

Škofja Loka, 30. septembra — Delovna organizacija Lesna industrija Jelovica ni znana le v škofjeloški občini, na Gorenjskem in po državi, saj si je zadnja leta uspela pridobiti tudi svetovno tržnišče. Treba imajo veliko dela z montažnimi hišami, saj se je zanimanje za to vrsto gradnje povečalo na domačem trgu, sklenili so tudi pomemben posel z ameriški kupci.

Kot je v uvodnem govoru na petkovski slovesnosti ob dnevu Jelovice poudaril direktor Matjaž Čepin, bo življenje in delo v tovarni odvisno od tega, kar bodo

v delovni organizaciji ustvarili, kako se bodo prilagajali tržnišču. Le tako bo moč pričakovati boljše čase, ki pa si jih vsi delavci, ne le delavci Jelovice želijo.

Na slovesnosti so podelili tudi priznanja delavcem, ki so v tovarni zaposleni deset, dvajset in trideset let. Ob jubileju, desetletnici pobratenja GD Jelovice in GD iz Sel na Koroškem, so predstavili tudi delo gasilskega društva Jelovice, podelili priznanja, ter pripravili skupno gasilsko vajo. V kulturnem programu je zapel Oktet Jelovica.

V. Stanovnik
Foto: F. Perdan

Gasilci Jelovice so skupaj s pobratenimi gasilci iz Sel na Koroškem izvedli gasilsko vajo.

Kaj bo z Železarno ob koncu leta?

Železarna ima veliko dolžnikov

Jesenice, 3. oktobra — V Železarni so pripravili nov program, po katerem naj bi refinancirali obveznosti do tujih kreditov in dosegli vračilo sredstev. Tudi dodatne storitve, da bi zmanjšali izgubo.

Na skupni seji vseh treh zborov skupščine občine Jesenice so med drugim obravnavali tudi sanacijski program Železarne, ki so ga že sprejele vse temeljne organizacije v Železarni in potrdili delavski svet.

Jeseniška železarna je imela 19 milijard dinarjev izgube, zato je morala sprejeti sanacijski program. Železarna, je dejal delegatov predsednik poslovnega odbora železarne inženir Boris Bregant, je dosegla avgusta nespodbudne proizvodne rezultate, kar ponovno opozarja na to, da je položaj največjega delovnega kolektiva v občini resen in da ob koncu leta ob takim nadaljevanju lahko pričakujejo silno neprijetne posledice.

Boris Bregant je poudaril, da izvoz še vedno ni stimuliran, ob nujnem uvozu pa mora železarna plačevati vse obveznosti. Usodno vplivajo na finančni položaj realne obresti za kratkoročne kredite, ki so nekajkrat višje kot v enakem lanskem obdobju, zato je morala železarna opustiti vse investicijske programe.

V novi jeklarni na Beli se še vedno pojavljajo motnje v organizaciji proizvodnje, tehnološka in delovna nedisciplina, zato so sanacijski ukrepi nujni. Kljub vsemu pa najbolj vplivajo na slabe proizvodne rezultate neskladja v cenah železarskih proizvodov in stroškov, saj se cene jekla določajo na zvezni ravni, medtem ko cene energije, surovin in materiala ne zadržijo in hitreje naraščajo.

Največji premik v Železarni pričakujejo od povečanja obsega proizvodnje in od zmanjšanja stroškov, na katere lahko sami vplivajo. Ne bo pa šlo brez finančne sanacije, saj ima tovarna danes izredno veliko dolžnikov, ki so obljubili, da bodo pomagali pri izgradnji jeklarne in namenske proizvodnje. Sreča, a se niso združevala tako, kot so se bili dogovorili in danes znaša primanjkljaj iz teh virov ogromnih 28 milijard novih dinarjev!

V Železarni so zato pripravili program, po katerem naj bi refinancirali obveznosti do tujih kreditov in dosegli vračilo sredstev. Vsekakor bodo morali s tem programom in z dodatnimi storitvami v železarni čimprej doseči likvidnost, kajti v nasprotnem primeru, je zaključil Boris Bregant, bo železarna ob koncu leta morala iskati sanatorije...

D. Sedej

Ob dnevu Jelovice je direktor Matjaž Čepin čestital dolgoletnim delavcem.

Varstveniki okolja nasprotujejo južni trasi radovljiškega odseka avtomobilske ceste

Bo cesta doživela usodo blejske obvoznice?

Radovljica, 30. septembra — Čeprav je po formalni plati vse jasno in odločeno, da bo radovljiški odsek avtomobilske ceste Bratstvo in enotnost potekal ob sedanji magistralni cesti, pa južna trasa še vedno zbujajo dvome in pomisleke, ali je to tudi najboljša in najcenejša rešitev. Uradni (južni) varianti, ki je opredeljena tudi v srednjeročnem družbenem načrtu, najbolj nasprotujejo varstveniki okolja — Zveza za varstvo okolja Slovenije, pripravljalni odbor Društva za varstvo okolja radovljiškega območja in književnik Matej Bor.

Slovenska zveza za varstvo okolja je že novembra lani povedala svoje mnenje: trasa, ki bi potekala ob magistralni cesti, ne pride v poštev, ker bi prizadela najbolj strnjena in gosta naselja (Radovljica, Lesce); terjala pa bi celo več plodne zemlje kot prvotno zamišljena trasa, ki bi potekala od Črnicva po robu otoškega polja in severno od letališča, kjer je zemlja (tako kot v okolici Hraša) močvirna in manj kakovostna. Takšno mnenje si je po ogledu terena izoblikoval tudi dr. Albin Stritar, eden naših najpomembnejših strokovnjakov za plodno zemljo. Po mnenju republiške zveze društev za varstvo okolja bi severna varianta celo manj škazila krajino kot južna, ker večji del trase poteka med gozdi in hribi. In končno bi bila ta trasa, kot kažejo računi Cestne skupnosti Slovenije, tudi precej cenejša.

Pripravljeni odbor Društva za varstvo okolja radovljiškega območja se prav tako ne strinja z odločitvijo radovljiške skupščine, da bi avtomobilska cesta potekala ob magistralni. Odbor ocenjuje, da spreminjanje in dopolnjevanje srednjeročnega družbenega plana občine ni bilo vsklajeno s statutom in poslovnikom občine; največja pomanjkljivost pa naj bi bila v tem, da za odločanje, katera trasa je primernejša, niso bili pripravljeni načrti tudi za severno varianto. Odbor zahteva, da se problematika ponovno preuči ne samo v občinskih forumih, temveč javno, med drugim še enkrat na zboru krajanov Radovljice. Med prednostmi severne variante pred južno navaja, da bi bila južna po lanskim cenah za 10 milijard dinarjev dražja od severne, saj bi bila potrebna tudi prestavitve letaliških objektov, ogrožena bi bila Dolenčeva živinorejska farma, prizadejana precejšnja škoda ugledu hotelu Podvin. Je kilometer avtomobilske ceste bi dejansko potekal ob magistralni cesti, sicer pa bi bila bolj ali manj odmaknjena od nje, kar pomeni, da bi tudi južna trasa kazila krajino in »sekala« kmetijska zemljišča. Člani odbora tudi oporekajo študiji Urbanističnega inštituta Slovenije, na katero se sklicujejo zagovorniki »uradne trase«, češ da je površina in pristranska. Študija navaja, da severna trasa »požre« več plodne zemlje, kot južna vendar zamoči, da poteka po slabši in deloma tudi zamočvirjeni kmetijski zemlji.

Ker pripravljalni odbor opozarja, da bo uporabljal vse zakonite poti zoper južno varianto, se kajpak zastavlja vprašanje: ali bo avtomobilska cesta od Vrbe do Črnicva doživela usodo blejske obvoznice. Mar to pomeni nov zaplet v radovljiški občini, zgodbo po scenariju, ki je že vsem dobro znan — spori, nizki udarci, skrivanja za vplivne može...

C. Zaplotnik

Brez razvoja ni uspeha

Letošnja turistična bera, ali kot ji uradno pravimo devizni dohodek Jugoslavije od turizma, naj bi uradno znašala tam okoli 2 milijardi dolarjev. To je seveda precej več kot prejšnja leta, zato si mnogi že manj roke, češ, od turizma bo veliko dobila vsa država. Na žalost pa številke povedo o našem turizmu le malo, saj zakrivajo vrsto problemov naših turistično gostinskih delovnih organizacij, ki se večinoma ubadajo z izgubami, pa tudi razvoj turizma je na precej majavih nogah.

Devizni priliv sedmih mesecev znaša 870 milijonov dolarjev, kar je okoli 36 odstotkov več kot lani, seveda pa ne na račun boljše ponudbe in večjega obsega storitev, temveč predvsem zaradi zmanjšanja črnega trga, domačih deviznih prihrankov pa tudi dejstva, da NBI pred sezono tujni ni prodajala dinarjev. Kot so poudarili na zadnji seji izvršilnega odbora splošnega združenja gostinstva in turizma Slovenije se z besedami v državi zavedamo velikega pomena te gospodarske panoge, tega, da je turizem tudi možnost hitre rešitve našega gospodarstva. Nedorečena politika gospodarjenja na tem področju, pa naj si bo vlaganje tujcev, možnost investicijskega vlaganja, porabe razvojnega dinarja, plačevanje najrazličnejših obveznosti in še marsičesa, pa še zdaleč ne pomeni prioritete med dejavnostmi, temveč celo onemogočajo njen razvoj.

Če tokrat izpustimo vse napake in težave pri naši turistični ponudbi (od zakasnele reklame do slabih cest, politične in gospodarske nestabilnosti, vse slabše skrbi za okolje...), je treba po zaključku letne sezone (zelo kratke, a vsaj nekaj dni rekordne) pogledati kaj nas čaka v naslednjem letu. Čeprav se po ugotovitvah turističnih strokovnjakov vsaj v Sloveniji še zavedamo pomena kvaliteten storitev, se vlaganja oz. investicije slej ko prej maščujejo z izgubami na račun astronomskih obresti. Zato tistih, ki bi vlagali enostavno ni več, kar najzgovorneje govori dejstvo, da preteklo sezono v vsej Sloveniji ni bilo zgrajene niti ene nove postelje. Ker domačega kapitala ni, se nam ponuja rešitev tujih vlaganj. Tujci zanje sicer imajo interes, vendar jih poleg naše neurejene zakonodaje predvsem skrbi naša nestabilna gospodarska in politična situacija ter seveda neurejena infrastruktura. In kjer ni nikogar, da bi vlagal, posodabljal, gradil, tam kmalu ne bo več nikogar, ki bi plačeval. Paradni gospodarski konj (turizem) namreč voz še komaj vleče. Če ga bomo hranili z besedami pa bo slej ko prej poginil.

V. Stanovnik

Najnižji osebni dohodek: 453 tisoč dinarjev

Jesenice, 3. oktobra — Če bi uveljavili najnižji osebni dohodek v višini 453.000 dinarjev, bi mnogi kvalificirani delavci jeseniške železarne zaslužili le nekaj milijonov več. Porušena delitvena razmerja.

Slovenski sindikati so predlagali, naj bi bil septembra najnižji osebni dohodek 453.000 dinarjev, s tem, da tiste delovne organizacije, ki v tej višini ne dosežejo niti svojega povprečnega osebnega dohodka, nemudoma sprejmejo predsanacijski program. V njem pa morajo opredeliti, kdaj bodo sploh lahko izplačevale najnižji osebni dohodek v višini, ki so ga predlagali sindikati.

Samoumevno je, da se sindikati zavzemajo za socialno varnost zaposlenih delavcev in predlagajo svojim osnovnim organizacijam po kolektivih, naj vztrajajo pri izplačilih najnižjih osebnih dohodkov. (To pač ne velja za vedno bolj številne kolektive, ki imajo izgube in zakonsko določen zjamčeni osebni dohodek za najnižje kategorije zaposlenih). V praksi bodo ti sindikalni predlogi bodisi naleteli na začudenje, nasprotovanje ali celo na gluha ušesa.

Predlog je le predlog in izključno od prizadevnosti in zagnanosti sindikalnih aktivistov je odvisno, če se bodo po delovnih organizacijah sploh hoteli meniti o povišanem najnižjem osebnem dohodku. Več kot jasno je, da bo sedanjih 453.000 dinarjev najkasneje že decembra spet treba povišati, saj njegovo realno vrednost iz dneva v dan izničuje rastoča inflacija.

Sindikalni aktivisti bodo naleteli na številne ovire, saj se bodo potem razponi med najvišjimi in najnižjimi osebnimi dohodki precej spremenili. Zaradi uveljavljanja višjih najnižjih osebnih dohodkov, predlagajo še sindikati, morajo biti razponi osebnih dohodkov največ v razmerju 1 : 3,3. Marsikje se bodo zaradi tega sprožile nove razprave o delitvenih razmerjih in razkrila marsikatera delitvena nesoglasja, na katere delavci že danes upravičeno opozarjajo — tudi v stavkah.

Če poenostavimo: če bo najnižji osebni dohodek 453.000 dinarjev — so na primer, delali na Jesenicah — potem kvalificirani delavec v železarni, kjer so plače slabe, sploh ne bo hotel več za stroj, saj bo zaslužil le nekaj milijonov več kot čistilka na najslabše plačnem delovnem mestu.

A sindikati vztrajajo; zato, ker z manj denarja danes res ni mogoče več živeti in tudi zato, da bi se v podjetjih bolj zamislili nad delitvenimi razmerji. Ne nazadnje tudi zato, da bi se že enkrat zavedali, da je zaposlovanje odgovorna zadeva in da je delavcu treba dati tako delovno mesto in delo, ki mu bo dajalo kruh in ga lahko preživljalo.

D. Sedej

Diagnoza: primanjkljaj

Jesenice, 3. oktobra — Jeseniško zdravstvo nima presežkov in je v težkem položaju, saj jih skrbi, kako bodo dobili denar za osebne dohodke zaposlenih. Temeljito spregovoriti o položaju slovenskega zdravstva.

Zaradi velike izgube, ki jo beleži jeseniško zdravstvo in zaradi skrbi, da oktobra sploh ne bi mogli izplačati osebnih dohodkov zdravstvenim delavcem, so se na Jesenicah sestali predsedniki osnovnih organizacij sindikata, ki delajo v bolnicah in v zdravstvenih domovih.

Medtem ko so vse gorenjske zdravstvene skupnosti, razen jeseniške, zabeležile presežke (skupaj 6 milijard in 500 milijonov dinarjev presežkov, kar je 52 odstotkov vseh gorenjskih sisovskih presežkov), jih na Jesenicah nimajo, vendar pa jih skrbi zelo dolg vrstni red za plačilo zapadlih faktur. Šele zdaj so začeli s plačevanjem poslanih računov za avgust, tako, da bo izpad sredstev po tretjem tromesečju okoli 600 do 700 milijonov dinarjev.

Kakorkoli že, na Jesenicah dokazujejo, da zdravstvo, šolstvo, otroško varstvo niso nedogatebna potrošnja in poraba, še vedno ne najdejo skupnega, razumevaločega jezika z gospodarstvom. V delovnih organizacijah še vedno trdno verjamejo, da se v zdravstvu le nepotrebno troši in premalo izkorišča delovni čas in nerazumno porablja denar. Tako se nikakor ne morejo sporazumeti »izvajalci« in »uporabniki«; slednji se sicer zavedajo, da »nadgradnja« mora biti, ne vedo pa, da tudi v zdravstvu in šolstvu materialni in drugi stroški izredno naraščajo. Gospodarstvo občine pa z večino mesta zastarelimi in neoperspektivnimi programi ustvarja premalo dohodka, da bi uporabniki lahko uveljavljali vse pravice, ki jih imajo.

V jeseniškem zdravstvu je povprečno poraba na zavarovanca za 7 odstotkov manjša kot znaša slovensko povprečje, kar med drugim tudi pomeni, da v zdravstvu varčujejo že nekaj let in da so notranje rezerve večinoma izčrpane. Osebnih dohodki zaposlenih v zdravstvu strmo padajo, zato se bojijo upravičenega nezadovoljstva zaposlenih. Zato se na Jesenicah strinjajo s predlogom republiškega odbora sindikata zdravstvenih delavcev, da se po devetih mesecih letošnjega leta pokaže realna slika slovenskega zdravstva naslopih in da se preneha s prikazovanjem »lakiranih« bilanc kot je bila do zdaj menda navada. Ne nazadnje pa bodo v občini zdravstveni delavci poskrbeli, da bodo delegati združenega dela bolje seznanjeni s položajem in problemi jeseniškega zdravstva, tako da bodo problematiko uvrstili na dnevni red ene izmed prihodnjih sej občinske skupščine Jesenice.

uredništvo tel. 21860

D. Sedej

Slavnostna seja in srečanje v Gozdu - Ves minul teden so v krajevnih skupnostih Križe, Pristava, Sebenje in Senično v tržiški občini z različnimi skupnimi športnimi prireditvami slavili letošnji krajevni praznik. Osrednji svečanosti v tem delu tržiške občine pod Kriško goro pa sta bili v soboto in nedeljo. V soboto ob 18. uri je bila v osnovni šoli v Križah skupna slavnostna seja svetov vseh štirih krajevnih skupnosti, ko so poleg bronastih priznanj OF podelili tudi diplome in priznanja najboljšim na športnih tekmovanjih. V nedeljo dopoldne pa je bila v vasi Gozd pri koči Planinskega društva Križe svečana proslava ob obletnici požiga Gozda. Poleg domačinov, predstavnikov krajevnih skupnosti in občine so se je udeležili tudi borci Kokrškega in Gorenjskega odreda. Udeležencem je na srečanju spregovorila predsedica občinske organizacije ZSMS Tržič. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Ne le praznovanja

Letos smo bili že nekajkrat priča skupnim praznovanjem praznikov v nekaterih krajevnih skupnostih na Gorenjskem. Marsikje so takšna skupna proslavljanja v spomin na dogodke med NOB zapisali v statute krajevnih skupnosti že ob ustanovitvi le-teh. Zadnje čase pa se vedno bolj pogosto tudi dogaja, da takšne skupne proslave, različne športne in druge prireditve ob krajevnem prazniku obeležujejo in simbolizirajo še nekaj več kot zgolj spomin na preteklost.

Danes namreč, da nekdanja skupna borba, skupni odhod v partizane, ustanovitve odbora OF za širše območje... prerašča v skupno uresničevanje želja in zastavljenih ciljev na posameznih območjih ali v najmanj dveh, treh krajevnih skupnostih skupaj. Takšna je bila na primer pred časom skupna telefonska akcija v krajevnih skupnostih Brezje in Mošnje, ali pa sedanja v krajevnih skupnostih Kamna gorica in Lancovo za izgradnjo poslovnih vezic. Tako so gradile telefonijo, vodovode, ceste krajevnih skupnosti v Poljanski dolini, ali pa lani mrliške vežice v krajevnih skupnostih pod Krvavcem. Tako so se na primer lotili na pobudo krajevnih skupnosti Sebenje izgradnje telefonske centrale in omrežja v štirih krajevnih skupnostih pod Kriško goro. Na podoben način pa že razmišljajo o tovrstni skupni akciji tudi v bohinjskih krajevnih skupnostih v radovljški občini.

Tradicija skupnih praznovanj se torej nadaljuje. Nekdanje spomine pa danes ob takšnih priložnostih bogati uresničevanje skupnih želja. In prav zato je pomen takšnih praznovanj, ko ne gre zgolj za proslave (strošek) še toliko večji! — A. Ž.

Ribiško in traktorsko tekmovanje

Cerklje - Z lovskim tekmovanjem prejšnjo nedeljo na Štefanji gori in športnimi ter drugimi prireditvami, ki so se začele to nedeljo in bodo trajale ves teden, v sedmih krajevnih skupnostih pod Krvavcem praznujejo. Drevi (torek) ob 19. uri bo v zadružnem domu v Cerkljah tudi skupna slavnostna seja svetov krajevnih skupnosti cerkljanskega območja. Še posebno, zanimive prireditve pa bodo na programu konec tedna. Tako bo v soboto ob 9.30 Cerkljanski množični suhi tek Gorenjskega odreda in sicer na 2l in 10 kilometrov. V nedeljo ob 8. uri bo pri ribniku v Lahovčah tradicionalno ribiško tekmovanje, ob 9. uri pa bo v Cerkljah traktorsko tekmovanje. Sklepna slovesnost ob letošnjem krajevnem prazniku pa bo ob 14. uri v nedeljo pri spomeniku NOB na Spodnjem Brniku. — A. Ž.

Katera sorta je najbolj primerna?

Jesenice - Jeseniška raziskovalna skupnost je namenila denar za zanimivo raziskovalno nalogo: katere vrste korusu so najprimernejše za pridelovanje v jeseniški in radovljški občini. V petih letih naj bi torej ugotovili najustreznejše požlahtnjene hibride. Zdj jih preizkušajo že tri leta na enajstih kmetijah. Do danes so ugotovili, da so primerne sorte za nadaljnje žlahtnenje bohinjska korusa in rumena gorenjska, nekatere sorte pa so ustrezne tudi za pridelovanje zrna in silažne korusu. Z raziskavami bodo nadaljevali, tudi zato, ker se vremenske razmere spreminjajo in bo potrebno več let za dokončno odločitev o najustreznejših hibridih za pridobivanje silažne korusu na tem področju. — D. S.

DOPIŠNIKI SPOROČAJO

Seminar za vodstva ZK

Občinski komite zveze komunistov Radovljica je minuli petek in soboto organiziral seminar za sekretarje osnovnih organizacij in svetov ZK ter nosilce drugih odgovornih funkcij v ZK in družbenopolitičnih organizacijah v radovljški občini, sporoča Jošt Role. Seminar je bil v Republiškem centru za obrambno usposabljanje v Poljčah. O ekonomski politiki in gospodarski reformi je udeležencem govoril član predsedstva SRS Andrej Marinc, o družbenih tokovih in prenovi zveze komunistov pa izvršna sekretarka predsedstva CK ZKS Sonja Lokar.

Obiskali so enoto JLA

Od naših stalnih dopisnikov se je med prvimi po poletju oglašil tudi Ciril Rozman s Česnjice nad Podnartom. Tokrat piše o Kemični tovarni Podnart, kjer ima 192-članski kolektiv letos dokaj dobre poslovne rezultate. S proizvodnjo kemikalij za površinsko zaščito kovin danes ta tovarna pokriva kar 70 odstotkov vseh potreb na jugoslovanskem trgu. Z izvozom teh kemikalij pa pokriva jo kar 50 odstotkov uvoza. V tovarni za redne kupce vsako drugo leto organizirajo tudi posvetovanja, kjer jim predstavijo nove tehnološke dosežke. S temi izdelki pa oskrbujejo tudi Jugoslovansko ljudsko armado. Sicer pa Kemična tovarna Podnart še posebno dobro sodeluje s kasarno na Bohinjski Beli, nad katero ima tudi patronat. Letos so predstavniki kasarne že obiskali tovarno, 19. septembra pa so člani Kemične tovarne Podnart obisk vrnili. Ob tej priložnosti pa so se seznanili tudi z življenjem, delom in uspehi v tej vojašnici.

Obisk v operi

Občinski svet zveze sindikatov Radovljica je sredi minulega meseca za svoje člane v občini organiziral skupinski ogled operne predstave Boris Godunov. Radovljški obisk v operni hiši je sodil v program kulturne akcije za delovne kolektive v občini. Kar 12 avtobusov je takrat odpeljal člane sindikata na ogled predstave in prek 800 udeležencev je bilo navdušenih nad štiriurno opero. Vsak udeleženec je prispeval za pokritje stroškov po deset tisoč dinarjev.

ureja ANDREJ ŽALAR

Ne le pristajalna steza; še kaj drugega tudi

Na cestah v Lomu brnijo stroji

Lom, 3. oktobra - »Res je, nekateri nam očitajo, da smo se del lotili tako na veliko, da bomo namesto ceste v Grahovšah imeli pristajalno stezo. Pa se na takšne pripombe prav nič ne oziramo. Če bi se zanašali na družbeni program občine, bi prišli s cesto na vrsto šele enkrat po 1. tu 2000. Ker pa imamo nekaj denarja od gramoza, smo se dogovorili, da poprimemo vsi skupaj in enkrat za vselej ali pa vsaj za lep čas uredimo cesto iz Spodnjega Loma v Grahovše oziroma na Spodnje Potarje. Če bi se malo hitreje vse skupaj odvijalo, bi lahko še po stari ceni ujeli tudi asfaltiranje. Tako pa trenutno še ne vemo, ali nam bo uspelo ta del tudi asfaltirati.«

Janez Meglič

Daljši odsek naj bi letos po programu cestno komunalne skupnosti uredili tudi v Spodnjem Lomu in sicer od Martina do cerkve. Še večji

Tako je pred dnevi komentiral dela na cesti v Grahovšah predsednik gradbenega odbora za novogradnjo v krajevni skupnosti Lom v tržiški občini Janez Meglič. Sicer pa cesta v Grahovšah od Spodnjih Potarij letos ni bila edina akcija, ki so jo zapisali v program krajevnih skupnosti.

projekt je bila načrtovana prenova oziroma ureditev elektrifikacije. Da ne govorimo tudi o obnovi vodovoda na odseku, kjer naj bi uredili cesto do cerkve in o načrtovani gradnji nove trgovine.

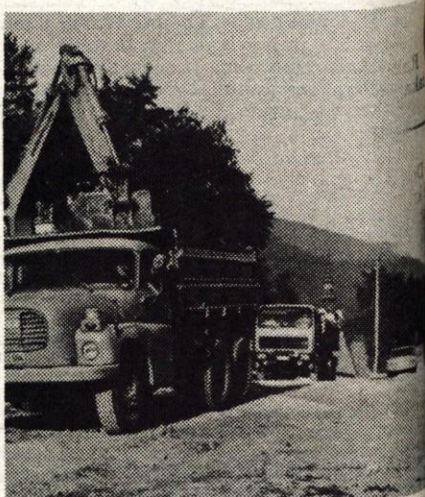
»Upali smo, da se bo gradnja ceste v Spodnjem Lomu začela že prej,« pravi predsednik sveta krajevnih skupnosti Franc Lovrenčak. »Vendar se je kar precej časa zatikalo. No, potem smo le uredili vse potrebno in zdaj na tem delu že brnijo Gradbinčevi stroji. V programu je, da mora biti do 1. novembra letos ta odsek urenjen in asfaltiran. V zgornjem delu, v Grahovšah, pa smo z zemeljskimi deli tudi v glavnem že pri kraju. Še odvodnjavanje moramo urediti. In če bo le kakšna možnost bomo skušali položiti tudi asfalt. S tem bo ureditev v tem delu naše krajevnih skupnosti dokončna in nič več ne bo treba ljudem iz Spodnjih Potarij peš v Spodnji Lom na avtobus. Avtobusna proga se bo zdaj lahko podaljšala v naselje.«

Kaže torej, da jim bo v krajevni skupnosti cestni program za letos uspelo skoraj v celoti uresničiti. Malo bolj pa se je pred nedavnim zataknilo, pri elektrifikaciji. Prvotno je bilo namreč predvideno, da bodo poleg visokotlačnega voda letos dobili tudi sedem transformatorskih postaj. Vendar je bilo denarja le za tri takšne postaje. Pri tej akciji so sodelovali tudi kraji in krajevna skupnost z delom. Zdj pa jih čaka še en trd oreh. Iščejo namreč skupno rešitev, kako bi zgradili še razvodno omrežje.

»Pohvaliti pa moram tudi vodovodno drugo v krajevni skupnosti. Kot rečeno, bo ob rekonstrukciji ceste obnovljen vodovod v Spodnjem Lomu, delamo pa tudi novega z vrha Brda do odcepa za Potarje. Razen tega smo skoraj v celoti tudi že uredili pokopališče. Namravamo se lotiti še obnove starega dela pokopališča. Tudi cerkev, kjer so že novi žlebovi in tlak, bo prenovljena. Slednja sicer ni bila v programu krajevnih

Franc Lovrenčak

Medtem ko so v Grahovšah z deli na cesti že v glavnem končali (razen morebitnega asfaltiranja), v Spodnjem Lomu od Martina do cerkve prav zdaj potekajo glavna dela...

skupnosti, vendar smo veseli, da bo ta del v celoti urenjen,« je zadovoljen Franc Lovrenčak.

V kratkem pa naj bi se, tako vsaj kaže, maknilo tudi pri gradnji nove trgovine. Proti doma družbenih organizacij, kjer so toš že razširili parkirišče, bodo imeli Lomljani novo trgovino z bifejem. Graditelj in bode lastnik pa menda razmišlja tudi o malce turističnih ponudbi.

»Pomembno je tudi, da nam je letos uspelo urediti odvoz smeti in odpadkov iz krajevnih skupnosti. Čeprav vsi v krajevni skupnosti še niso poravnali dogovorjenega zneska na hišo oziroma stanovanje, nam uspelo nabaviti pet zabojnikov, ki jih zdaj rešujemo, ko so polni, odvažajo. Sicer pa moram pohvaliti tudi Športno društvo, ki ga prav tako vodi Janez Meglič, in mladino oziroma KUL. Posebno mladi v društvu so zagrabil za delo. Zdj urejajo sobo.« Čeprav je nekaj časa in ko rekoč še do nedavnega kazalo, da bodo tošnji program v krajevni skupnosti težko uresničili, sta tako predsednik sveta Franc Lovrenčak kot predsednik gradbenega odbora novogradnje Janez Meglič zdaj prepričana, ne bo veliko iz letošnjega programa ostalo nedokončanega za prihodnje leto.

A. Ž.

V torek, 20. septembra, je bil izreden dan

Trofeja za prebujanje zavisti

Radovljica, septembra - »Pa ste imeli takrat »žajfo« s seboj,« smo hudomušno vprašali Štefana Kovača s Prešernove 2a v Radovljici. »Žajfe pa že najmanj 20 let ne potrebujem, kadar grem za vodo loviti ribe,« je odrezavo odvrnil.

Vest, da je Štefan Kovač iz Prešernove 2a v Radovljici v torek, 20. septembra, ujel v revirju Ribiške družine Radovljica v Savi veliko, trofejno postrv, se je ne le med ribiči, marveč po »zaslugi« televizijske zanimivosti tudi med številnimi drugimi (takšnimi ali drugačnimi) ljubitelji rib hitro razširila. Zato smo tudi mi pohiteli k njemu. Žal pa smo bili za nekaj ur prepozni, saj je bila velikanka takrat že »iz kože djana«. Skupaj s sinom sta jo že namočila v formalin, da bo kmalu krasila sicer že kar lepo zbirko tovrstnih trofejev na balkonu stanovanja v Prešernovi 2a.

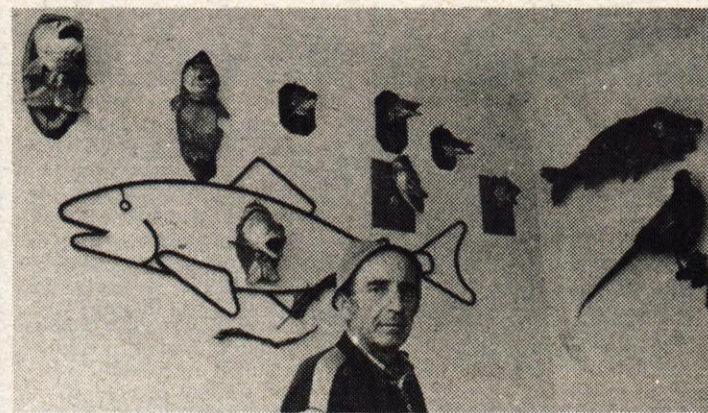
Štefan Kovač, po rodu sicer iz Prekmurja, je ribič, odkar pomni. Član Ribiške družine Radovljica pa je že 20 let. Celih 28 let je delal v martinarni na Jesenicah in vsako prosto uro, vsako težavo, skrb, je že takrat »odganjal« za vodo. Odkar pa je upokojen, mu ribolov in včasih tudi gobarjenje sploh pomeni vse.

»Kar nekaj trofejnih rib se je že nabralo,« je malce presenečen, ker smo ga obiskali, pripovedoval prejšnji petek dopoldne. »Še posebej vesel sem bil takrat, ko sem ujel 12,20 kilograma težkega krapa na Bledu, pa 5 kilogramov težke ameriške postrvi. Tudi nekaj ne ravno velikih sulcev je že med trofejami. Tale postrv pa ni le trofej, ampak hkrati kar prava velikanka; pa ne le v naši družini, kjer nas je skupaj z mladinci okrog 200, ampak tudi daleč naokrog. Skupaj s predsednikom ribiške družine sva namreč ocenila, da je stara najmanj 10 let.«

Tisti torek pa je bil menda izreden za ribilov. Celo Marjan Fister, ki je Štefanu pomagal, da sta po 20 minutah uspela izvleči velikanko na suho, je takrat naredil normo (ujel je tri ribe). Štefan je bil najprej prepričan, da je s potezavko zapel v korenino, potem pa se je prikazala 6,60 kilograma težka in 77 centimetrov dolga postrv. Najprej se je ustrašil, da je sulc, ker bi ga v tem času moral spustiti.

»Sam jo bom pripravil in kmalu se bo pridružila ostalim trofejam. Sicer pa lahko rečem, da je Sava danes precej čista in v našem delu bogata z ribami. Naravnost obupna pa so obrežja.«

Dober prijem sva mu s Francetom zaželela še naprej... Sicer pa saj veste: zavist je zavist in o tem, koliko časa je bila potem še luknja v Savi, ko sta jo z Marjanom izvlekla iz vode, ga nalašč nisem hotel vprašati. — A. Žalar

Novi telefoni

Jesenice - V krajevni skupnosti Podmežakla na Jesenicah so si dolgo časa prizadevali, da bi dobili telefonske priključke. Po akciji krajevnih skupnosti in ob sodelovanju podjetja za ptt promet Kranj ter ob vključevanju komunalne skupnosti bodo letos vendarle dobili prve telefonske priključke. Na telefonsko omrežje naj bi priključili od 200 do 300 naročnikov, vrednost napeljave pa znaša 540 milijonov dinarjev. K tej vsoti je 120 milijonov dinarjev prispeval jeseniški izvršni svet. — D. S.

Urejšajo avtobusno postajališče - V krajevni skupnosti Velesovo kranjski občini, kjer so v zadnjih nekaj letih asfaltirali lokalne ceste, urejali kanalizacijo, obrežja potokov, zgradili igrišče za tenis in obnovili dvorano v kulturnem domu in se dogovorili tudi za organiziran odvoz smeti, so se pred dnevi lotili tudi ureditve avtobusnega postajališča v naselju Velesovo. Uredili ga bodo tako, da bodo razstavili cestišče nad potokom. Letos bodo s prostovoljnim delom opravili vsa gradbena oziroma betonska dela za ploščad, prihodnje leto pa nameravajo postaviti pokrito postajališče. Na sliki: Vsa dela tudi pri tej akciji vodi predsednik sveta krajevnih skupnosti Tone Ropret. — A. Ž.

PRITOŽNO KNJIGO, PROSIM

Nevarno igrišče - Pred tednom dni smo v Gorenjskem glasu na 4. strani pisali o pripombah stanovalcev in predsednika hišnega sveta na Trgu Prešernove brigade 7 Vojka Zamika v Kranju glede reda oziroma nereda v tem delu novega stanovanjskega naselja. Ne sicer vsi, vendar pa si dober del stanovalcev v tem naselju prizadeva, da bi bila okolica že zdaj kolikor toliko urejena. V dokaz za to, da bi se drugače lahko obnašali tudi izvajalci del, ki so še v naselju, objavljamo tokrat še sliko. Eden takšnih je na primer kranjski Gradbinec, ki bi lahko vsaj zavaroval pritični del že vseljenega stanovanjskega bloka... — A. Ž.

Pomanjkljiv projekt? - V krajevni skupnosti Sebenje v tržiški občini so se odločili, da uredijo javno razsvetljavo. V projektu, ki ga je izdelalo podjetje Elektro Kranj, je bilo predvideno, da bo vsa napeljava v zemlji in ne več v zraku med posameznimi drogovi. Ta projekt je Elektro nato tudi uresničil, vendar pa luči ponoči ne gorijo. Zapletlo se je menda pri polaganju zemeljskega kabla. V krajevni skupnosti pa se zdaj sprašujejo, koliko so pridobili na račun »varnejše« ureditve javne razsvetljave. Morda so bile prej žice, ki so potekale po zraku, res manj varne, vendar je bilo vsaj ponoči svetlo... — A. Ž.

Srečanje jugoslovanskih književnih prevajalcev

BO DOBER PREVOD ZDAJ RAZKOŠJE?

Radovljica — Ob dobri domači knjigi mora na knjižni polici stati tudi dobra prevedena knjiga. Le-te pa je zadnje čase vse manj, ali pa je taka, da je za predstavo o književnosti neke dežele v sedanjem trenutku manj pomembna. Med vsemi vprašanji, zakaj tako, je tudi odgovor, ki ga vedo jugoslovanski književni prevajalci. O teh problemih in strokovnih vprašanjih so konec tedna govorili v Radovljici.

Domala nemogoče bi bilo, da bi književni prevajalci kaj manj kot drugi občutili težavno stanje, ki zadnja leta prevladuje v založništvu, na knjižnem trgu še posebej, pa v gledališču, tudi na televiziji in radiu in na še katerem drugem področju v kulturi. To je prišlo na dan na tokratnem že petnajstem delovnem srečanju jugoslovanskih književnih prevajalcev. Okoli štiri-deset predstavnikov iz sedmih jugoslovanskih društev je ne le predstavilo ekonomski položaj svojih članov, težave s priznavanjem statusa, pač pa je jasno navedlo tudi vzroke zanje.

Pravzaprav je nenavadno, kako potrpežljivo ti strokovnjaki, brez katerih bi na knjižni polici lahko izbirali le med domačo literaturo, prenašajo položaj, v katerem so kot pomembni ustvarjalci rojstva knjige na knjižnem trgu dobesedno na repu - po honorarjih in kot so nekateri povedali, tudi družbeno. Še slabši so morda edinole ilustratorji. Domala enoglasno so ugotavljali, da so stroški prevoda v skupnih stroških knjige dobesedno majhni. Zato je tem bolj nerazumljivo sprejemanje razlage založnikov, da prevajalci honorarji ne morejo biti višji, ker bi vsako povišanje pomenilo propad založbe ipd. Vemo pa, da založbe prenesejo vsake tri mesece okoli 40-odstotno podražitev papirja, tiska in ostalih stroškov, le honorarji so (ponekod) enaki vse leto, ne plačujejo se kot računi za zamudnimi obrestmi in so na vrsti povsem na koncu, najraje po letnem obračunu, kar seveda pomeni tudi do petnajst mesecev čakanja na honorar. Vsaj take so nekateri izkušnje srbskih prevajalcev.

Slovenski so v nekoliko boljše položaju, ker so se dogovorili za trimesečno prilagajanje izplačil honorarjev povprečnim osebnim dohodkom v republiki. Ni pa seveda odveč dodati, da založbe najpogostejše pristajajo na minimalno v samoupravnem sporazumu določeno ceno za avtorsko polo, v posameznih pri-

Bo prevedenih knjig vse manj?

merih celo manj, medtem ko najvišji razpon, ki bi ga lahko zahtevali za najtežje prevode, ostaja le teoretična predpostavka. V društvih, kjer so se bolj odločno postavili za boljše vrednotenje prevajalskega dela, so uspehi nedvomni. Zato so na srečanju v Radovljici jugoslovanski prevajalci sprejeli pobudo, da gredo njihova društva v odločnejše pogovore z založniškimi hišami.

Vendar pa problem ni zgolj v bednih prevajalskih honorarjih. Kriza založništva se odraža tudi v kvaliteti ponudbe. Založbe namreč večinoma posegajo po bestselerjih lažje kvalitete, za katere jim visoka naklada jamči tudi poslovni uspeh. Tudi take knjige seveda prevajalci prevajajo, medtem ko ostajajo sodobna kvalitetna dela svetovne literature neprevedena. Če pa je zadnje čase opaziti na knjižnem trgu pri nas dosti več klasičnih tuje literature, pa ni razlog v drugačni programski politiki založniških hiš, pač pa je razlog v stroških. Večinoma gre namreč za pisce knjig, ki so preminuli že pred petdesetimi leti - v tem času pa tudi ugasnejo avtorske pravice in je kajpak knjiga prevedena dosti ceneje. Podobno je

strokovnjak za svoj jezik, le tako uspešno opravlja to brez dvoma težavno delo. Ali ima prevajalec vse te lastnosti, pa prihaja na dan še posebno do izraza ob prevajanju za sodobne medije, od televizije dalje. Prevod sam

V naslednjih dveh letih bo Zvezo književnih prevajalcev Jugoslavije vodil Taško Sirolov iz Makedonije. Prav to obdobje pa bo za to organizacijo še posebej pomembno, saj ne bo treba le urediti perečega vprašanja statusa prevajalcev pri nas, pač pa se bo treba pripraviti tudi na svetovni kongres prevajalcev, ki ga mednarodna organizacija književnih prevajalcev FIT pripravlja leta 1990 v Beogradu.

tudi stanje v nekaterih gledaliških hišah, ki svoj program zadnja leta sestavljajo domala izključno iz dram domačih avtorjev. Avtorske pravice, prevodi in drugi stroški s tujim delom so namreč prevelika obremenitev za gledališče. Da je to tako v gledališču in pri knjigah in še kje zapiranje v lasten krog, da smo zato prikrajšani za primerjanje s svetom.

Razen teh za našo kulturo dramatičnih posledic, pa so jugoslovanski knjižni prevajalci pretežno del svojega srečanja namenili strokovnim temam, kot je Novi mediji in prevajanje, vendar pa tudi semkaj segajo posledice ekonomskega stanja. To se še posebej kaže pri videu, kjer filme skoraj po pravilu podnaslavljajo neprofesionalni prevajalci, ki ne obvladajo niti jugoslovanskih jezikov kaj šele tujih. Prevajalec pa je v prvi vrsti

ni dovolj kot na primer pri knjigi, pač pa je od strokovne spretosti prevajalca odvisno, kako z malo besedami, kolikor jih pač gre v utegnjeni prostor televizijskega ekrana, povedati vse bistveno, ob hkratnem upoštevanju istočasnosti s sliko. Jugoslovanski prevajalci niso prepričani, da se jim bo pri strokovnem uveljavljanju v novejših medijih dobro godilo. Izkušnje z video tehniko so že take, saj ustvarjalci za zmanjšanje stroškov iščejo največkrat le začetnike, neizkušene študente tujih jezikov ipd. Da je stanje nevzdržno, je lahko zaključek za strokovne kroge. V sedanjih razmerah pa se žal še ne spreminja veliko: poslušati in brati dober prevod v svojem jeziku že postaja nekakšno pozabljeno razkošje, ki si ga bomo zdaj iskali v knjigah starejših izdaj.

Lea Mencinger

Razstava v Prešernovi hiši

RISBE RUDOLFA ARHA

Kranj — Pregledna razstava slikarskih del Rudolfa Arha predstavlja izbor iz avtorjevega bogatega topografskega in ostalega gradiva, ki je rezultat njegovih dolgoletnih prizadevanj in odlično zastavljenega programa.

Dolga leta je Rudolf Arh potoval po Sloveniji in v risbi in drugih slikarskih tehnikah neustrašno upodabljajal spomenike ljudske arhitekture, od kmečkih domačij do najrazličnejših gospodarskih objektov, kot so hlevi, mlini, žage, planinske staje, stanovi, seniki itd. Pomembnost teh upodobitev je predvsem v izredno natančni risbi, obvladovanju perspektive, predvsem pa v njihovi dokumentarnosti. Zavedati se namreč moramo, da velikega števila teh spomenikov ni več ali pa so prezidani do neopoznavnosti. Tako so risbe Rudolfa Arha postale eden najpomembnejših virov za spoznavanje našega ljudskega stavbarstva preteklih obdobij. Slovenska etnologija pa tudi tehniška zgodovina ne bosta mogli mimo njegovih prizadevanj.

Vendar pa so Arhova dela tudi upodobitve naravnih spomenikov, kot so različna redka ali po svojih razsežnostih izstopajoča drevesa ali njihove skupine, pa tudi igre narave, kot so telesa viharov in ne nazadnje nenavadne oblike skalnatih gmot ali drevesnih korenin. Tu se odpira obsežno in zanimivo poglavje tudi za raziskovalce biologije in geologe. V Arhovi risbi je pomembno tudi okolje, v katerem je arhitekturni spomenik nastal oziroma raste. Tako se v njegovih risbah s kredo, tušem, ogljem pojavljajo naselja poživljena s cerkvenimi stolpi, grajskimi poslopji in znamenji ali najrazličnejši krajinski predeli z njihovim vodnim bogastvom ali gorami v ozadju.

Poleg risbe se v delih Rudolfa Arha pojavlja tudi pastel, akvarel, barvni svinčniki in tudi mešane tehnike. Vendar se zdi, da je Rudolf Arh v prvi vrsti oblikovalec risbe, kajti v njej na najbolj pričljiv način odseva podoba domače zemlje med gorami in morjem, pa tudi širše.

dr. Cene Avguštin

L. M.

PREDSTAVITEV KOPRIV

Radovljica — V četrtek, 6. oktobra, ob 19.30 uri se v knjigarni Državne založbe Radovljica začnejo že tradicionalna literarna srečanja s slovenskimi pisatelji in pesniki ob dobri knjigi. Za uvod v novo sezono so izbrali pesniško zbirko Toneta Kuntnerja Koprive. Poleg pesnika Kuntnerja bosta njegove verze predstavili tudi Nadja Strajner - Zadnik in Alenka Bole - Vrabec, na kitari pa bosta nekaj skladb zaigrala Mateja Blaznik in Boštjan Soklič.

L. M.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ — V galeriji Prešernove hiše je odprta razstava risb *ing. Rudolfa Arha*. V galeriji Mestne hiše razstavlja skulpture v lesu kipar *Lojze Campa*.

V Prešernovem gledališču bodo danes, v torek, ob 16. uri uprizorili *Pravljico o Vesni* za OŠ Simon Jenko Kranj. V sredo, ob 19.30 bodo predstavo uprizorili za red *sreda II*, v četrtek pa za red *četrtek II*.

ŠKOFJA LOKA — V Groharjevi galeriji so na ogled plastike *Toneta Logondra*. V galeriji Loškega gradu so na ogled likovna dela nastala na *Ex tempore Loka 88*.

TRŽIČ — V Kurnikovi hiši so na ogled *fotografije ob 50-letnici Foto Kluba Tržič*.

ARCADIA TRIO V PUŠTALSKI KAPELI

Škofja Loka — S koncertom Arcadia tria, ki ga sestavljajo Gorijan Košuta, violončelist Miloš Mlejnik in pianist Rainer Gepp se v sredo, 5. oktobra, ob 19. uri začneja nova sezona vrhunskih glasbenih koncertov v kapeli Puštalskega gradu.

Na sporedu bodo skladbe treh avtorjev: Ljuba Rančigaja, Arnolda Schonberga in Johannes Brahmsa. Posebna zanimivost koncerta bo prva izvedba Rančigajevе skladbe Passacaglia. Ob tej priložnosti bo v kapeli na ogled tudi razstava likovnih del škofjeloškega slikarja Simona Mlakarja.

Valentin Bogataj

KONCERT V ŽUPNIJSKI CERKVI

Kranj — Glasbena šola v Kranju že nekaj let uspešno razvija koncertno dejavnost in s tem daje pomemben prispevek kulturi. Tudi letos bo v okviru možnosti skušala predstaviti kar najbolj zanimiv program, ki bo obsegal glasbena dela od renesanse do sodobnih avtorjev. Poleg priznanih umetnikov bodo imeli priložnost nastopa tudi mladi domači in tuji talenti.

Prvi koncert nove sezone bo v petek, 7. oktobra, ob 20. uri v župnijski cerkvi. Nastopila bosta Matthias Gerstner (orgle) in Maja Stucky (Bachova trobenta) iz ZRN. Oba sta študirala na Akademiji Richard Strauss v Münchnu, nastopala pa sta tako v domovini kot v drugih evropskih državah. Program kranjskega koncerta obsega dela italijanskega, nemškega in angleškega baroka.

Peter Škrjanc

OPOZORILO SKUPNOSTI SLOVENSKE DRAMSKIH GLEDALIŠČ

Skupnost slovenskih dramskih gledališč (v nadaljevanju SSDG) je na svoji redni drugi seji, v četrtek, 29. septembra 1988, v MGL — sprejela sklep, da Kulturno skupnost Slovenije, kulturno družbene in politične dejavnike opozori na izjemno perečo finančno, družbeno ekonomsko in materialni položaj slovenskih poklicnih gledališč ter vseh zaposlenih v slovenski poklicni gledališki dejavnosti.

Vrsta restriktivnih, omejitvenih in destimulativnih zakonov ter ukrepov postavlja slovensko kulturno dejavnost v izjemno perečo, neenakopraven, kritičen položaj, kar vodi v izrazito stagnacijo celovitega razvoja, vloge in položaja kulture in slovenskih poklicnih gledališč kot njenega bistvenega, sestavnega dela. SSDG ugotavlja ter še posebej opozarja na naslednje pereče probleme:

- vsa slovenska poklicna gledališča delujejo v izrazito zastarelih nesodobnih tehnično odskih pogojih, brez nujnih sodobnih varnostno požarnih in drugih naprav, ki naj omogočajo varno, strokovno, higiensko delo,
- povsem so odsotni sodobni elementi računalniško informacijskega reklamno marketinškega sistema, kar je nujnost današnjega in neobhodnost prihodnjega strokovnega poslovanja in delovanja slovenskih poklicnih gledališč,
- vsled finančnih restrikcij se zmanjšujejo redna gostovanja slovenskih poklicnih gledališč v SR Sloveniji in dosežki slovenske gledališke ustvarjalnosti so številnim občanom, krajanom in mladini SR Slovenije domala nedostopni,
- zmanjšuje se medmestno oz. medrepubliško sodelovanje ter je s tem onemogočeno tesnejše povezovanje, globlje spoznavanje kulturno gledališke ustvarjalnosti med narodi in narodnostmi širšega območja SR Slovenije in SFRJ Jugoslavije,
- iz istih vzrokov se zmanjšuje tudi mednarodno sodelovanje, kar lahko vodi v popolno izoliranost slovenske kulturno gledališke ustvarjalnosti v evropskem oz. svetovnem kulturnem prostoru. SSDH ugotavlja ter dodatno opozarja na:
- zmanjševanje, omejevanje samoupravljanja in delegatskega odločanja,
- skorajda popolno odsotnost temeljnih elementov motivacije, stimulacije, nagrajevanja po delu in rezultatih dela,
- na perečo zaostajanje osebnih dohodkov vseh zaposlenih v slovenskih poklicnih gledališčih,
- na perečo strokovno, tehnično in celovito kadrovsko problematiko,
- izjemno perečo stanovanjsko problematiko,
- zmanjšane možnosti strokovnega izpopolnjevanja v tujini ter restrikcijo potrebnih finančno deviznih sredstev za mednarodna gostovanja v tujini ter strokovno literaturo.

Slovenska poklicna gledališča v polnosti izpolnjujejo sprejete, samoupravno potrjene programske delovne obveznosti, nekatere gledališke institucije pa te obveznosti celo presegajo. Edino visoki delovni in ustvarjalni zavesti vseh delavcev zaposlenih v slovenskih poklicnih gledališčih, trdni pripadnosti slovenski in jugoslovanski kulturno gledališki ustvarjalnosti gre zasluga, da kljub vsem težavam in problemom slovensko poklicno gledališče dosega visoke delovne rezultate in zavidljive umetniške ustvarjalne dosežke.

SSDG se zaveda perečega družbenoekonomskega in političnega položaja ter v polnosti podpira napore, prizadevanja Kulturne skupnosti Slovenije ter vseh družbeno političnih in kulturnih dejavnikov, ki se zavzemajo za enakopraven, enakovreden položaj, vlogo in mesto kulture ter še posebej slovenskih poklicnih gledališč v združenem delu SR Slovenije, SFRJ in širše v evropskem kulturno družbenem prostoru.

Istočasno menimo in nedvoumno zahtevamo dosledno uresničevanje stališč in usmeritev Zveze komunistov Slovenije, ki je v svojih izhodiščih zapisala, da je kultura pomemben razvojni dejavnik na ravni družbene zavesti, pri njeni odprtosti v Jugoslavijo in sodobni svet, kar je nujno, neobhodno za svobodno in kulturno, civilizirano in socialistično, demokratično in samoupravno družbo ob vstopu v XXI. stoletje.

Za SSDG — predsednik:

Franček Drofenik

ureja LEA MENCINGER

ODMEVI

Gorenjski glas, 6. in 20. septembra 1988

ISKAL ME JE NOVINAR

Zdene Mali, kot kaže, ena ključnih osebnosti v finančnem polomu ljubljanske Delavske enotnosti, se je v svoji izjavi, ki jo je dal kolegu Košnjaku, obregnil tudi ob moj zapis v Gorenjskem glasu, 6. septembra, z naslovom Med špekulacijo in korupcijo. Zaradi spoštovanja do časopisnega papirja povsem na kratko: Malijeva trditve »napisano je, da me je novinar Gorenjskega glasa iskal. Jaz te informacije nimam, o tem nisem bil obveščen. Lahko bi me našel, tudi doma. Ni res, da me tiste dni ni bilo mogoče dobiti...« ima tudi drugo plat.

V dnevi, ko je nastajal omenjeni prispevek, sem se večkrat telefonsko obrnil na Delavsko enotnost, kjer mi je glas na drugi strani žice vedno odgovoril, da tovariša Malija ni v pisarni, da je nekje zunaj. Telefonski pozivi opravljeni iz naše redakcije in nove (stare) redakcije Naše žene imajo priče. Kar pa se tiče nadaljnje prenosa sporočila znotraj Delavske enotnosti, je to verjetno že notranji organizacijski problem tozda. Res pa je, da Malija doma nisem iskal - šlo je namreč za službene reči. Menim, da ima vsakdo rad (vsaj) za domačimi vrati mir pred službenimi obveznostmi.

Vine Bešter

Gorenjski glas 9. septembra 1988

PAL'CA BERAŠKA, PRAZEN BOKAL — REVŠČINA KOT NAČIN ŽIVLJENJA

Najprej se moram zahvaliti vašemu uredništvu, da je napisalo zgoraj navedeno zgodbo v Gorenjskem glasu dne 9. 9. t. l., kajti to je bilo zanimivo branje za bralce v domovini kakor za nas, ki živimo v tujini in dobivamo vaš časopis Gorenjski glas.

Lahko povem, da kar aktivno spremljam dogodke v domovini, kar pa se dogaja v teh dneh, ni prav nič razveseljivo!

Rad bi povedal, da sem v času mojega dopusta v domovini sam opazil, kako hitro se menjajo cene artiklov, ki so pomembni za vsakdanjo rabo. V nekaj mesecih od septembra so se cene vseh artiklov podvojile. Vsekakor to

bremeni družinsko košarico, to je ne le tiste, ki so zaposleni, še bolj je moralo to prizadeti upokojenke, mar ne? Ker se še vedno dogaja, da zaposleni dobivajo minimalne osebne dohodke, bi bilo vsekakor prav, da bi takim dvignili OD za toliko odstotkov, da bi ob taki draginji lahko dostojno živeli. Ne morem trditi, da podjetja osebnih dohodkov delavcem ne zvišujejo, je pa to sigurno premalo, da bi lahko sledili skoku cen. Prav nič pa ni razveseljivo tudi to, da ob tako visoki inflaciji cene rastejo hi-

treje kakor OD in če je tako, naj bi se osebni dohodek dvigal sorazmerno z rastjo cen. Do tega zaenkrat še ni prišlo, a upanje vsekakor je?

Povedal bi rad, da so cene v tujini stabilne in da držijo kar dolgo časa. Če se kaj podraži, je vsekakor objavljeno v dnevnem časopisu vsaj tri mesece prej, da je javnost o tem obveščena. Vidim pa, da je v domovini to vse drugače, mnogokrat se zgodi, da časopis piše o podražitvi šele naslednji dan.

Vsekakor to, kar se dogaja v domovini, ni rožnato, a upam da se bo stvar kmalu ublažila. Vendar le, če bodo vse skupaj znali spremeniti!

Se lepe pozdrave iz St. Moritza!

M. D., St. Moritz

PREJELI SMO

ROMANJE NA SERVIS

»Pomivalni stroj je luksuz, to pa pomeni večji davek, zato pa so tudi rezervni deli zelo dragi« - mi razlaga serviser - »pa še vseh nimamo na zalogi« - še doda. V glavi mi zabrni.

Reklamno sporočilo iz Gorenje - Kupite pomivalni stroj Gorenje: vedno boste imeli pospravljeno kuhinjo, posoda se bo svetila, pomivalni stroj ni luksuz!

No, mogoče sem malo zamešala besedni red, vsebina pa zato ni nič manj privlačna!

Ampak tole mi pa le ne da miru. Pomivalni stroj je luksuz - pomivalni stroj ni luksuz! Je ali ni?

Mislím, da ni! Mogoče za nekatere, a zame ni! To pa vem čisto zagotovo.

Spomin... Gnanje na kmetiji, majhni otroci - kup nepomote posode pa kar raste. Večer... Preden uredim v hlevu in spravim otroke spat, voda na štedilniku ni več vroča. Od utrujenosti komaj še stojim pokonci, veke mi kar same lezejo skupaj. Kaj hočem, treba je zakuriti, zjutraj spet ne bo časa za pomivanje.

Odešilna zamisel! Kupimo pomivalni stroj! Elektrike porabi približno toliko kot električni bojler - so ugotovili na Zavodu za napredek gospodinjstva - dela pa bo manj - si slikam lepšo prihodnost. Katera znamka? Odgovor je jasen - Gorenje! Je nekaj cenejši od uvoženih, nobenih deviz ne potrebuješ, pa servisi, rezervni deli...

Uresničena ideja! Kupov nepomote posode ni več. Seveda ne smeš pričakovati, da lahko zložiš vanj prav vse od A do Ž. Zvečer v stroju samo razstrtim umazano posodo, v posodico na vratih vsujem prašek, vključim... Zjutraj pa jo vso bleščečo spet lahko uporabljam. Res, kar lepo opravi svoje delo tale novi pomočnik.

Najbrž tudi pomivalni stroj potrebuje počitnice. Komaj je potekla garancijska doba, je odpovedal pokorščino. Obvestim servis - saj je kar blizu - v Kranju. Prihodnji teden bo prišel - so spodbudne besede uslužbenke. - Lahko dopolnijo? - še vpraša. Zagotovim ji, da bom doma. Mine prvi teden, pa drugi, pa tretji...

Kdor čaka - dočaka. Hidrostat je zamašen, pravi, - ko nekaj časa brska po njegovem drobovju. Hitim kuhati kosilo, saj se ura bliža 13. Poglejte, dela - se oglasi serviser - samo zdaj ne utegnem čakati, da se program izteče. Do dveh moram obiskati še eno stranko. Seveda sem razumevajoča, saj stroj kar lepo dela.

Po kosilu zložim posodo v stroj in vključim. Dela! Pa je vesela hitro konec! Pri naslednji številki se ustavi. Konec pomivanja! Spet se ponavlja prizor s kupom nepomote posode. Otroci, čeprav še majhni pomagajo.

Spet tečnarim na servisu in dobim obljubo - prihodnji teden. Skrbno pazim, da sem dopolnimo doma. Znova romam na servis. - »Ja, saj je že bil prejšnji teden pri vas,« me skuša prepričati uslužbenka. »Vem, da ga ni bilo, saj sem bila vedno doma vse dopolnijo,« pripomnim. »Ja pa je bil tam,« ona še kar vztraja. Spet dobim obljubo za naslednji teden.

Po nekaj tednih pa le dočkam obisk serviserja. Izvem, da dela, ki je pokvarjen, žal, nima s seboj in da takoj naslednji dan spet pride in ga prinese.

Naslednji dan pa o njem ne duha ne sluha. Veselje »preč je preč«.

Mine skoraj leto. Pa se pokvari še pralni stroj. Sreča v nesreči. Serviser res pride že po nekaj dneh. Verjemite, obraze si pa res dobro zapomnim - bil je isti! Pri pralnem stroju se je pa dobro izkazal. »Zdaj, ko ste že tukaj, bi pa mogoče le popravili tudi po-

mivalnega,« zaprosim. Ne boste verjeli - želja se mi je uresničila! Toda zgodovina se ponavlja. Prvo dejanje: letošnja pomlad, točneje konec aprila. Drugo dejanje: čez kakšen mesec.

Zdaj imamo telefon, zato romanja na servis odpadejo. Dodatna informacija, v naš konec pride servis ob petkih. Pa spet čakam vsak petek dopoldne. Ampak včasih se razjezi - zdaj jih bom pa nadrla - dvignem slušalko, zavrtim... pa si rečem, saj tisti, ki sprejema prijave ni kriv, zakaj bi njega - ali njo - nadirala?

Sem preveč potrpežljiva, ali pa premalo zvita?

Naj prijavim okvaro pralnega stroja? Saj še kar dobro dela, mogoče pa bi potem namesto pralnega le popravljal pomivalnega.

Lep pozdrav! M. K. (naslov v uredništvu)

VSE ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE

Budva, 12. septembra — V tem prelepem turističnem kraju, kjer se prepleta staro in novo, že drugo leto poteka predavanja na temo: ZDRAVJE - ČLOVEK - PRIRODA. Predavatelji prihajajo sem iz vseh delov sveta. Največja vloga tega centra je: učiti se umetnosti zdravega življenja. In predvsem je pomembno to, da vsi ljudje, ki so tu zbrani, širijo v Budvi in kasneje, ko pridejo domov v svoje kraje, idejo o zdravem načinu življenja.

Kaj to pomeni; čisto na kratko: zmanjševanje količine cigaret, alkohola, vseh vrst tablet..., hoja, naravo, stik z naravo...

Danes smo pričeli s TM - transcendentalno meditacijo. Najprej smo si v Srednješkem centru ogledali video posnetek. Že ta prva informacija nam je dala vedeti, da se s TM ukvarja danes čez 50 milijonov ljudi na svetu. Pri nas 20.000. Centri so Beograd, Zagreb, Sisak, Ljubljana. S TM se lahko ukvarja vsak zdrav občan. Trening naj poteka dvakrat ali trikrat na dan, toda pod vodstvom kvalificiranega učitelja (iz knjig se ne da naučiti!).

Doslej so bile raziskave zdravnikov takšne: TM je boljša kot globoko spanje, zmanjšuje pritisk, pomaga pri astmatičnih in bronhialnih obolenjih, zmanjšuje pa tudi odvisnost od nikotina (cigaret), kofeina (kave), raznih vrst alkohola itd.

TM - transcendentalna meditacija je v bistvu tehnika, ko bolj izkoriščamo duha in telo. TM verjeli ali ne, povečuje inteligenco in delovne - poslovne sposobnosti. TM je k nam leta 1972 prinesel in predstavil Maharishy Jogi. Ta vrli izkušeni Indijec je v bistvu del joge priredil za evropske - zahodne civilizacije, zato pri TM ni potrebna sprememba načina življenja!

V naši zahodni civilizaciji pa imamo dnevno opravka s števil-

nimi stresi, konfliktnimi situacijami, preutrujenostjo, nezadovoljstvom okolja, pojavom strahu, jeze in ostalih negativnih emocij. No, prav tu si lahko v veliki meri pomagamo s TM.

TM nam pomaga do sprostitve, do premagovanja ovir, stresov, vsakdanjih napetosti, toda za vse to moramo nekaj storiti. Najprej moramo znati opazovati sebe in zaznati v sebi najšibkejšo, najbolj prefinjeno misel, le-te potem usmerjamo. In še to; človeka moramo znati opazovati v celoti. Tako sebe, kot svoje sodelavce, znance. Še vedno pa velja tisti stari rek: ZDRAV DUH V ZDRAVEM TELESU, zato s slabimi mislimi proč.

Toliko o TM. Praktično bodo predavanja, meditacijo še naprej vodili: dr. Dušan Pajin, urednik Nolit-a, dr. Zdravko Plečec, ing. Branko Čičić in Milija Petrović, vsi iz jugoslovanskih TM centrov.

Tomaž Iskra

GRADNJA MOSTU ČEZ PIŠNICO PRI JASNI

Komite za urejanje prostora in varstvo okolja občine Jesenice na osnovi različnih člankov in prispevkov v javnih občilih obvešča slovensko javnost o gradnji nadomestnega mostu na regionalni cesti Kranjska gora - Vrščič čez Pišnico pri Jasni.

Zaradi dotrajanosti obstoječega mostu so se postopki za gradnjo začeli že v letu 1980. V tem letu (29. 9. 1980) je bila izvedena predlokačijska razprava za pridobitev lokacijskih smernic. Izdelana je bila lokacijska dokumentacija, ki je kot osnova služila za lokacijsko in vodnospodarsko razpravo dne 14. 10. 1981.

V predlokačijski obravnavi so bile obravnavane tri variante: most na lokaciji, most gorvodno, most dolvodno.

Izbrana je bila gorvodna varianta, ki je bila predmet lokacijske dokumentacije in vseh nadaljnjih postopkov.

V obravnavi so sodelovali predstavniki Republiškega prometnega inšpektorata, Zavoda SRS za varstvo naravne in kulturne dediščine, Zveze vodnih skupnosti Slovenije, Vodnospodarskega inštituta Slovenije, Podjetja za urejanje hudoornikov Ljubljana, Skupščine občine Jesenice, Krajevne skupnosti Kranjska gora, Biroja za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice, Dolenjskega projektičnega biroja, ki je izdelal lokacijsko dokumentacijo, Elektro Gorenjske, investitorja Skupnosti za ceste Slovenije in Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora Ljubljana, ki je postopek vodil.

Po pridobitvi predpisanih dokumentacij je Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora, dne 15. 9. 1982, izdal lokacijsko dovoljenje.

Investitor Skupnost za ceste Slovenije v odločbi predpisanim roku ni pridobil gradbenega dovoljenja in takrat tudi pričel z gradnjo. Cestno podjetje Kranj je kot upravljalca ceste vsa leta opravljal komisijske ogledne ceste ter objektov nje.

Znano je bilo, da je most čez Pišnico pri Jasni dotrajan. V tošnjem letu je prišlo do škodb na nosilni leseni konstrukciji ter zaradi varnosti postalo tudi do omejitve nosilnosti mostu (5 t).

Na osnovi omejitve nosilnosti in s tem prevoznosti ceste pri Vrščici, sta občini Tolmin in Jesenice ostro protestirali, posebej zaradi bližajoče turistične sezone.

Cestno podjetje iz Kranja izvedlo delna sanacijska dela na starem mostu ter s temi deli zagotovilo prevoznost z nosilnostjo 12 t.

Skupnost za ceste Slovenije je zaradi preteče nevarnosti pri rušitvi mostu, lahko tudi obremenitve, odločila, da nemudoma pristopi k izgradnji nadomestnega mostu.

V Komiteju za urejanje prostora in varstvo okolja občine Jesenice je Skupnost za ceste Slovenije zaprosila za ponovno izdajo lokacijskega dovoljenja najkrajšem možnem času.

Komite za urejanje prostora in varstvo okolja občine Jesenice je izdal lokacijsko dovoljenje za rešitev, ki je bila odobrena ta 1982 s tem, da je ponovno pridobil vsa že takrat izdana soglasja. Vsa soglasja so pozitivna. Po vročitvi odločbe investitorja krajevni skupnosti in ostali, ki so v postopku sodelovali, zakoničnem roku ni bilo vloženih pritožb.

Investitor je v nadaljevanju dela razpisal in jih oddal na ugodnejšem ponudniku.

V postopku oddaje del občine ni sodelovala.

GIP Gradis, TOZD Jesenice, z investitorjem sklenil gradbeno pogodbo. Prezeti rok gradnje je 30. november 1988. Planirana gradnja zahteva 100 odstotno polnjenje rokov gradnje, posebej zato, ker obstoječi most ne zagotavlja prevoznost ceste preko zime.

PRESEDENIK
Hrvoj ČERNE, gr. ing.

TOVARNA POHISTVA
AJDOVŠČINA

V SALONU POHISTVA
V PRIZIDKU
VEČNAMENSKE
DVORANE PPC
GORENJSKI
SEJEM KRANJ
LIPA
POHISTVO

ZA PRIJETNO POČUTJE
IN UDOBJE
V VAŠEM DOMU

Duško Dudič

MED PESKOM IN SNEGOM 11

Popotovanje na najpočasnejši možni način iz Pakistana preko puščave Takla-makan na streho sveta — Tibet

Iz Samye-a sem v bistvu ril nazaj v Lhaso pa je šel ta dan promet izključno v nasprotno smer... Tako sem se znašel v Zetangu in iz obiska tega mesta naredil neverjetno krepko kupčijo. V popolnoma levem kraju sem bil prisiljen spati v solidnem hotelu. Receptor je zahteval FEC. Globoko neumno me je bombardiral s pogledom. Na koncu, konec je bil čez uro, sem le dal dvajset FEC, dobrih pet dolarjev. Dobil sem troposteljno sobo s praviimi posteljami, čistimi rjuhami, radiom, radiatorjem in ... kopalnico! Dezinficiral sem kad, jo napolnil z vročo vodo ter po treh mesecih začel s topljenjem svinjarije, ki se na telesa nabere po tem času. Na radiu so si citate s seje CK KP vsake pol ure drznili prekinjati s petminutnimi odlomki iz operete »Predsednik Mao na obisku pri šestindeseti sichuanski traktorski brigadi«. Da ne pozabim torej: sedel sem v kadi z vročo vodo. V etangu, najbolj paradoksalnem partijskem gnezdu, sem spal najdražje in najslajše na Tibetu.

V samostanu Changzhusi se spet nisem mogel znebiti občutka, da vse, kar so uničili med kulturno revolucijo, obnavljajo izključno zaradi turističnih hord. Do Changzhusija sem pristopal s high-tech skupino iz zahodne Evrope. V terenskem avtobusu so imeli vse — od stranišča do kuhinje. Žal v samostanu niso kaj dosti videli. Svež stavbn les je bil naslonjen na staro obzidje, pojoči Tibetanci pa so ravno teptali kombinacijo blata in malte na prvem nadstropju. Vodič, se razume kitajski, je neumorno kasiral po 5. oz. 10 yuanov za vsako(!)

fotografijo posneto v notranjosti. Denar se po uradnih vladnih zagotovilih uporablja za obnovo templjev, dejansko pa ga gre 90% v Peking. Kot mi je povedal zetengski lama, mi je vodil po inkasu dal le 20 od 200 iztrženih yuanov.

V Changzhusiju je gibal vsemu biserna tangka. Tangka je sicer slikarja na blagu (včasih so te ogromne, velike tudi 200 m² in le ob najpomembnejših praznikih jih razgrnejo preko zidov samostanov in meditacijskih paviljonov), ki pa je tu narajena iz tisočev biserov.

Za changzhusijsko duhovno stavbo je legendarno romarsko zbirališče pred opijajo jama. Po legendi je bil namreč Tibet pred prihodom ljudi naseljen z duhovi. Svetnik Tibeta Chengrezig in njegova spremljevalka Dolma pa sta sklenila poslati svoje inkarnacije: deviško opico Trehu in lepo ludožerko Tag-senmo. Zaradi Senmoe osamljenosti sta zaplodila šest otrok. Otroci so odrasli in začeli šest različnih narodnosti, ki jih na Tibetu najdemo danes.

Obisk dvajset kilometrov oddaljene palače Yongbulagong, najstarejše stavbe na strehi sveta (bila je kajpak porušena in lansko leto obnovljena), bi bil rad premaknil sto, dvesto, tisoč let nazaj. Recimo v čas meditiranja pradednih stoletij, ko je bila palača predvidena za prvega kralja — Nyarti Tsanpa. Tu to v bistvu ni potrebno.

Tibet je že tisoč let nazaj in verjetno naprej. Tam zgoraj na gorah, pod drobci razsutega vesolja, nad kostmi sivočrnih ptic je duh meditacij isti. Tibet je srednji vek in atomska doba in laserski žarki tretjega tisočletja.

Tudi pri odhodu s Tibeta ni šlo brez občepristnih policijskih sil. Po 7000 kilometrih na razmesarjenih avtobusih Pakistana in Ljudske republike sem sklenil na južno Kitajsko udobno in hitro odfrčati. Rezervacijski sistem je žal podoben tistemu s kašgarske avtobusne postaje. Celo na letalu se je skorajda treba boriti za sedež. Leteti bi moral v sredo pa so let zaradi neugodne klime v občinski partijski celici odpovedali. Šef pisarne letalske družbe CAAC mi je ko Bog zatrjeval, da mi v hotelu na letališču zategadelj absolutno pripada zastojna soba. Letališče je namreč sto kilometrov

iz Lhasa in tam je treba prenočiti, če hočete ujeti zgodnji jutranji polet. Z žarečim obrazom sem predsedniško prestopil prag in računal, kako lepo je, da me KP časti zadnjo noč na Tibetu. Spet sem bil seveda naiven. Na recepciji osebje ni iztlinilo več kot tri angleške besede: »I don't know.« S še dvema srečnejšema sem zahteval direktorja. Prišel je kmalu, ampak v njegovih očeh je bilo žal jasno vidno, da je na zadnjem sestanku kitajskih hotelijev blebetal neumnosti in bil zato ostro skritiziran. Napake očitno ni želel ponoviti, saj se je postopoma začel celo dreti na nas. Zahtevali smo šefa CAAC iz Lhasa. Telefon je v tisti sekundi crknil in bili smo kruto osamljeni. Vsi so se že porazgubili po sobah, le mi smo vztrajali na zastojni sobi in fair odnosu so strank.

Ko je generalni direktor odhropel prvo kitico, je šel za pol ure igrat biljard (?). Po preteku tega časovnega obdobja smo še vedno gnjavili ženski na sprejemnici in ena je videla edini izhod v tem, da ga znova pokliče. Spet je odhropel in spet odšel na biljard.

Z Angležem in Izraelko smo imeli sranja dovolj in kar hoteli nasilno vseliti kakšno sobo. Pundica je sobarici v hebrejščini (mar ni življenje sludsko) raztolmačila našo težavo in razumevajoče nam je odprla sobo. No, pizdarije so bile šele v fazi kuhanja. Po pol ure smo bili razkrinkani: tolpa treh namesto štirih. Receptor nas je zalotil v samih usranjih spodnjicah. Ni se dal zmeti. Prepričeval nas je o našem neodgovornem početju, o tem, da je sobo treba plačati in da ni njihova krivda, če so nas dali na drug avion. »Seveda ni. Mi smo butci, ker nismo šli dan prej, ko avion je normalno poletel.« Po dvajsetih minutah je bil izid neodločen 0 : 0 z receptorjevo prednostjo domačega terena. Le-to je na našo veliko žalost nasilno izkoristil. Ob desetih zvečer je šel po letališkega miličnika. Le Bog in on sam vesta, kako mu je natvezil, s kakšnimi kapitalističnimi streli ima opravka. Kajti tovariš miličnik se je v sobi narisal z električnim pastirjem!!!

Diskusija je bila kajpak takoj prekinjena. Po pasje potuhnjeno smo mi sledili nazaj na recepcijo. Tolpa treh je bila premagana. Komunizen je znova slavil. Kitajska mrha se je zmagovalno smejala, ko smo ji dajali vsak po dvajset FEC.

In da sedaj seveda ne bi kdo mislil, da sem naslednje jutro letal! Moja prtljaga že, jaz pa ne. »Prepozno« sem bil. Prehitela me je skupnica oficirjev, ki je živčno hitela v Chengdu. Spet moja tehnika prepričevanja ni obrodila. Do popka sem imel obešeno tudi kravato, tako je bil image ustrezen...»Sem profesor s harvardske univerze in ob enajstih imam sestanek in predavanje na chengdujski univerzi.« Navedel sem celo ime rektorja, ki bi me moral čakati na letališču. Nič. Letalo je bilo res polno, a vendarle...

Kravato nosim s seboj za intervencijske posege. Bal sem se namreč da filme in na letališču sem hotel dati čim uradnejši videz. Tibet je bil še vedno zaprt in v Lhasi so se razširile govorice, da zaplenjajo filme na meji z Nepalom in na letališču Gonggar. Popotniki smo demonestracije razumljivo na veliko snemali in Kitajci so si mučno prizadevali, da te slike ne bi prišle v svet. Pa so in dobra je, da smo bili tistega krvavega prvega oktobra 1987 v Lahasi. Kaj bi se zgodilo sicer? Namesto šest čisto mrtvih?

Tona kamnov mi je padla s srca, ko sem na carini in rentgenskem pregledu zagledal pet mladih deklet. Računal sem na vrhunski šarmerski nastop in reševanje filmov, ko že vidim, da so kontrole le rutinske. Slike so bile že v svetu in zaplenbe ne bi imele smisla. Čez poldrugo uro sem vojaško postrojen na praznem (!) letališču čakal, da pristane tupoljev xy. Pristal je in ven se je prikazal kapitan s popackano srajco, manjkajočim gumbom ter odpetim razporkom v mednožju. Ko je dal znak, so se po stopnišču vsuli potniki. Oni ven, mi notri.

Na sedem tisoč metrih zapuščam Tibet. Bajni polet z bajno vidljivostjo. Oblaki gosto prikrivajo vse do višine 5.000 metrov. Na jugu ven rinejo le vršaci indijske Himalaje in ledeniška jezera turkiznih barvnih odtenkov. Stewardese namesto pivalelo delijo pišarniške spenjače (?) v obliki obeska za ključke. Po uri leta ter mesecu dni tibetanskega sonca letalo zarije v deževne sichuanske obleke. Tibet je ostal zgoraj v nebesih, visoko zgoraj v brezmadežnem lamaističnem vesolju.

KONEC

DOMAČI ZDRAVNIK

KROMPIR JE BOGAT Z VITAMINOM C

Krompir zasluži, da ga imenujemo zdravilno rastlino, že zato, ker je po njegovi zaslugi v Evropi praktično skoraj izginila množična bolezen: skorbut. Pred skorbutom niso trepetali poprej samo pomorščaki, tudi pri prebivalstvu na kopnem je bil endemični skorbut prav pogost. Šele ko je postal krompir množična hrana, je ta bolezen, ki jo povzroča pomanjkanje vitamina C, občutno nazadovala. S krompirjem dobivamo dandanes največ vitamina C. Čeprav vsebuje ta tako pomembni vitamin tudi skoraj vsa vrsta zelenjave, ga s kuhanjem skoraj popolnoma uničimo. Pri krompirju pa se ohrani. Sicer tudi krompir kuhamo in pečemo, vendar se kljub temu zelo velika količina vitamina C ohrani in zadošča, da nas obvaruje pred skorbutom. Poleg velike hranilne vrednosti vitamina C — odkar se je krompir v Evropi močno razširil, je izginila tudi lakota, ki je poprej razsajala vsakih nekaj let, ki ga z njim sprejemamo vsak dan, ima krompir še toliko zdravilnih lastnosti, da ga lahko upravičeno imenujemo zdravilno rastlino.

Če popijemo 3-krat na dan po eno skodelico presnega krompirjevega soka, ne odpravimo samo nadležne zgage, ampak se prav kmalu zmanjša tudi prevelika količina želodčne kisline. Sploh je krompirjeva kaša pri želodčnih bolnikih pomembna sestavina dietne hrane. Prednost je tudi v tem, da se bolnik krompirja ne naveliča tako kmalu in da se z mlekom, maslom, smetano in jogurtom hranilna vrednost ne samo poveča, s tem dosežemo tudi spremembo. Dobro se je obnesel tudi pri zdravljenju kroničnega zaprtja. Zjutraj dobi bolnik pečen krompir s kavo, opoldne in zvečer druge krompirjeve jedi, večidel v kašasti obliki. Praviloma pride tretjega dne do obilnega normalnega iztrebljanja brez bolečin in krčev.

Velike količine kalija v krompirju pospešujejo tudi izločanje vode, zato lahko prenapreženemu srcu bistveno pomaga z neslano krompirjevo kuro.

Če so potrebne redilne kure, lahko s krompirjevimi jedmi dovajamo telesu tudi večje količine maščobe, ne da bi se povečala primes maščobe pacientu uprla. K 150 g krompirja zlahka dodamo 40 g masla in 60 g točene smetane.

UPORABA V LJUDSKEM ZDRAVLSTVU

Rezine surovega krompirja so hladen obkladek, ki ga položimo na vročo glavo ali pri ponavljajočem se glavobolu. Vročina bo ponehala.

Skuhan, topel in zmečkan krompir je dobrodejen obkladek pri zmrznjenih udih in ozeblinah.

Krompirjev škrob se uporablja tudi za klistiranje.

PET MINUT ZA BOLJŠI VIDEZ

OLJE ZA PRSI

Za nego občutljive kože na prsih kozmetičarke priporočajo mandljevo olje in timijan.

20 g timijana prelijemo s pol litra vrele vode, posodo pokrijemo in pustimo stati čez noč.

Kožo na prsih najprej umivamo s hladnim zeliščnim čajem, pustimo da se samo posuši, nato pa kožo natanko namažemo z mandljevim oljem.

O LASTNINI SO REKLI

Tisto, česar ne moreš obdržati, ni tvoje.

Atila

Lastnina je past: tisto, kar mislimo, da imamo, ima nas.

Karr

Čim več daješ, tem več imaš.

Lao — Ce

PRAV JE, DA VEMO

ZNATE ZAVRETI MLEKO?

V vsakem gospodinjstvu moramo imeti za mleko posebej določeno posodo, v kateri ne kuhamo ničesar drugega, kot mleko. Tudi tedaj ne, kadar se nam zelo mudi in nam je posoda za mleko najbolj pri rokah.

Preden vlijemo mleko vanjo, jo oplaknemo z mrzlo vodo; s tem preprečimo, da se mleko ne prismoči, kar se zgodi zato, ker del mlečne beljakovine, ki se imenuje albumin, zakrknje in se prime dna posode.

Počasno vrenje je za mleko zelo nevarno. Često je vzrok, da se mleko zgosti, in sicer zato, ker je temperatura med 25 in 40 stopinjami C najugodnejša za razvoj bakterij, ki povzročajo mlečne spremembe. Prav tako kakor moramo gledati, da z naglim segrevanjem hitro prekoračimo omenjeno temperaturo, moramo tudi paziti, da iz istega razloga mleko hitro ohladimo pod to temperaturo in ga pod njo tudi ves dan držimo. Zato ga v poletnem času postavimo na hladno ali v mrzlo vodo, ki jo večkrat na dan menjajmo. Tako se mleko tudi v veliki vročini navadno dobro drži, še zanesljiveje pa v hladilniku. Posebno je to važno v družinah, ki imajo majhne otroke.

Mleko nadalje tudi ne smemo predolgo kuhati, ker bi uničili v njem vitamine.

Ljubezen zraste čez noč. Prijateljstvo potrebuje za to leta.
Bismarck

POSKUSIMO ŠE ME

OCVRTE NADETE PEČENE PAPRIKE

8 rdečih mesnatih paprik, 400 g mletega mesa, 1 jajce, 50 g kruha, prepražena čebula, če-

sen, poper, peteršilj, moka, 2 jajci, drobtine, maščoba za cvrenje.

Paprike (ne pekoče) spečemo v pečici in jih naložimo v skledo ter pokrijemo. Ko se ohladi, jih olupimo in odstranimo semena. Očiščene paprike napolnimo z mesnim nadevom, sploščimo v obliko zrezka, paniramo in ocvremo v vroči maščobi.

Nadev: Mletemu mesu primešamo jajce, v vodi namočen in ožet ter zdrobljen kos kruhove sredice, prepraženo čebulo, česen, poper in sesekljan peteršilj. Vse dobro premešamo.

PEČENA PAPRIKA V SOLATI

800 g mesnate paprike, zelene ali rdeče, 1 paradižnik, 1 čebula, 8 žlic olja, 40 g kisa, peteršilj, sol, orehova jedra (po želji).

Papriko od vseh strani popečemo nad močnim plamenom ali pa jih postavimo v pečico pod žar in jih enkrat ali dvakrat obrnemo.

Pečene paprike postavimo za nekaj minut v pokrito posodo, da jih kasneje laže olupimo. Olupljeni papriki odstranimo semena, jo posolimo, pokapljamo z oljem in kisamo, potresemo z nasekljano čebulo in pustimo v tej marinadi 10 do 15 minut.

Z začimbami prepojeno papriko zložimo na velik plitev krožnik. Lahko jo tudi narežemo na razine ter zvijemo v polžke.

Solato okrasimo z rezinami paradižnika in po želji tudi z orehovimi jedrci. Potresemo z drobno nasekljano čebulo ter peteršiljem.

Moda

Pepita se vrača

Vedno deluje mladostno tale pepita vzorček in vedno znova se rade vračamo k njemu. Letošnja jesen se je spet spomnila nanj in ponuja ga nam v obliki klasičnega kostima, preproste, enostavne in vedno lepega. Jakna se zapenja z enim samim gumbom, krilo je kratko in sega do kolen, ramena pa so močno poudarjena. Zraven si omislimo rdečo bluzo pa tudi gumb naj bo rdeč. Morda še ne veste: rdeča barva bo letošnja jesen silno modna.

ZDAJ PA BO

Pavle si je dolgo domišljaj, da je pes. Po dveh letih se je končno ozdravil vračal iz bolnišnice, ko ga sreča prijatelj Peter:

— O, pogled ga! Si spet zdrav?
— Popolnoma zdrav! Samo potipaj, kako imam mrzel smrček.

ureja DANICA DOLENC

Šolarji, dobrodošli!

Šolsko leto se pri nas začne z majhno zamudo, šele oktobra znova odpiramo svojo stran mladim dopisnikom. Medtem pa slednji pridno pišejo, rišejo, pesnijo, snujejo duhovite poskrice in pošiljajo izdelke na naš naslov. Zajeten kupček poskrice se je že nabral na uredniški mizi. Risbe in spisi so uglašeni pretežno še na počitniške teme, kaj tudi ne bi bile, saj sta dva brezskrbna meseca pustila obilo neizbranih vtisov. Nekaj pa se je spleto še prav po šolsko resnih, od šol v naravi, razpisov o knjigi, skrbah, ki navdajajo vsakogar ob vstopu v mišljanje o knjigi, tesnobi v novi šoli, med novimi obrazi... Tudi navšnji razred, tesnobi v novi šoli, med novimi obrazi... Tudi navšnji razred, tesnobi v novi šoli, med novimi obrazi... Tudi navšnji razred, tesnobi v novi šoli, med novimi obrazi...

Danes naj vam zaželimo le — tako kot avtorica enega današnjih prispevkov Urška Kolar — dober dan, šolarji! In veliko sodelovanja tudi v tem letu!

Uredništvo

Slišal sem se po radiu

V razred je prišla neka tovarišica. Usleda se je v zadnji klopi. V roke je vzela mikrofona, na ušesa si je nadelala slušalke. K sebi je poklicala skupino učencev. Začela nas je spraševati o prostem času. Druga skupina ji je na pripovedovala o televizijskem programu. Nato sem si nadel slušalke tudi jaz in poslušal svoj glas. V nedeljo zjutraj ob osmih sem po radiu slišal sam sebe. Bil sem zelo vesel.

Domen Likozar
3. a OŠ Matija Vajkavca Preddvor

Med počitnicami

- Na morju sem najraje plaval, doma sem se vozila s kotalkami. — **Romana**
- Bil sem na Triglavu. — **Marko**
- Pri babici sem igral nogomet. — **Darko**
- Peljal sem se v gliserju. — **Veljko**
- Doma sem božal mucke. Vozila sem se s kolesom. — **Nina**
- Skakal sem v morje. — **Jure**
- V Bernardinu sem se potapljaj. — **Almir**

Učenci 2. b. OŠ
Cvetko Golar
iz Škofje Loke

Dober dan, petošolci

Čakala sem, čakala in dočakala šolo. Prvi dan pouka je divjaški in radoveden. Vsi s Kokrice smo ostali pred garderobo in gledali okrog sebe. Nismo si voščili dober dan.

Drugi dan je bilo že zanimivo. Ugotavljal sem, da je ta Sara, ta Sandra, druga Mirjana, tretja Janja...

Dober dan, ponedeljek, tretji dan. Bil je prijeten. Rekla sem: »Kako bo lepo ta štiri leta, saj je šola boljša kot naša prejšnja, šola škola. Resda je treba bolj zgodaj vstajati, pa nič zato. Tudi

Urška Kolar 5.c
OŠ France Prešeren Kranj

IZ ŠOLSKIH KLOPI

Knjiga, moja prijateljica

Knjiga, ta beseda mi nikoli ni šla v glavo. Po pravici povedano, se besed in zgodb nisem lotil prej kot v prvem razredu. Moja prva prebrana knjiga je bila Prvo berilo. No, počasi pa sem le začel brati, vendar na čuden način. Če sem že bral, sem prebral pol knjige, in začel brati drugo.

Nastopil je moj deseti rojstni dan. Teta mi je podarila knjigo. Sicer je bila zavita, vendar sem po obliki sklepal, da je knjiga. Odvil sem ovitek in odprl... zelo sem bil presenečen nad naslovom. Pisalo je: Marco Polo. Stekel sem v sobo in se zasanjal v besede. V dnevni sobi so kmalu opazili, da manjka najpomembnejši član slavja. Mami je šla po me. Ko me je dobila v sobi s knjigo, je kar debelo pogledala. Gotovo si je mislila: »Čuden tič. Najprej se krega za vsak prebran stavek, zdaj pa...«

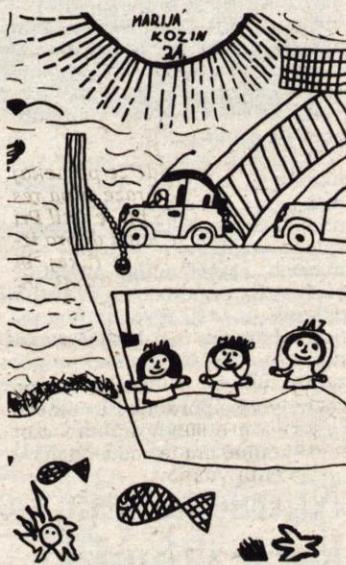
Slavje se je končalo, jaz pa sem bral in bral. Od takrat se mi je branje kar dobro popravilo. Vendar je bil en problem. Bral sem le knjige na temo zgodovine, preteklosti, vojskovanja in nič drugega. In še danes je tako.

Klemen Srebotnjak 6.c
OŠ France Prešeren Kranj

Navihanec

Že v mladih letih sem bil zelo navihan in živ. Nekega sončnega dne sem se sprehajal. Kar naenkrat mi je šinilo v glavo, da bi naredil kakšno lumparijo. Pobral sem kamen in ga vrغل v okno. Nato sem se ustrašil in zbežal. Drugi dan sem videl, kako je steklar dajal steklo v okno. Nikoli niso ugotovili, da sem to storil jaz.

Miha Erjavec
5. c. OŠ Matija Vajkavca Preddvor

Marija Kozin 3.a
OŠ Ivana Groharja Škofja Loka

Zaplaval sem

Nestrpno sem čakal, kdaj bomo šli na morje. V sredo, ko sem prišel domov, sem pripravil vse, kar sem rabil. Mama je vse to zložila in dala v potovalko.

Ko smo prišli v Pineto, smo imeli nekaj časa počitka, kajti bili smo zelo utrujeni. Po kosilu smo imeli preizkus plavanja. Določili smo tudi skupine. S tovaršem smo se potapljali in videli veliko različnih školjk. Užival sem, kadar so valovi močno pljuskali ob obalo in nam je tovariš dovolil iti v vodo. Občudoval sem školjke, ki smo jih pri potapljanju prinašali iz morskih globin, saj jih doslej še nisem videl. Učili smo se skakati v vodo na glavo in prsno plavati. Predzadnji dan smo preizkušali, kdo hitreje plava. Jaz sem osvojil bronastega delfina. Na žalost sem bil prepočasen, da bi dobil srebrnega. Lepo mi je bilo, le voda bi morala biti toplejša.

Matej Kuhar 4.a
OŠ Davorin Jenko Cerklje

Slovenija — Moja dežela

Slovenija, lepa dežela, ki se razlega od naših očiakov s simbolnim Triglavom tja do Jadranskega morja, od Goriške do štajerskih gričev, posejanih z vinogradi. Tako lepa dežela je to. Toda videz vara. To lepoto razjeda neprijaznost, surovost in brezobzirnost ljudi. Danes težko dobiš res prijaznega človeka. V trgovini, na pošti, v banki, turistični organizaciji, se tako težko pogovarjajo, tako težko izdajojo dober dan ali na svidenje. Mar je to tako težko? In to ravno v Sloveniji, ki je križišče poti iz drugih evropskih držav. Ali kdaj pomislimo, kako se počutijo tujci, ko pridejo na Bled, ki ga je opeval celo naš Prešeren, in ne najdejo niti parkirišča za svoj avto? Kako se počutijo v Bohi-

nju, kadar se hočejo osvežiti v jezeru, na prodnato obalo, polno odpadkov in ogorkov. Ne smemo dopustiti, da bi naša dežela postala en sam velik koš za smeti. Ne smemo dovoliti, da gostje odhajajo od nas nezadovoljni. Stavimo nekaj zase! Koliko lepih krajev imamo, koliko razpadajočih hiš. Mar jih ne bi mogli obnoviti? Dobra se mi zdi akcija Iščejo dobrega gospodarja. Toda ali nam bo uspelo, kar si želimo? Če bi nam to uspelo, bi naša Slovenija vzcvetela in postala res lepa. Do takrat lahko le upamo. Če ne drugače, naj velja vsaj — Slovenija, moja dežela.

Alenka Bešter 7.a
OŠ Lucijan Seljak Kranj

Zanimivo potovanje

Ko sta mi očka in mati povedala, da ne gremo taborit na morje, sem bil žalosten. Potem sta mi rekla, da gremo potovat po Bosni in Hercegovini. Odpotovali smo. Prvo mesto, kjer smo se ustavili, je bilo Jajce. Tam sem si ogledal zanimive slapove reke Plive in hišo, kjer je bilo drugo zasedanje AVNOJ. Pot smo nadaljevali proti Sarajevu. To je lepo mesto. Največ časa smo preživeli v starem delu mesta. Hiše so tu precej drugačne. Veliko je džamij, to so cerkve muslimanske vere. Tudi mesto Mostar mi je ostalo v lepem spominu. Videl sem, kako z znamenitega mostu mladi fantje skačejo v mrzlo Neretvo. Iz Mostarja smo se odpeljali v Dubrovnik. Čeprav je bila pot zanimiva, sem bil srečen, da smo končno prišli do morja. Nekaj dni smo se kopali in sončili ter si ogledovali Dubrovnik. Zanimivosti je bilo iz dneva v dan več. Pot proti domu sem večinoma prespal. Doma sem pogledal na zemljevid in videl, kako dolgo pot smo prevozili.

Jure Škrbec
3.a OŠ Ivana Groharja Škofja Loka

Moje drago morje

Ko se zaprejo šolska vrata, se naše luknjaste ceste napolnijo z domačimi in tujimi turisti. Hiti jo proti morju, otovorjeni kot mule, ali proti goram, očarani nad njihovo višino.

Tudi naš avto s posadko je po hitel proti morju. Razpoloženje je bilo odlično. Že v spanju sem videl polno rib, čisto vodo in družbo otrok, s katerimi bo veliko dogodovščin.

Po drugi vožnji zaradi kolon in luknjičave ceste smo končno prispeli v kamp, nabito poln turistov. Iz sosedne priklole je že pritekalo naš stari znanec iz Celja in ves besen začel pripovedovati vesti:

»Morje cveti, niti kopati se ne moremo, pa taka vročina. Vode v kampu primanjkuje, meso čakamo eno uro, kruh prav tako. Kakšne pa so letos cene, boste že sami videli.« Šele potem nas je pozdravil in bil vesel, da smo se zopet srečali.

Dobra volja nas je kamlu minila, na srečo pa je kmalu minilo tudi naše dopustovanje.

Gorazd Oman 7.d
OŠ Lucijan Seljak Kranj

ureja HELENA JELOVČAN

Z ekološkega tabora na Bobovku

Mladi raziskovali živalstvo in rastlinstvo

Bobovek, 29. septembra - Med 20. in 24. septembrom 1988 je na Bobovku potoval 3. ekološki tabor, na katerem je sodelovalo 20 mladih srednješolcev iz Kranja in ljubljanskih študentov. Zaradi dosedanjih ugotovitev so raziskovalci opozorili na vse širše ogroženje tega rezervata.

Osnovni namen taborov, ki jih prirejajo na Bobovku na pobudo ekološke skupine pri občinski konferenci ZSMS v Kranju od 1986. leta, je seznanjanje mladih z metodami znanstvenoraziskovalnega dela. Razen tega je bil cilj vseh dosedanjih raziskav opis trenutnih razmer v bobovškem močvirju, primerjava s stanjem ob osnovanju naravnega rezervata Bobovek 1981. leta in sestava smernic za nadaljnje naravovarstvene ukrepe.

»Delo na letošnjem taboru vodimo trije mentorji iz prirodoslovnega muzeja Slovenije in biotehniške fakultete v Ljubljani,« je za uvod pojasnil Tomi Trilar, diplomirani biolog iz Kranja, pa dodal: »Dvajseterico srednješolcev iz Kranja in študentov iz Ljubljane smo razvrstili v štiri skupine, ki se ukvarjajo z botaniko, pticami, malimi sesalci in kemijsko analizo vode. Raziskovalno delo na terenu je pestro, a tudi zahtevno. Za sesalce, na primer, nastavimo vsak večer okrog 200 past, iz katerih poberejo zjutraj okrog 20 živali in potem zbrano gradivo obdelamo po osnovnih principih. Ptice privabljam s mrežo, ulovimo jih, zapišemo biometrične podatke in jih spet vrnemo v naravo.«

tovil biolog Trilar in povzel:

»Zaradi porušanja naravnega ravnaveža danes na Bobovku ni več redkih ptic gnezdišč, kot sta rakar in mala bobnarica. Ker so ribiči naselili v jezercu neavtohtono ribo beli amur, ki je temeljito počistila plavajoče vodne rastline, se tod ne ustavljajo več mnoge ptice selivke na preletu. Zato se z ribiči dogovarjamo, glede nujnosti ohranjanja trstič, predlagali pa jim bomo tudi pomoč pri prebiranju rib pred naseljevanjem v ribnike.«

Čprav je v bobovškem rezervatu prepovedan tudi lov, tod pogosto pokajo puške. Drugačen hrup povzročajo obiskovalci raznih družabnih prireditelj, ki se v rezervatu, kjer to ni dovoljeno. Na zavarovanem območju prav tako niso dovoljene razne rekreacijske dejavnosti, a vendar nekateri čolnarji, drugi jahajo in tako naprej. Še bolj kot to zaskrbljuje, da kranjski konjeniški klub ni uredil kanalizacije iz konjušnice. Iztoki bodo lahko prodrli v zgornji ribnik Krokodilnico in med drugim ogrozili redko vrsto vodnega hrošča. Starejši Čukov bajer pa je že tako onesnažen s kanalizacijskimi izlivi iz vasi Bobovek.

Takšne razmere so člani kranjske ekološke skupine

Kemija prihaja tudi v šport

Telesna zmogljivost športnika je danes predmet strokovnega pristopa. Pravilna prehrana, presnova, izraba energije, uporaba zdravil in magal ter tudi njihova zloraba so delovna področja za medicino, farmakologijo in ne nazadnje tudi za sociologijo. Kajti cena za »citusus, alius, fortius« je danes v športu vse višja in vse pogosto se dogaja, da so prav to najvišjo ceno — zdravje — pripravljeni plačati tudi vrhunski športniki, ne nazadnje pa tudi rekreativci.

Tudi letošnja olimpiada, ki se je v nedeljo tako lepo in tudi za naše športnike uspešno končala v Seulu, ni bila brez temnih lis. Mišljeni so škandali, ki so jih povzročila nedovoljena zdravila in druga pomagala, ki jih je medicinska komisija pri Mednarodnem olimpijskem komiteju prepovedala. Medtem ko je v Seulu potekala olimpiada, se je v Kranju odvijal mednarodni festival športnega in turističnega filma, ki je kot spremljajočo prireditev organiziral strokovno posvetovanje z naslovom Športna medicina med vrhunskim športnikom in rekreativcem.

Štirje strokovnjaki z različnih področij medicine so zbranim

Doping — zlo sodobnega športa

Dr. Ladko Korošec: Medicina pozna vrsto snovi, ki se v športu uporabljajo kot zdravila, pomagala, kot poživila, vse z namenom povečati športne dosežke. Ločnica med uporabo in zlorabo neke snovi v športu je izredno tanka. Tudi zadnja olimpiada ni bila brez škandalov v zvezi z zlorabo teh pomagala. Razlog je znan — za vsako ceno povečati športne dosežke, pri tem pa se ne ocenjuje škoda na samem športniku in še druge posledice. Ekonomske, socialne in celo politične zahteve po zmagah pa seveda dodatno silijo športnika, da posega po prepovedanih ali pa še ne prepovedanih pomagali.

Pri vrhunskem športu pa tudi pri rekreativcih se pojavlja vse večja potreba po intenzivnem treningu. To pa ima seveda tudi posledice: sprememba bioritma in včasih tudi psihične posledice, to pa vpliva tudi na harmoničen razvoj osebnosti športnika. Trening seveda lahko povečamo na dva načina — s kvaliteto in intenzivnostjo. Toda tu trčimo na dve prepreki — na razpoložljivi čas in pa na energijske vire. Zato moramo v športno medicinski znanosti upoštevati prilagajanje organizma na te stese, na večje napore, po drugi strani pa je treba upoštevati tudi psihofizične lastnosti posameznega športnika.

Direkten vpliv raznih zdravil, pomagala, dovoljenih in nedovoljenih za doseganje večje telesne zmogljivosti, je izjemno majhen. Osnova je še vedno izključno le trening. Strahovita nevarnost uporabe teh ergogenih snovi pa je v tem, da postane športnik (pa tudi športni organizatorji) vse bolj psihično odvisen od njih. Športnik vse manj zaupa samemu treningu, vse bolj pa tabletkam, medikamentoznemu zajtrku oziroma snovem, ki jih vnašamo v organizem na druge načine.

Pomagala v športu imajo več namenov: aktivirati energetske zaloge organizma s pomočjo farmakoloških sredstev, obogatiti zaloge ogljikovih hidratov in maščob, beljakovin; presnovo aktivnosti organizma je treba dvigniti na višji nivo, ob tem pa tudi odstraniti čim hitreje snovi iz telesa. Ne smemo pa pozabiti tudi na mineralno-vodno ravnavežo. Treba pa je tudi poskrbeti za nemoteno delovanje kardiovaskularnega sistema itd.

Ni tršega dela, kot je vrhunski šport

Dr. Vanja Vuga: Danes je šport, zlasti tisti v višjih kakovostnih razredih trdo delo. Nobeno poklicno delo, tudi ne tako, ki poteka v izjemno neugodnih klimatskih pogojih, ni primerljivo z naporom, ki so jim med treningom izpostavljeni zlasti vrhunski športniki. Za boljše razumevanje tega naj navedem nekaj podatkov. Na olimpiadi v Berlinu leta 1936 je na primer za osvojitve zlate medalje v nekaterih športih zadostovalo število 2-3 treningov tedensko; danes dva do trije treningi dnevno niso redkost. Kdor želi danes postati vrhunski veslač, mora letno preveslati 10 do 12 tisoč kilometrov. Vrhunski plavalci preplavajo dnevno 8 do 20 km, atletični dolgoprogaši pretečejo tedensko 120 - 220 km. Metalec kopja opravi okoli 6000 metov 800 g težkega kopja v sezoni v kombinaciji z rednim tedenskim treningom moči, med katerim dvigne skupno 40 do 60 ton. To pa je še vedno malo v primeru z dvigalcem uteži, ki dnevno dvigne 60 do 90 ton. Ob vseh teh izrednih naporih pa stoji zdravnik medicine športa pred izredno težko nalogo: ohraniti ali izboljšati zdravje športnika.

Paziti je treba na prehranjevanje mišic ter poskrbeti ob večjih obremenitvah za pravilno delovanje jeter. Ne najmanj pomembna je tudi skrb za imunološki in hormonalni status športnika.

V te namene imamo: hranila, to je kombinacija beljakovin, ogljikovih hidratov in maščob vendar v uravnoteženi prehrani. V drugi skupini so vitamini, pri katerih pa včasih pri kombiniranih preparatih tudi pozabljam, da med njimi pride do medse-

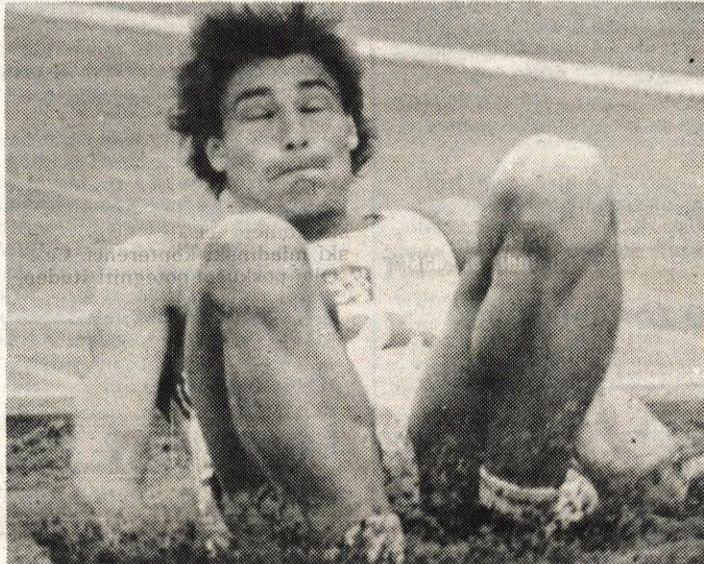

Foto: G. Šinik

bojnega vplivanja. Tretja skupina pomagala pa so zdravila v ožjem smislu besede.

Pri hranilih in vitaminskih seveda ne more biti kakšne povezave z dopingom. Drugače pa je z zdravili, ki se kot sredstva za biostimulacijo v športu uporabljajo z določenimi omejitvami. potrebna sta namreč strog zdravniški nadzor in dosledno upoštevanje seznama v športu prepovedanih zdravil. Ta seznam določa medicinska komisija pri Mednarodnem olimpijskem komiteju in ga tudi nenehno dopolnjuje. V mejah dovoljenega se v športu uporabljajo predvsem kombinirani preparati, ki povečujejo gibalne sposobnosti s povečevanjem učinkovitosti mišičnega dela in povečujejo pogojno reflektorno senzorično dejavnost, hkrati pa preprečujejo ali vsaj zmanjšujejo fizične in čustvene stese. Sposobnost učinkovitega mišičnega dela povečujemo s sredstvi, ki pospešujejo

tvorjenje energije med povečano obremenitvijo (proces glikogenolize), drugi vidik delovanja farmakodinamskih sredstev pa je usmerjen k izboljševanju pomembnih funkcij centralnega živčnega sistema, da bi bil sposoben opravljati svojo kontrolo škodb, če bi seveda mižali pred dokazanimi posledicami, ki so katastrofalne. Toliko bolj zato, ker zlorabe zelo očito potekajo v okoliščinah, ko je z neozaveščenimi in neinformiranimi, pogosto tudi slabo vzgojenimi

športniki mogoče zlahka manipulirati. Povečini so namreč kadar zavestno ali nezavestno prestopijo Rubikon, izpostavljajo ni hudim emocionalnim in socialnim pritiskom.

Klasifikacija sredstev in metod, za katere veljajo prepovedi ali omejitve oziroma jih poškodujejo ali omejujejo ukrepi mednarodnega olimpijskega komiteja, preprečevanje dopinga, obseva štiri velike skupine. V prvo skupino dajo stimulansi (psihomotorne simpatikomimetiki, stimulansi centralnega živčnega sistema, narkotični analgetiki, anabolni steroidi, samototropni ali rastni hormon, beta blokatorji — simpatikolitiki, anksiolitiki in sedativi ter diuretiki. V drugo skupino sodijo snovi, za katere veljajo omejitve (alkohol, lokalni anestetiki, kortikosteroidi, zdravila proti vnetjem), krvni doping — manipulacije z urinom, s katerim se skuša prikriti uporaba dopinga.

Stimulansi, med katere spadajo različna zdravila, zvišujejo psihofizične sposobnosti, krepijo sposobnost koncentracije, zmanjšujejo utrujenost. Zato pogleda na vse okoliščine ni mogoče spregledati negativnih posledic, ki se ne kažejo le pri posamezniku, nemalokrat tudi tragične. Anabolni steroidi (vzrok znanih primerov dopinga na olimpiadi v Seulu) so trenutno zanesljivi najbolj razširjeno sredstvo dopinga. Spodbujajo povečanje telesne mase in stopnjujejo agresivnost, stranski učinki pa so zelo nevarni: poškodbe in rak na jetrih, okvare srčno žilnega sistema, poroznost kosti, psihična motnja, nepravilna rast pri mladostnikih, atrofija testisov, impotenca pri fantih, maskulinizacija pri deklah in ženah. Poškodljivih učinkov pride že pri jemanju normalnih doz anabolnih steroidov, športniki pa čestje jemljejo 10 do 40-kratne terapevtske doze. V isto skupino spadajo anabolni steroidi sodi tudi rastni hormon, ki ga izloča hipofiza, ima identične lastnosti kot anabolni steroidi, saj poveča rast teže, mišično maso, nima pa toliko vpliva na hormonalne spremembe.

Odkar rastni hormon pridobivajo tudi sintetično, kar je veliko ceneje od prejšnjega pridobivanja, se povečuje tudi nevarnost, da ga bodo športniki (seveda ne vsi) zlorabljali, saj se substance s testi ne da odkriti...

substanc, ki v zdravstveni praksi nasploh sodijo kvečjemu v območje terapije, nikakor pa ne k preventivi, kar bi bilo v športu mogoče do neke mere braniti v času priprav ali sanacije po-

dr. Miša Pfeifer

Negativni učinki športa

V športu kot kaže ne gre tudi brez slabih učinkov na športnike. Omenim naj le dvojce takih negativnih plati. Zaostajanje v rasti je posebno opaziti v gimnastiki in tudi pri baletu. Telovadke in telovadci so precej nižje rasti kot njihovi vrstniki. Strokovnjaki se že dlje časa ukvarjajo s tem in iščejo razloge za ta pojav. Eden od njih je selekcija. Za gimnastiko se izbira predvsem nizke, majhne otroke že pred puberteto. Že po naravi upočasnjena rast se pri teh športnikih zaradi treninga docela ustavi. Če trening prekinemo, to spodbudi nenadno nadomestilno rasti. Običajno se zgodi, da športnik v kratkem času znova hitro zraste. Če pa začno znova trenirati, pa se rast znova ustavi.

Na rast športnika torej vplivajo še nekateri drugi dejavniki in selekcija ne more biti osnovni vzrok majhne rasti. Tretji razlog zaostajanja v rasti teh športnikov pa je omejevanje v prehrani. To je pomembno predvsem pri telovadkah in tudi pri baletkah. Pri teh dveh šport-

tih je namreč zelo pomembno, da so športnice vitke in da nimajo odvečne maščobe. Včasih se resnično izkaže, da prehranjevanje športnic ni ustrezno in da je tudi to eden od razlogov za zaostajanje v rasti.

Za te športnice pa je značilno še nekaj — zakasnitev pubertete. Navadno začnejo trenirati že v prvih razredih osnovne šole, in potem ko pridejo v leta, ko se navadno začne obdobje pubertete, se zgodi, da je ta enostavno ne nastopi. Že kar običajno je, da se pri njih puberteta odmakne kar za več let, odvisno pač od panoge športa, ki jo goje. Ugotovljeno je, da imajo nekatere baletke prvo menstruacijo šele pri osemnajstih, devetnajstih letih: menstruacija pri njih kasni zaradi prenizke telesne teže, neustrezne prehrane, pa tudi vpliv treninga na delovanje hormonov.

To ni neposreden vpliv na hormonske žleze, pač pa vpliva na višje centre, ki regulirajo izločanje hormonov — hipotalamus in druge centre. Rešitve še ne poznamo. Dejstvo pa je, da vsi ti

otroci ali mladinci znova začnejo rasti, ko preneha trenirati. S porastom telesne teže pri dekletih pa se običajno pojavi tudi menstruacija.

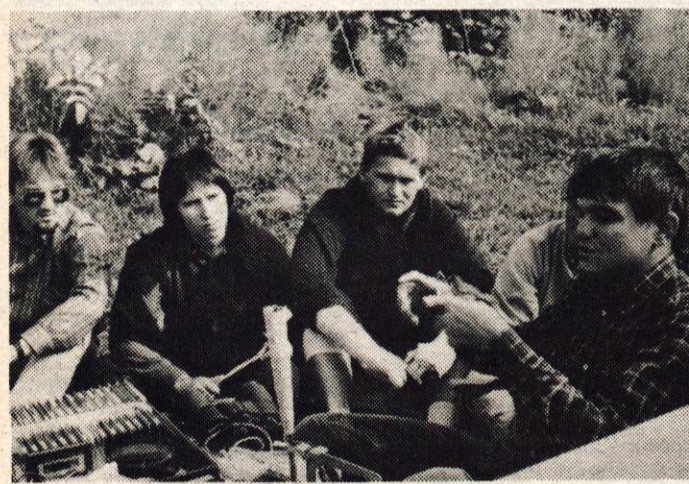
Zanimivo pri vsem tem pa je, da telesni napor, tako so pokazale raziskave, dejansko vpliva na povečanje ravnaveže hormona. Telesni napor se lahko uporablja namreč tudi kot nekaj test za ugotavljanje koncentracije ravnaveže hormona. Toda to je le trenuten test, mehanizmi, ki upočasnjujejo telesno rast, so drugačni. Mednje štejemo utrujenost in nezadosten počitek med treningi. Pri normalnem otroku se rastni hormon v večjih koncentracijah izloča predvsem ponoči. Če pa nastopijo omejitve na spanje, manjša je sproščena rast pri nočnem počitku. Zato tudi pri takih dvigov koncentracije ravnaveže hormona. Prav izostanek teh »nočnih« koncentracij hormona očito povzroča zaostajanje v rasti. Mehanizmi rasti pri človeku so torej bolj kompleksni.

Ali bodo raziskovalci v Bobovku našli vse manj zanimivih vrst ptic?

Ker doslej na taborih niso posebej raziskovali rastlinstvo, so tokrat posvetili precej časa tej nalogi. Skupaj s tremi mladimi jo je opravil asistent na ljubljanski fakulteti za bio-

mladih spodbudile, kot je naglasil njen član Tone Trebar, da so na letošnji tabor povabili predsednika kranjske občinske skupščine s sodelavci. Pripravili so predlog ukrepov, s

Biolog Tomi Trilar razlaga mladim postopek pri biometričnih meritvah ptic.

logijo Boris Turk. Kakor je ocenil, je njihov najpomembnejši prispevek popis rastlin, ki rastejo v močvirju, pa kartiranje rastlinskih družb. Kot posebno zanimivost je omenil nekatere združbe vodnih rastlin, ki drugod po Sloveniji niso več pogoste. Prav zato je toliko bolj škoda, da se trstičje ob robu jezera uničuje zaradi izsuševanja in drugih posegov.

katerimi naj bi pristojne službe in organizacije zavarovale nadaljnje propadanje edinstvenega naravnega rezervata.

Ta zanimivi košček narave bo treba ohraniti, kakor so gostje pritrdili ekologom, zaradi značilnih živalskih in rastlinskih vrst. Seveda pa bo takšno ravnanje koristno tudi za mlade raziskovalce. Udeleženci tokratnega tabora, študentka biologije Tjaša Pogačnik iz Kranja in dijak gimnazije Gregor Aljančič iz Kranja, sta namreč v en glas priznala, da je raziskovanje v naravi privlačnejše od poslušanja predavanj in učinkovitejše od učenja iz knjig.

Besedilo in slike: S. Saje

Nerazumna človekova dejanja

»Trstičja so se od 1981. leta zmanjšala za tretjino,« je ugo-

uredništvo tel. 21860

Tokratno mladinsko stran v Gorenjskem glasu smo namenili študentom v naši regiji. Pripravili smo okroglo mizo, na kateri smo predvsem želeli razjasniti aktualni gorenjski študentski trenutek in najti odgovor na očitke, da so študentje v regiji popolnoma neaktivni.

ureja VINE BEŠTER

Kako smo lahko verni!

Čeprav Gorenjci veljamo za varčne in večina dvakrat premisli, kako bo obrnila denar, pa se mi zdi, da smo tudi precej lahko verni. Ne vsi, da se razumemo, nekateri pa vendarle. Le tako si je namreč mogoče razlagati, da je goljuf iz Prekmurja lani »okrog prinesel« 21 občanov z Gorenjske in iz Ljubljanskega območja. Nekaterim je natvezil, da je voznik prekmurskega podjetja in da jim lahko po nižji ceni priskrbi meso, drugim se je zlagal, da se mu je pokvaril avtomobil in da potrebuje denar, tretjim je pripovedoval, da rabi posojilo (za razne namene) in da jim bo denar vrnil v najkrajšem možnem času. Ljudje, ki so nasledili njegovim besedam so mu kot predplačilo ali kot posojilo izročili 342 tisočakov, potem pa so se lahko za meso in denar obrnili pos nosom.

Lahkovernost ljudi, na primer, je kar nekaj časa pridno izrabljala mladenič iz Škofje Loke, ki si je na veliko sposojal denar, jemal predplačila, češ da bo priskrbel devize, zvočnike, avtomobile... Naselje so mu celo trgovke in čeprav ga prej niso nikoli videle, so mu omogočile nakup že ob objubi, da bo plačal naslednji dan... Ali primer iz avtobusa: neznanec je ogovoril žensko in ji omenil, da potuje v Avstrijo in da ji lahko spotoma prinese tudi kavo. Lahkoverna gospodinja je naselila, dala predplačilo in upala. Ker neznanca le predolgo ni bilo na spregled, je o dogodku obvestila miličnike. Še slikovitejši je primer zidarskega mojstra, ki je tudi na Gorenjskem ponujal »svoje storitve«. Naivneži so naselili, podpisali pogodbo, na kateri pa ne naslov in ne telefonska številka nista bili pravi, in izročili prevarantu bolj ali manj velike vsote denarja.

Resda pregovor pravi, da gre osel samo enkrat na led, vendar pa stara ljudska modrost tudi uči — najprej delo, potem plačilo. In kolikor so mi poznane razmere, je pri večini zidarskih in njim podobnih mojstrov takšna praksa tudi zdaj. Nepošteni pa kajpak usirajo tudi drugačna pota.

C. Zaplotnik

S SODIŠČA

Videorekorderje skril pred »sovražniki«

Kranj, 30. septembra — 39-letni brezposelni natak Sergej Ivanov iz Beograda je med 8. in 11. februarjem letos nakupil v Münchnu večje količine tehnične blaga — 25 videokorderjev, videokasete, digitalno uro, brezžični telefon, žepni računalnik in še veliko drugih predmetov, skupno vrednih 25,1 milijona dinarjev — vse pa kajpak z namenom, da bi blago pretihotapil čez mejo in ga pri nas prodajal.

Ker sam ni mogel prepeljati vsega naenkrat, je za to nagoval 31-letnega obrtnika Milenka Isakova iz občine Novi Bečej, da bi mu za nagrado 500 tisoč dinarjev pomagal pretihotapiti čez mejo blago v posebej izdelanem skrivališču oz. v dvojnem dnu katrce. Ivanov in Isakov sta 11. februarja okrog devetih zvečer že bila vsak s svojo katrco na mejnem prehodu Ljubelj, kjer pa se je najprej zataknilo Ivanovu, potem pa je postal sumljiv še Isakov. Cariniki so namreč pri pregledu vozila odkrili »bunker« in v njem vredno in pri nas iskano tehnično blago.

Isakov, ki je bil že večkrat obsojen za takšna in podobna kazniva dejanja, nazadnje avgusta predlani zaradi nedovoljene trgovine, je s tem storil kazniva dejanja tihotapstva, napeljevanja k tihotapstvu in poskus nedovoljene trgovine. Na glavni obravnavi se je zagovarjal, da videokorderjev

in ostalega tehnične blaga ni dal v bunker zaradi carinske kontrole, temveč zato, da bi ga skril pred »sovražniki«; sicer pa se je na sodišču obnašal zelo ohlo in brezobzirno in ima tudi poseben odnos do družbenih vrednot. Na Temeljnem sodišču v Kranju so ga obsodili na dve leti in pol zapora in mu izrekli denarno kazen milijon dinarjev. Ivanov se je na to pritožil na Višje sodišče v Ljubljani, kjer so mu kazen znižali za eno leto, češ da je bilo prvostopenjsko sodišče prestrogo in da je premalo upoštevalo, da so bila vsa tri kazniva dejanja storjena ob isti priložnosti.

Isakov je bil med preiskovalnim postopkom in na glavni obravnavi iskren, vsa dejanja je priznal, doslej pa tudi še ni bil kaznovan. Sodišče mu je v okviru pogojne kazni s štiriletno poskusno dobo izreкло kazen deset mesecev zapora in plačilo 1,2 milijona dinarjev.

Prehitro po cement

Kranj, 30. septembra

40 letnemu Jožetu Kepicu iz Dvorij pri Cerkljah se je 21. maja lani mudilo po cement v KŽK-jevo prodajalno, zato je na mestu, kjer je omejitvev 10 kilometrov na uro (pred prodajalno Agromehanike) vozil prehitro, s 60 do 80 kilometrov na uro, in razen tega še pod vplivom alkohola. To je bil tudi razlog, da ni mogel pravočasno zaustaviti vozila in je s sprednjim delom trčil v kolo z motorjem, ki ga je izmed trgovine pripeljal J.K. s Spodnje Bele. Motorist si je v nesreči zlomil nogo in dobil odrgnine in udarce.

Sodišče je ugotovilo, da do nesreče ne bi prišlo, če Kepic ne bo vozil tako hitro, sicer pa je ocenil, da gre za nevarnega voznika, ki se je doslej zapletel že v štiri prometne nesreče, bil trikrat pri sodniku za prekrške in enkrat pred sodiščem v Kamniku, maja predlani pa so mu tudi za pol leta prepovedali vožnjo z vozilom B kategorije. Senat Temeljnega sodišča v Kranju se je tokrat določil za kazen pet mesecev zapora in mu tudi za poldrugo leto prepovedal vožnjo z osebnim avtomobilom. Višje sodišče v Ljubljani je kazen znižalo na tri mesece zapora, češ da je prvostopenjsko sodišče premalo upoštevalo njegovo in očetovo bolezen ter skrb za starše, sicer pa je ocenilo, da ni razloga za pogojno ali celo denarno kazen.

Trčila avto in avtobus

Bohinjska Bistrica, 30. septembra — Nasproti bencinske črpalke v Bohinjski Bistrici se je pripetila prometna nesreča, ki jo je povzročil voznik avtobusa Stanislav Medja, star 51 let, iz Bohinjske Češnjice. Zavil je bil namreč desno, ne da bi se poprej prepričal, ali je cesta prazna. Z osebnim avtom je namreč pripeljala Nada Urbanc, stara 39 let, z Ribčevega laza, in vozila sta se zaleteli. Na srečo ni bil nihče ranjen, le gmotne škode je za okoli 10 milijonov.

Mopedist podrl pešakinjo

Bled, 1. oktobra — 22-letna Laura Strgar z Bleda je prečkala Kolodvorsko ulico na Bledu, ne da bi se prepričala, sli je prazna in varna. Tedaj je pripeljal 16-letni mopedist Robert G. iz Spodnjih Gorij na neregistriranem in predelanem mopedu, bil pa je tudi brez čelade. Trčil je v pešakinjo, zaradi česar sta oba padla in je bila Strgarjeva laže ranjena. Mopedist pa je odpeljal s kraja nezgode, preden so prišli miličniki.

ureja CVETO ZAPLOTNIK

Zakon o temeljih varnosti cestnega prometa

Razširjene obveznosti voznikov

Ljubljana, 30. septembra — Republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je pripravil informacijo o spremembah zakona o temeljih varnosti v cestnem prometu. Novi zakon, ki ga je skupščina SFRJ sprejela konec julija in ga je Uradni list SFRJ objavil 12. avgusta v 50. številki, bo stopil v veljavo 12. oktobra 1988.

Po skoraj dveletni javni razpravi smo v naši državi dobili zakonsko osnovo za novo urejanje vseh najpomembnejših področij, ki vplivajo na varnost vožnje. Kakor razlaga prvi člen zakona o temeljih varnosti cestnega prometa (v nadaljnjem besedilu ZTVCP), zakon ureja temeljne pogoje, ki jim morajo ustrezati javne ceste, temeljna pravila cestnega prometa, sistema prometnih znakov, dolžnosti ob prometni nezgodi, osnove za usposabljanje kandidatov za voznike in opravljanje izpitov za voznike, vleko vozil, temeljne pogoje za pridobitev pravice voziti motorna vozila, naprave in opremo na vozilih, mere, skupno maso in osno obremenitev vozil ter temeljne pogoje, ki so enotni za SFRJ in jim morajo ustrezati vsa vozila v prometu na cestah.

Varnost pešcev

Zakon ne prinaša novosti, ki bi opredeljevale obveznosti pešcev ali njihove pravice. Obveznosti, ki so jih imeli pešci pri prečkanju vozišča, pa so razširjene tudi na kolesarsko stezo ali kolesarski pas. Nepravilno prečkanje ceste je tako kot nepravilna hoja sankcionirano s kaznijo 15 tisoč dinarjev, če je povzročena neposredna nevarnost za druge udeležence ali prometna nezgoda, pa s kaznijo od 20 do 120 tisočakov ali zaporno kaznijo do 40 dni.

Promet kolesarjev in motoristov

Pri prometu koles in koles z motorjem je novost določila, da morajo voziti na cesti, kjer je posebej urejena kolesarska steza, po desni stezi glede na smer prometa; na kolesarskih stezah, urejenih in zaznamovanih za promet v obeh smereh, pa morajo voziti po desni strani v smeri vožnje vozil. Voznik kolesa z motorjem ne sme voziti po kolesarski stezi oziroma pasu z večjo hitrostjo od 25 km na uro.

Pomembna novost je, da morajo imeti vozniki koles z motorjem in njihovi sopotniki med vožnjo po cesti na glavi varnostno čelado. Vse zaščitne čelade morajo imeti atest po ustreznih mednarodnih normah. Za neuporabo čelade bo voznik kaznovan z 20 tisočaki, za preveliko hitrost kolesa z motorjem pa s 15 tisočaki.

Vozniki motornih vozil

Splošno opredeljene obveznosti voznika so se z novim zakonom še razširile. Tako mora voznik po 45. členu ZTVCP (le-ta povzema vsebinsko mednarodne konvencije) hitrost vožnje prilagoditi lastnostim in stanju ceste, vidljivosti, preglednosti, vremenskim razmeram, stanju vozila in tovora, gostoti prometa in drugim prometnim razmeram, tako da lahko vozilo pravočasno ustavi pred vsako oviro, ki jo je v danih razmerah mogoče pričakovati. Torej se mora predvsem voznik prilagajati razmeram!

Povečale pa so se konkretne dolžnosti voznikov od pešcev. Tako mora voznik poslej voziti posebno previdno in s tolikšno hi-

trostjo, da lahko ustavi vozilo tudi na delu ceste, po kateri hodijo otroci, ali so postavljeni znaki o udeležbi otrok v prometu. Oznaka vezno pa mora voznik ustaviti, če so na znakovnem prehodu za pešce brez svetlobnih znakov stopili oziroma stopajo nanj otroci, stari in onemogli ljudje ali invalidi. Za kršitev teh določil je sankcija za voznika od 20 do 200 oziroma od 25 do 150 tisočakov. Oznaka vezno ne ustavi vozila pred prehodom za pešce, ki je urejen s svetlobnimi prometnimi znaki, pa se kaznuje tudi s prepovedjo vožnje vozila od treh mesecev do enega leta.

Prevoz otrok in poklicna vožnja

Organiziran prevoz otrok je dovoljen posebej označenimi avtobusi, katerih hitrost je omejena na 70 km na uro. Kadar se vozi otroci, morajo vozniki ustaviti svoje vozilo, ne glede na to, ali pripeljejo za vozilom ali iz nasprotne smeri. Kazen za prekršek tega določila je od 40 do 200 tisočakov in prepoved vožnje od 3 mesecev do 1 leta.

za poklicne voznike in zasebne avtoprometne voznike je najpomembnejša novost, da bodo morali vsako tretje leto preverjati znanje v delovnih organizacijah javnega avtomobilskega prometa oziroma v drugih pooblaščenih ustanovah. Potrdilo bodo morali hraniti z vozniškim dovoljenjem.

Povratništvo in varstveni ukrepi

Zakon zelo zaostruje kaznovalno politiko do povratnikov. Voznike, ki so bili kaznovani zaradi vožnje pod vplivom alkohola, v dveh letih kazni ponovno vozijo opiti, če ka zaporna kazen od 15 do 60 dni ter prepoved vožnje od 3 mesecev do enega leta. Enaka zaporna kazen je predvidena tudi za voznike, ki vozijo v času prepovedi vožnje, za voznike brez dovoljenja, ki so bili za vožnjo pravnomočno kaznovani.

Voznikom motornega vozila, ki so bili kaznovani za dva ali več prekrškov v roku dveh let, se pri izreku kazni za naslednji prekršek izreče tudi varstveni ukrep odskovanja preventivnih predavanj. Če voznik ponovno stori v istem roku dva ali več prekrškov, se mu poleg kazni izreče varstveni ukrep ponovnega opravljanja izpita. Takšnega voznika je moč poslati tudi na kontrolni zdravstveni pregled.

S. Sa

Program za večjo varnost v prometu

Zmanjšanje števila nesreč

Ljubljana, 30. septembra — Svetovna zdravstvena organizacija in mednarodna organizacija za preventivo in cestnem prometu sta zaradi katastrofalnih posledic prometnih nesreč priporočili članicam, naj se lotijo priprave in uresničevanja celovitega programa za izboljšanje prometne varnosti. Z načrtnimi prizadevanji naj bi vsako leto zmanjšali za 10 odstotkov število najhujših prometnih nezgod.

Glede na ta cilj so v republiškem svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu predlagali, naj akcija dobi znak — 10 %. Z njim naj bi opozarjali na ustrežnejše obnašanje vseh udeležencev v prometu. Načrtovanjem programov za izboljšanje prometne varnosti priporočajo, da prihodnje leto usmerijo delo v vzgojo pešcev, kolesarjev, motoristov, avtomobilistov in poklicnih voznikov. Obenem naj predvidijo nujne preventivne ukrepe, s katerimi bo moč izboljšati njihovo varnost.

Pešci, zlasti otroci in starejši ljudje, so posebej ogroženi v prometu. Glede na to dejstvo bo nujno opozarjanje pešcev na osnovna pravila in spodbujanje k uporabi kresničke za boljše vidljivost pešcev. Hkrati bo treba opozarjati voznike na nevarnosti prehitre vožnje za pešce in doseči zmanjšanje hitrosti v naseljih.

Kolo moramo sprejeti kot enakopravno vozilo v mestnem prometu. Zaradi ekonomičnosti bo tudi vse več koles z motorjem na naših cestah. Zato je ogrože-

nost njihovih voznikov kar precejšnja. Da bi jim zagotovili večjo varnost, bo treba nadzirati ustrezno opremo koles in kolesarjev, opozarjati na pomen tehnične brezhibnosti koles z motorjem in na nevarnosti zaradi predelave teh vozil, zahtevati uporabo zaščitne čelade za voznike koles z motorjem, ob opozarjanju na varno vožnjo pa poskrbeti za izboljšanje sistema izobraževanja za vožnjo koles z motorjem.

Vozniki osebnih avtomobilov so najpogostejši povzročitelji prometnih nesreč in obenem najštevilnejše žrtve v njih. Zato bo treba akcijo usmeriti v umirjanje prometa v naseljih in zni-

ževanje hitrosti vožnje naseljih. Zagotoviti bo treba, da se bo večina voznikov in potnikov posledno pripenjala z varnostnimi pasovi, predvsem pa doseči, da se bo zmanjšalo število voznikov, ki vozijo pod vplivom alkohola. Bolj kot doslej se bo treba zavzemati za tehnično brezhibnost vozil.

Od vseh drugih oseb, ki se ukvarjajo s prometno varnostjo, so karkoli poklicno ukvarjajo s prometno varnostjo, vati izpolnjevanje predpisov, prevoznikovih organizacijah, polnilno izobraževanje voznikov in njihovo obnašanje v prometu.

S. Sa

NESREČE

Zdrsnilo ji je pri sestopu

Vršič, 2. oktobra — Na zavarovani pešpoti, ki s slemenoma pod Mojstrovko vodi v dolino Tamar, se je popoldne ponesrečila 39-letna Majda Vidmar iz Ljubljane. Z možem sta bila na turi pod Malo Mojstrovko, ko ji je pri sestopu nenadoma spodrsnilo in je padla nekaj metrov po pobočju. Na srečo padec ni imel usodnih posledic, planinka si je le zvilila gleženj in ni mogla v dolino. Nekaj časa jo je na poti nazaj sicer podpiral mož, vendar sta uvidela, da tako do noči ne bosta prišla v dolino, zato je mož odšel po pomoč. Trinajst gorskih reševalcev iz Kranjske gore je ponesrečenki pomagalo do Vršiča, od koder so jo odpeljali v jesiško bolnišnico.

Padel v ovinku

Otoče, 1. oktobra — 17-letni Marjan Z. in 13-letni Jure M. sta se na mopedu peljala iz Otoče

proti Mišačam. V ostrem in nepreglednem levem ovinku sta nenadoma padla, nekaj časa drsela po bankini, nato pa ju je vrglo s ceste v gozd. Voznik je bil v nesreči laže, sopotnik pa huje ranjen, tako da so ga odpeljali v jesiško bolnišnico. Nezgodil je med drugim botrovala neizkušnost, oba fanta pa sta bila na vožnji tudi brez čelad.

Izsilil prednost

Kranj, 28. septembra — V križišču Škofjeloške in Ješetove ceste v Kranju sta trčila avtomobila, ker je voznik Jože Ozebek, star 53 let, iz Rovt v Selški dolini, izsilil prednost s stranske ceste. Po prednostni je pripeljal z avtom Albin Ovin, star 44 let, iz Kranja, in avtomobila sta trčila. Ovin je bil v nesreči huje ranjen, vendar je šele naslednjega dne iskal zdravniško pomoč. Sumijo, da je nesreči botroval tudi alkohol, saj je alkotest pri Ozebeku pozelenel.

D. Ž.

Kdorkoli je že bil, slabo je opravil svoje delo, bi lahko zapisali pod zgornji posnetek, ki je nastal v bližini zimskega kopališča v Kranju, nedaleč od reke Save. Predmeti, za katere je težko ugotoviti, za kaj so jih uporabljali graditelji, že dlje časa ležijo tod; pa ne le ti, ki jih vidimo na sliki, temveč tudi odsluženi gradbeni stroj in še kaj. C.Z., foto: F. Perdan

Šahisti Murke četrti

Lesce, 30. septembra — Šahisti leške Murke so na nedavnem tekmovanju v drugi zvezni ligi v Puli zasedli četrto mesto, kar je njihova doslej najboljša uvrstitev na tovrstnih tekmovanjih. Pomlajena ekipa je delovala enotno in je bila ves čas prvenstva med najboljšimi. Zmagali so šahisti večkratnih državnih in pokalnih prvakov, zagrebške Mladosti Industrogradnje, ki so se s tem ponovno uvrstili v prvo zvezno ligo. Murka je na poti do uspeha premagala Bratstvo iz Pucareva s 6,5 : 3,5, Drino iz Zvonikar s 5,5 : 4,5, Monting iz Zagreba s 5,5 : 4,5, Travniki s 6 : 4, Sloboda iz Tuzle s 5,5 : 4,5, Spartak iz Subotice 6,5 : 3,5, igrala neodločeno 5 : 5, s Somborjem, Sremom iz Sremske Mitrovice in Nikico Pavlič iz Banja Luke, izgubila pa z Mladostjo-Industrogradnjo s 7 : 3 in Marlesom iz Maribora s 6 : 4. Moštvo je sestavljalo deset igralcev in sicer šest članov, dve članici in dva mladince (ter rezerve). Polajzer je k leškemu uspehu prispeval 6 točk iz enajstih partij, Grosar 4,5, Menčinger 6 (iz devetih partij), Osterman 5,5, Brglez 6,5, Praznik 8, Truta 0,5 (iz dveh partij), Razingerjeva 5, Erjavčeva 5,5, Šlibar 4,5, Sušnik 4,5 (iz sedmih partij), Tratar 1 (iz štirih partij). Iz lige je izpadlo kar pet moštev, med njimi tudi mariborski Marles.

V. Perović

Prvič v Cerkljah

"Suhi tek" Gorenjskega odreda

Cerklje, 30. septembra — Športno društvo Krvavec iz Cerkelj bo v soboto, 8. oktobra, prvič organiziralo množični "suhi tek" Gorenjskega odreda na 10 in 21 kilometrov. Štart bo ob pol desetih dopoldne, organizator pa bo sprejemal prijave samo v soboto med sedmo in deveto uro. Štartnina za odrasle je 2.000 dinarjev. Deset-kilometrski proga bo vodila tekmovalce mimo Pšenične police, Zaloga, Glinj, Šmartnega in Pšate nazaj v Cerklje, daljša, 21-kilometrski, pa iz Cerkelj mimo Zaloga, Lahovč, Nasovč, Komende, Komenske Dobrave, Cerkljanske Dobrave, Zaloga, Glinj, Poženika in Pšate nazaj do Cerkelj. Na daljši progi je pet kilometrov makadamske ceste, na krajši pa vsega petsto metrov. Ob progi bodo okrepčevalnice, in sicer v Lahovčah, Komendi, Cerkljanski Dobravi, Poženiku in v Cerkljah.

Pol ure kasneje pa bo še štart teka po ulicah Cerkelj za mlajše in starejše pionirje. Mlajši bodo tekli na en kilometer dolgi progi, starejši na še enkrat daljši. Pionirji ne plačajo štartnine.

J. Kuhar

V Lescah državno mladinsko prvenstvo v padalstvu

Domačini najboljši

Lesce, 3. oktobra — Mladinci in mladinke Alpskega letalskega centra Lesce-Bled so tudi na letošnjem državnem prvenstvu v padalstvu dokazali, da v državi nimajo pravih tekmecev. V posamični konkurenci je med mladinci zmagal Senad Salkić pred Borutom Erjavcem, med mladinkami pa si prvo mesto delita Irena Avbelj in Mira Grčić, ekipno pa so bili kajpak spet najboljši padalci ALC.

Zmaga jeseniških hokejistov v Sofiji

Jugoslovanski 23-kratni državni prvak, hokejisti Jesenic so v prvi kvalifikacijski tekmi za uvrstitev na polfinalni turnir za pokal evropskih prvakov, ki bo od 17. do 20. oktobra, premagali bolgarskega državnega prvaka, sofijsko Slavijo s 6 : 5 (2 : 0, 4 : 2, 0 : 3). Jeseniški hokejisti so zlasti dobro igrali v prvi in drugi tretjini tekme, ko so v vseh elementih igre prekašali domačine, v zadnji pa so precej popustili in so komaj zadržali priigrano prednost. Za Jesenice sta po dva gola dosegla Kopitar in Raspet, po enega pa Ščap in Tišler. Povratna tekma bo čez teden dni na Jesenicah. Skupni zmagovalac med Jesenicami in Slavijo bo igral na polfinalnem turnirju, na katerem bodo sodelovali še Köln, Lugano in Bolzano.

Rokometašice Kranja uspešne na gostovanju

Minuli konec tedna se je začelo tudi tekmovanje v drugi zvezni rokometni ligi za ženske, v katerem ima letos svojega predstavnika tudi Gorenjska. Ekipa Kranja je že v prvem kolu dokazala, da bo trd oreh za marsikatero ekipo, saj je v derbiju novih drugoligašev v Sarajevu gladko premagala domači Igman z 26 : 19 (11 : 7). Gostje, med katerimi so bile najučinkovitejše Žontarjeva z osmimi goli ter Čerferinova in Gradišarjeva s po petimi, so v 47. minuti vodile že z enajstimi goli. — V slovenski moški ligi so Predvorčani že drugič igrali neodločeno, 29 : 29 (18 : 11), tokrat na gostovanju v Bakovcih z istoimenskim moštvom. Domačini so vodili že s sedmimi goli razlike, nazadnje pa so komaj rešili točko. V predvorskki ekipi so bili najučinkovitejši Čimžar z desetimi goli ter Arnez in Žibert, ki sta jih dosegla po šest. V prihodnjem kolu igrajo Predvorčani doma z ekipo Ajdovščine. Rokometaši Termopola iz Škofje Loke so morali pred domačim občinstvom priznati premoč ekipi iz Ajdovščine. Izid 24 : 25 (10 : 16) kaže, da so si gostje priigrali prednost v prvem polčasu, v drugem pa so se morali za zmago precej potruditi. Termopol gostuje v naslednjem kolu pri Inlesu v Kočevju. — V ženski republiški ligi so rokometnašice Alpeša iz Železnikov gostovale v Škofijah, ker so izgubile z domačo Burjo Centrocoop z 28 : 22 (15 : 15). V gostujoči ekipi je bila najboljša Oličeva, ki je dosegla osem golov.

C. Z.

Novice iz moto športa

Smola Pintarja

Avto moto društvo Domžale je na Grobniku pri Reki priredilo zadnjo letošnjo cestnohitrostno dirko motoristov za državno prvenstvo. Sodelovalo je 80 tekmovalcev iz 25 klubov. Čeprav je bilo pričakovati, da bo Janez Pintar iz Kranja zmagal v razredu do 80 in 125 kubičnih centimetrov in s tem tudi osvojil zlati čeladi za trikratni zaporedni naslov državnega prvaka, pa se je Janeza tokrat držala smola in je na sobotnem treningu padel in si zlomil roko, prvenstvo pa je v obeh razredih končal na drugem mestu. V kategoriji do 250 kubičnih centimetrov je član AMD Kranj Albin Štern bil še nekaj časa po štartu na tretjem mestu, nato pa se je na motorju zlomila ročka za menjavo hitrosti in je dirko končal na šestem mestu. V tej kategoriji je državni prvak Šraj iz AMD Domžale, Štern pa je četrti.

Kunčič četrti

V dirki za državno prvenstvo v motokrosu v Orehovi vasi je v kategoriji do 80 kubičnih centimetrov zmagal Sitar (AMD Slovenijaavto), tretji pa je bil Aleš Kunčič (AMD Bled), ki se je v skupni razvrstitvi uvrstil na četrto mesto. V kategoriji do 125 kubičnih centimetrov je edini gorenjski predstavnik Andrej Ahačič (AMD Kranj) osvojil 17. mesto.

M. Jenkole

Silvo Poljanšek o jugoslovanskem hokeju

Kanadsko-ameriški hokejisti na Jesenicah

Jesenice, 2. oktobra — Drevi se bo začelo letošnje državno prvenstvo v hokeju na ledu v prvi zvezni ligi. Jeseničani bodo ob 18. uri v dvorani Podmežakljo v prvem kolu gostili moštvo Vojvodine iz Novoga Sada. Kanadsko-ameriški hokejisti bodo nastopili za moštvo Jesenic. Bivši hokejist Jesenic in direktor marketinga v DO Elan pravi, da bo letošnje državno prvenstvo v hokeju na ledu najkvalitetnejše doslej.

Letošnje državno prvenstvo v hokeju na ledu bo najkvalitetnejše doslej. V prvenstvu bo nastopilo šest moštev, ki se bodo med seboj pomerila šestkrat. Kvalitetni ton igri bodo dajali prav gotovo tuji hokejisti, ki so jih angažirali naši klubi.

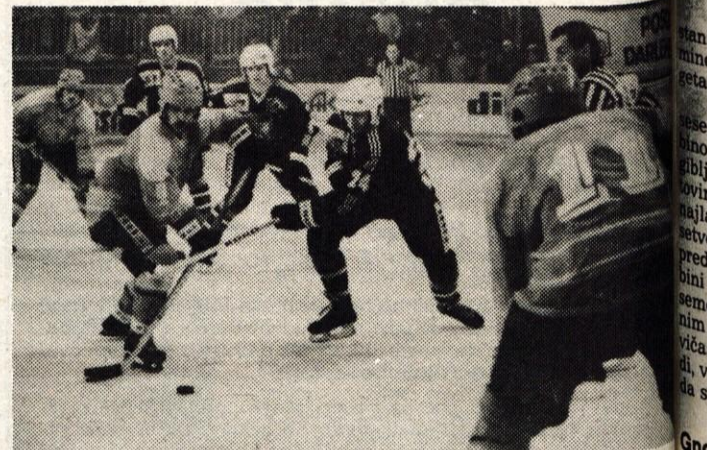
Moštva so se za letošnjo sezono uspešno pripravljala. Posebej skrbno so se pripravljala moštva Jesenice, Olimpije in Medveščaka, ki so tudi glavni kandidati za najvišja mesta na lestvici. Poleg kvalitetnih priprav so se moštva igralsko in trenersko okrepila.

Državni prvak, moštvo Jesenic, je za letošnjo sezono angažiralo tri tuje igralce. To sta Kanadčan Hickso in Drčer ter ameriški hokejist Williams. Vsi trije bodo prav gotovo velika okrepitev po odhodu borbenega Kozarja in vsestranskega Milnarca k zagrebškemu Medveščaku. Kanadsko-ameriški hokejisti naj bi v igro moštva Jesenic vnesli več ostrine in zanesljivost obranbo. Individualne odlike omenjenih hokejistov so visoka tehnika s palico in močni ter natančni streli, kar je tudi značilnost kanadskega ameriškega hokeja. Druga pomembna pridobitev Jesenic je novi trenerski tandem Rudi Hiti-Ciril Klinar. Oba

trenerja sta bila tudi odlična hokejista. Za Rudija Hitija je to nov izziv v uspešni športni karijeri, Ciril Klinar pa bo s svojimi dolgoletnimi trenerskimi izkušnjami pripomogel k pravilnemu vodenju moštva. Državni prvak moštvo Jesenic, je zato eden od najresnejših kandidatov za osvojitve novega državnega naslova.

Najresnejša tekmeča v boju za naslov bosta ljubljanska Olimpija in zagrebški Medveščak, ki sta svoje okrepitve poskušala v Sovjetski zvezi. Zagrebško moštvo bo vodil sovjetski trener, pomagal pa mu bo lanski glavni trener Bogdan Jakopič. Poleg trenerja so angažirali tudi tri sovjetske igralce Anisina, Borisova in Kuntavra, ki so igrali za moštva v prvi zvezni ligi. Anisin je nekaj let igral tudi za državno reprezentanco. Poleg teh igralcev bodo v moštvo Medveščaka nastopali igralci, ki so v pretekli sezoni nastopali za beograjski Partizan, in Jeseničana Milnarec in Kozar.

Zagrebčani ne skrivajo svojih želja, da bi po dolgi letih spet osvojili naslov državnega prvaka in tako končali premoč slovenskih klubov. Prav v to so namenili veliko finančnih sred-

stev, prisotna pa je tudi velika zagnanost pri funkcionarjih tega kluba, da bi osvojili želeni naslov.

Moštvo Olimpije letos praznuje šestdeset let delovanja. Po nekaj rezultatsko suhih sezonah od letošnje pričakujejo boj za sam vrh. V novo sezono vstopajo z novim igralcem iz Sovjetske zveze Davidovom, ki bo poleg Ladigina steber ljubljanske obrambe. V moštvo sta se vrnila Nik Župančič in Burnik iz Medveščaka. Znova pa je začel igrati branilec Jože Kovač. Moštvo Olimpije je prav gotovo najbolj obetavno, saj igra sodoben ho-

kej, ki ga odlikuje predvsem trost in velika kombinatornost igri.

Moštva beograjskega Partizana, Crvene zvezde in novoske Vojvodine se v letošnji sezoni verjetno ne bodo mogla uspešno boriti za sam vrh. Prav gotovo pa bodo na prvenstvenih mah trd oreh za favorite. Njihove priprave in okrepitve niso ko kvalitetne kot pri ostalih štvih. Predvsem pa nimajo volj kvalitetnih domačih igralcev, ki bi se enakovredno preko celotne sezone z najboljšimi.

S. Poljanšek in D. Humar

Šport ob prazniku

Lom, 28. septembra — Športno društvo Lom pod Storžičem ob krajevnem prazniku pripravilo več športnih tekmovanj. Še posebej množični sta bili tekmovalni v streljanju z zračno puško in čez drn in strn. Med strelci je bil najnatančnejši Marko Primožič, druga je bila Mojca Meglič in tretji Miha Meglič. V krosu pa so najhitrejši: Miran Godnov med pionirji, Ksenija Kastrun med nirkami, Jože Tišler pri mladincih, Jože Bohinc pri članih in Ludvik Soklič pri veteranih.

J. Kikel

Druga slovenska nogometna liga

V vodstvu Jesenice in Naklo

Kranj, 3. oktobra V šestem kolu druge slovenske nogometne lige so gorenjski predstavniki dosegli popoln uspeh, saj so vsi zmagali: Jesenice : Jadran Loma 3 : 1, Naklo : Bilje 2 : 0, Elan : Sava 1, Bela krajina : Triglav 2 : 3. Vodita Jesenice in Naklo z devetimi točkami pred Jadranom Lamo in Slavijo s po osmimi, Triglav je s štiri točkami na sedmem mestu, Sava pa s petimi na osmem.

Škofjeloško sindikalno prvenstvo

Prvič v tenisu

Gorenja vas, 30. septembra — Teniška sekcija Partizana iz Gorenje vasi je pod pokroviteljstvom občinskega sindikalnega sveta Gidiorja iz Gorenje vasi pripravila na novozgrajenih igriščih v Gorenji vasi prvič tudi sindikalno prvenstvo v tenisu. Med moškimi je 35 let je zmagal Svarun Trpinc (SO Škofja Loka) pred Tadejem parjem (Obtrnik) in Borisom Pešljem (SO Škofja Loka). V skupni mladših igralcev je bil prvi Andrej Mulej (Inštitut Jože Rant), drugi Izidor Seljak (OS Gorenja vas) in tretji Pavle Hafner (Tehnik). Med ženskami, starimi do 35 let, je zmagala Nika Drmota (Alpina), druga je bila Tatjana Drmota (KS Ziri) in tretja Irena Selak (OS Ziri), med starejšimi pa Bojana Rupar (Obtrniki), druga Ana Seljak (Gorenjska predilnica) in tretja Mira Golja (SO Škofja Loka).

M. Padovani

Gorenjska rokometna liga — moški

Preddvor in Alples presenetila

Kranj — V Gorenjski rokometni ligi so doslej odigrali dve koli. Sodeluje dvanaest ekip, ekipe pa so v dveh kolic prikazale borbeno in dinamično igro.

Presenečenje sta pripravili gostujoči ekipi Preddvor in Alples.

I. kolo:
Gumar : Storžič 19 : 38 (7:19)
Sodnika: Rakovec (Golnik) in Humar (Kranj). Najboljši strelci: za Gumar Kompare 6, Berra 5, za Storžič pa Derguti 13 in Dejak.

Britof : Veterani (Kranj) 31:23 (15:13)
Sodnika: Bernard (Kranj) in Hvasti (Mavčiče)
Strelci za Britof: Sedlar 7, Tomažič in Kavčič po 5, za Veterane pa Balderman T. 9, Kavčič in Klavara po 4.

Preddvor veterani : Žabnica 30:28 (17:13)
Sodila: Dolanc in Udir (Besnica)
Strelci za Preddvor: Vidic 10, Nič, Selišnik, Zabret po 4 zadetke, za Žabnico pa Tavčar, Zakotnik in Zihel po 5 zadetkov.

Duple : Radovljica 18:25 (10:15)
Sodnika: Kramar, Benegalija (Duple)
Strelci za Duple: Rozman 10, Meglič 4 itd., za Radovljico pa Mandelc 14, Novak in Dacan 5.

Besnica : Krvavec 25:29 (10:13)
Sodnika: Dolanc in Udir
Strelci za Besnico: Fabjan 7, Miklavc 4, za Krvavec pa Pirc M. 5, Škofic 5.

Srečanje Alples : Sava 10:0. Gostje niso prišli na srečanje v Alples.

II. kolo
Veterani (Kranj) : Žabnica 24:10 (10:10)
Sodnik: Svoljšak (Besnica)
Strelci: za Veterane Dulderman, Kovačič 9, za Žabnico: Zihel 8 in Fiderer po 7 zadetkov.

Radovljica : Preddvor 30:17 (11:17)
Sodnika: Stržinar in Udir
Strelci za Radovljico: Mandelc 14, Pernel 6, za Preddvor pa Vidic 17 in Jakšič 5 zadetkov.

Sava : Duple 32:27 (15:11)
Sodnik: Rakovec (Golnik).
Strelci: za Savo Novak 10, Berra 6, za Duple pa Križnar, Rozman vsak po 9.

Krvavec : Alples 24:26 (12:11)
Sodnika: Hvasti (Mavčiče) in Bernard (Kranj)
Strelci za Krvavec: Pirc M. 7, Pirc M. 5, za Alples pa Lušina 10, Veber 6 itd.

Storžič : Besnica 29:22 (12:11)
Sodnika: Celar (Šk.Loka) in Udir (Besnica)
Strelci za Storžič: Derguti 10, Hvasti 10, Kavčič po 5 zadetkov, za Besnico pa so Miklavc 6, Tratnik in Pogačnik po 4 zadetke.

Britof : Gumar 10:0
Na srečanje so prišli le štirje igralci Gumarja.

J. Kikel

Uspeh kranjskih judoistov

V soboto, 24. septembra, je bilo v Tamswegu v Avstriji mednarodno ekipno prvenstvo v judu. Nastopalo je sedem ekip iz Avstrije, Italije, Francije in Jugoslavije.

Na mednarodnem prvenstvu so sodelovali tudi kranjski judoisti, člani Triglava: Robert Markič, Tone Markič, Jože Martinčič, Damjan Kalan, Miran Hudovernik, Miran Babnik in Marjan Remic.

Najboljši so bili judoisti iz Francije, drugo mesto so osvojili člani judo kluba Triglav Kranj, tretji pa so bili Avstrijci, domačini.

D. S.

Kegljaško tekmovanje v spomin Alojzu Kordežu

Najboljši kegljači Borca

Kranj, 1. oktobra — Društvo za šport in rekreacijo invalidov Borec iz Kranja je v soboto organiziralo prvo spominsko tekmovanje Alojz Kordež, enega prvih kranjskih kegljačev in nekdanjega predsednika kegljaškega kluba Kranj. Nastopile so ženske in moške ekipe z Jesenic, iz Radovljice, Trziča, Škofje Loke, Domžal in Trbovelj ter štiri ekipe Borca. Med moškimi je ekipno zmagal Borec, med posamezniki pa član Borca, Milan Bernik, ki je tudi dosegel najboljši rezultat tekmovalca, med ženskami pa ekipno Borec in Justin Rozman iz Borca. Udeleženci tekmovalca so z enominutnim molkom počastili spomin na Alojza Kordeža, med tekmovalcem je tričlanska delegacija odnesla lovorjev venec na njegov grob, soproga pokojnega Alojza, Vida Kordež, pa je najboljšim izročila pokale in medalje.

B. Žukovič

Tržiško prvenstvo v atletiki

Zanimivo tekmovanje privabilo gledalce

Tržič, 30. septembra — Čeprav atletika v tržiški občini nima bogate tradicije in se mladi usmerjajo predvsem v večje klube v Kranju ali v Ljubljani, pa v Tržiču vsako leto pripravijo občinsko atletsko prvenstvo, na katerega so letos povabili tudi tekmovalce iz drugih občin. To je bila vsekakor dobra poteza, saj so zanimivi boji na atletskih napravah privabili tudi večje število gledalcev. Prvenstvo so pripravili odbor za rekreacijo pri TKS, atletska sekcija TVD Partizan Tržič in ŠSD Polet, veljalo pa je tudi kot eno od tekmovalnih letošnjih delavskih športnih iger. Med pionirji je bil najuspešnejši Fadil Hamzić iz kranjskega Triglava, med ženskami Tanja Dežman iz športnega društva Brezje in med člani Igor Peharc iz Kom-pasa Ljubelj.

Vrstni red — pionirji — 100 m: 1. Fadil Hamzić (Triglav), 2. Anže Renar (ŠSD K. odred), 3. Mirsad Čakanović (Storžič); 1000 m: 1. Fadil Hamzić (Triglav), 2. Anže Renar (K. odred), 3. Sebastjan Karamet (Polet); skok v daljino: 1. Fadil Hamzić (Triglav), 2. Mirsad Šakanović (Storžič), 3. Uroš Lausgar (Polet); skok v višino: 1. Peter Medič, 2. Robi Zver, 3. Uroš Lausgar (vsi Polet); ženske — 100 m: 1. Tanja Dežman (ŠD Brezje), 2. Barbara Belehar, 3. Petra Filipčič (obe Triglav); 800 m: 1. Anica Jerman (VVO T. Mokorel), 2. Brigita Hafner (Triglav), 3. Estera Kogoj (Polet); skok v daljino: 1. Tanja Dežman (ŠD Brezje), 2. Barbara Belehar, 3. Petra Filipčič (obe Triglav); skok v višino: 1. Anica Gašperlin, 2. Tanja Ahačič, 3. Irena Brejc (vse Polet); člani — 100 m: 1. Silvo Šterbalj (PM Škofja Loka), 2. Iztok Seliškar (Bistrica), 3. Igor Peharc (Kompas Ljubelj); 1500 m: 1. Klemen Dolenc (Mošnje), 2. Ivo Oljačič, 3. Jože Bohinc (oba Peko); skok v višino: Igor Peharc (Kompas Ljubelj), 2. Matija Koren (SK Tržič), 3. Iztok Seliškar (Bistrica); skok v daljino: 1. Igor Peharc (Kompas Ljubelj), 2. Iztok Omerza (Radovljica), 3. Iztok Seliškar (Bistrica); met krogle: 1. Bojan Klančin (Duple), 2. Goran Poluga (Peko), 3. Marjan Salberger (OŠ H. Gražarja); troboj: 1. Igor Peharc (Kompas Ljubelj), 2. Iztok Seliškar (Bistrica), 3. Robert Uzar (PMM Ljubelj).

J. Kikel

Tehnološka navodila za setev ozimnih žit

Kolobar in priprava zemlje za setev:

Najbolje kolobarimo, če ozimne v njivskem kolobarju sledijo listnankam. Primerne kulture so krompir, enoletne metuljnice. Če ozimne sejemo po koruzi, imajo prednost koruzni hibridi s krajšo vegetacijo, da po spravilu lahko še pravočasno pripravimo zemljo.

Zemljo moramo pravočasno preorati, da se pred setvijo zgosti in sesede. Praviloma mora biti njiva preorana 14 dni pred setvijo. Globino brazde uravnavamo glede na vrsto zemlje in prejšnji posevek, giblje se od 18–25 cm. S predsetveno pripravo, ki sledi oranju zagotovimo razmere, ki omogočajo hitro kalitev in izenačeno rast. To najlažje opravimo s predsetvenikom. Na lažjih tleh uporabimo predsetvenik z letvastimi valji, če so tla grudasta, pa se bolje obnese predsetvenik z zvezdastimi valji. S predsetvenikom naredimo v globini 3–5 cm sklenjeno ležišče za seme, na katero polaga sejalnica seme, nad sklenjenim ležiščem pa rahel mrvičast sloj zemlje. Z enim obhodom predsetvenega orodja nam ne bo uspelo pripraviti mrvičaste strukture; potrebna bosta dva, na težjih tleh tudi trije obhodi, večkrat pa ne kaže tlačiti zemlje. Predsetvenik naravnano tako, da sloni na valjih, nogače pa naj segajo 5–8 cm globoko.

Gnojenje:

Potrebne odmerke posameznih rastlinskih hranil lahko določimo le, če vemo, kolikšna je njihova raven v zemlji. To pa najlažje zagotovimo s kemično analizo zemlje. Če je založenost s fosforom in kalijem srednja gnojimo 80 kg fosfora in 120 kg kalija na hektar. Tal, v katerih je raven fosfora in kalija zelo visoka, ne gnojimo s temi hranili. Čeprav je za velik pridelek ozimnin odločilno, da imajo posevki dovolj dušika, pri gnojenju s tem hranilom jeseni ne smemo pretiravati. Za primeren jesenski razvoj posevkov in za dobro prezimitev zadostuje predsetveno gnojenje z 20–30 kg/ha dušika (N). Le na zelo rodovitnih njivah, ki so v kolobarju dobro gnojene z organskimi in rudninskimi gnojili, lahko poleg fosfora in kalija opustimo tudi predsetveno (jesensko) gnojenje z dušikom.

Nekaj primerov predsetvenega gnojenja ozimnin:

Gnojilo:	kg/ha
NPK 6–18–18	500
NPK 5–20–20	500
NPK 8–26–26	400
NPK 7–20–30	400
NPK 10–30–20	300

Seme in setev:

Setev kakovostnega semena je eden bistvenih elementov intenzivnega pridelovanja, zato si moramo za setev preskrbeti potrjeno, sortirano, razkuženo in v laboratoriju preskušeno seme. Pri nakupu zahtevajte podatke o njegovi kalivosti in absolutni teži.

Količino semena za setev določimo glede na priporočeno število kalivih zrn na m², kalivost, čistoto in absolutno (tisočrnsko) težo semena.

Izračun potrebne količine semena:

$$K = \frac{A \times B \times 100}{k \times \bar{c}} \times f(i) \text{ kg/ha}$$

K = količina semena (kg/ha)

A = število kalivih zrn/m²

B = absolutna teža semena ali teža 1.000 zrn

k = kalivost v odstotkih

c = čistota v odstotkih

f(i) = odstotek semen, za katera pričakujemo, da zaradi slabih poljskih razmer ne bodo vzkalila.

Primer:

Število kalivih semen/m² = 600 A = 600

absolutna teža = 40 g B = 40

kalivost = 93% k = 93

čistota = 99% c = 99

nekaljivost v slabih poljskih razmerah = 20% f(i) = 1,20

$$K = \frac{600 \times 40 \times 100}{93 \times 99} \times 1,20 \text{ kg/ha} = 312,8 \text{ kg/ha}$$

Ozimno pšenico sejemo od 5–15. oktobra. Ozimni ječmen posejemo teden dni pred setvijo pšenice. Prepozna ali tudi prerana setev je tehnološka napaka, ki znatno vpliva na pridelek ozimnin.

Vse ozimno žito sejemo na ozko medvrstno razdaljo (10–15 cm) in v globino 2 do 4 cm. Pred setvijo opravimo s sejalnico sejalni prekus. Sejalnico uredimo tako, da izmetava želeno količino semena. Naravnano tudi enakomernost razmika med posameznimi sejalnimi cevmi.

Priporočamo jesensko uporabo herbicidov, posebno proti travnatim plevelom (srekoperec, njivni lisičji rep, ljulka) in sicer: DICURAN 500 2,5–3 l/ha ali TIGREX 3–5 l/ha.

Nekatere sorte so za dicuran občutljive. Uporaba omenjenih herbicidov je od setve do vznika pšenice.

Sortni izbor za leto 1988/89:

Nizija: nizka, zgodnja resnica, občutljiva za slabe rastne razmere in pepelasto plesen v optimalnem roku setve sejemo 700 kaljivih zrn/m².

Iskra: nizka, zgodnja, občutljiva na plesen v optimalnem roku sejemo 550 kaljivih zrn/m².

Novosadska rana 2: srednje visoka, zgodnja, občutljiva na plesen, mraz, ptiči naredijo pri tej sorti precej škode, v optimalnem roku sejemo 550 kaljivih zrn/m².

Derdanka: srednje nizka, srednje pozna, občutljiva na rjavenje plevic, v optimalnem roku sejemo 700 kaljivih zrn/m².

Una: visoka, srednje pozna, občutljiva na pepelasto plesen v optimalnem roku sejemo 550 kaljivih zrn/m².

Zelengora: visoka, srednje pozna, občutljiva na pepelasto plesen. Sejemo 500 kaljivih zrn/m².

Balkan: visoka, srednje zgodnja, občutljiva na pepelasto plesen. Sejemo 500 kaljivih zrn/m².

Jugoslavija: visoka, srednje pozna, plastična sorta, primerna za vsa pridelovalna območja, občutljiva na pepelasto plesen in fuzariozo, norma setve v optimalnem roku je 500 kaljivih zrn/m².

Mačvanka 2: srednje nizka, srednje rana, občutljiva na pepelasto plesen, norma setve v optimalnem roku 550 kaljivih zrn/m².

Zagrebcanka 2: srednje nizka, srednje zgodnja, občutljiva na rjavenje plevic, v optimalnem roku sejemo 700 kaljivih zrn/m².

Ozimni ječmen:

Sorta: NS 293: srednje visok, srednje pozen, manj občutljiv na bolezni in poleganje; norma setve v optimalnem roku 350 kaljivih zrn/m².

Ozimna tritikale:

Sorta: CLERCAL: visoke slame, srednje pozen, srednje odporen proti poleganju, primeren za pridelovanje tudi na slabših tleh ter v bližini gozdov, kjer dela škodo divjad, norma setve v optimalnem roku 550 kaljivih zrn/m².

Perilo vam ni v nadlego ali obremenitev, če redno ali občasno uporabljate **Samopostrežno pralnico »SAM«**.
Kebetova 24, Kranj, tel.: 21-386

ZCP, CESTNO PODJETJE KRANJ n.sub.o.
Kranj, Jezerska c. 20

Cestno podjetje Kranj obvešča, da bo cesta R–322 TRŽIČ – BEGUNJE na odseku pri SLATNI ZAPRTA ZA VES PROMET OD 5. 10. DO 14. 10. 1988 ter na odseku v BISTRICI od 10. 10. DO 21. 10. 1988.

Popolna zapora ceste na obeh odsekih je potrebna zaradi izkopa ceste in izdelave podpornih objektov v usadu ceste.

Obvoz za ves promet je določen na relaciji: TRŽIČ – PODTABOR – PODVIN – ZAPUŽE – BEGUNJE in obratno.

Udeležence v prometu opozarjamo, da se ravna po cestno-prometni signalizaciji in z razumevanjem upoštevajo, da navedena dela iz tehničnih in varnostnih razlogov ni možno izvajati med prometom.

Spoštovani,

dovolite mi, da vam v kratkem predstavim svojo novo trgovino **CO-KLA** s cokli in copati, ki se nahaja na **Tavčarjevi ulici 7 v KRANJU**

Vabim vas na obisk in nakup mojih izdelkov po konkurenčnih cenah in zelo veliki izbiri za staro in mlado.

Naj naštejemo nekaj izdelkov s cenami:

— **šolski copati od št. 27 do 45**

cena od 11.000 do 15.000 din

— **otroški copatki z vezalkami**

cena 14.000 din

— **krzneni copati (ovčja koža) od št. 20 do 41**

cena 12.000 do 20.000 din

— **moški natikači iz blaga in trdimi podplati**

cena od 12.000 do 15.000 din

— **ženski natikači iz blaga in trdimi podplati**

cena od 11.000 do 15.000 din

— **ženski in moški natikači iz usnja**

cena od 14.000 do 19.000 din

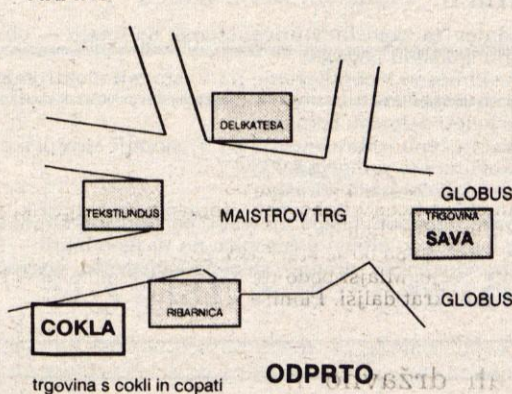
— **moški in ženski natikači iz blaga in skaja**

cena 4.000 din

Nudim vam tudi **cokle II. kvalitete** po izredno ugodni ceni od 10.000 do 20.000 din, otroške pa že od 5.000 do 10.000 din.

PRIDITE, VEDNO STE DOBRODOŠLI!

KRANJ

trgovina s cokli in copati

ODPRTO

od 9. do 12. ure in
od 14.30 do 18. ure
sobota od 8. do 12. ure

lesnina KRANJ

salon pohištva Primskovo

se priporoča za nakup **sedežnih garnitur iz blaga in usnja po izredno ugodnih cenah**. Zaradi prehoda na druge barve dekoracijskih preoblek so nekatere **sedežne garniture cenejše tudi za več kot 300 starih milijonov dinarjev**.

Po ugodni ceni dobite v Lesnini tudi JOGI vzmetnice.

Zaloge so omejene, zato ne odlašajte.

Lesnina vam pri nakupu nudi **obročno plačevanje 3 – 6 – 12 mesecev** — prevoz do 30 km je **brezplačen**.

ANKETA

POVEJTE, KAKŠNO PREDSTAVO IMATE O LJUBLJANSKI BANKI, TEMELJNI BANKI GORENJSKE KRANJ

NAGRADILI VAS BOMO!

Odprite Gorenjski glas na razvedrilnih straneh V PETEK, 7. 10. 1988

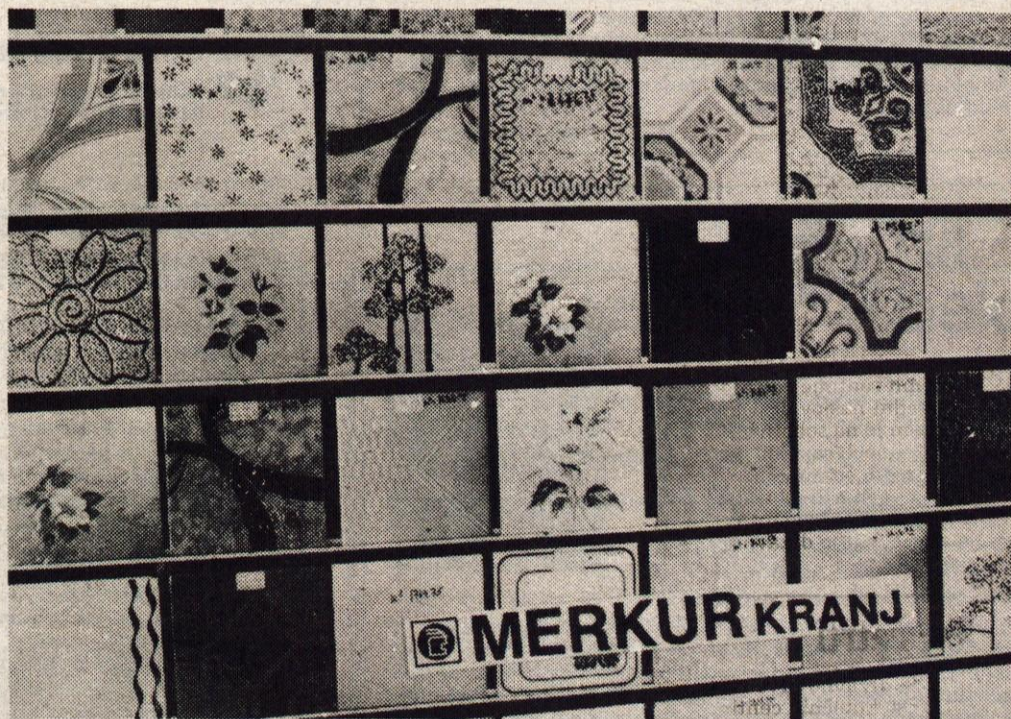

Ljubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske Kranj

Gorenjc in banka — formula prihranka

IZBRALI SO ZA VAS

V **MERKURJEVI** prodajalni PLEVNA v Škofji Loki na Stari cesti 23 imajo veliko izbiro keramičnih ploščic v različnih vzorcih, barvah in velikostih za oblaganje sten in tal v kopalnicah, kuhinjah in hodnikih. Poleg omenjenega imajo dobro izbiro ročnega in rezilnega orodja, brusnih plošč, krožnih žag, bele tehnike in raznega gradbenega materiala (opeka, cement, dimniki, izolacijski material, vodoinštalacijski material, material za centralno ogrevanje, črne cevi, pocinkane cevi, pohištvene cevi za ograje in podobno).

POSEBNA UGODNOST — MOŽNOST PLAČILA V 3 - 6 OBROKIH.

**OSNOVNA ŠOLA
PREŠERNOVE BRIGADE
ŽELEZNIKI**

Komisija za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge

**RAZREDNEGA UČITELJA
na PŠ Selca, za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu), RU.**

Začetek dela po dogovoru. Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite na šolo. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

**INDUSTRIJA ZA ELEKTRIČNA ORODJA KRANJ, p.o.
Kranj, Savska loka 2**

Na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja in osebne dohodke delovne organizacije objavlja na področju kakovosti naslednja prosta dela

**1. KONTROLOR
2. ANALITIK II**

Od kandidatov za zaposlitev pričakujemo, da imajo — ob izpolnjevanju splošnih pogojev:

- pod 1.: — zaključeno izobraževanje na V. stopnji elektrotehniške usmeritve
- dve leti delovnih izkušenj
- pod 2.: — zaključeno izobraževanje na V. stopnji strojniške in kovinarske usmeritve
- dve leti delovnih izkušenj

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi v časopisu na naslov: Iskra — Industrija za električna orodja, splošno-kadrovsko področje, Savska loka 2, Kranj.

**GLASBENA ŠOLA
Radovljica**

Razpisna komisija Glasbene šole Radovljica razpisuje dela in naloge

RAVNATELJA

Pogoji:

- višja ali visoka izobrazba glasbenega izobraževalnega zavarovalca
- najmanj 5 let delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem delu in opravljen strokovni izpit
- ustrezne moralno politične lastnosti in organizacijske sposobnosti za uresničevanje smotrov in nalog šole
- kandidati predložijo koncept svojega dela za mandatno obdobje

Rok za prijavo je 15 dni po objavi razpisa. Prijave naj kandidati pošljejo na naslov: Glasbena šola Radovljica — razpisna komisija. O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v roku 30 dni po objavi razpisa.

**TRGOVSKA IN GOSTINSKA DO
ŽIVILA KRANJ n.sol.o.
Naklo, C. na Okroglo 3**

objavlja prosta dela in naloge

VODENJE HOTELA BOR V PREDDVORU

Prijavijo se lahko kandidati, ki izpolnjujejo naslednje pogoje: — V. stopnja strokovne izobrazbe — hotelski, natakarski ali kuharski tehnik, pogovorno znanje dveh tujih jezikov, 3 leta ustreznih delovnih izkušenj iz vodenja večjega gostinskega obrata in 3-mesečno poskusno delo

Izbranemu kandidatu lahko rešimo stanovanjski problem.

Za opravljanje gostinskega dela na območju Kranja, Preddvora, Jezerskega in Trčiča vabimo na razgovor kandidate, ki imajo poklic kuhar, natakar ali slaščičar in vse, ki so si z večletnim gostinskim delom pridobili izkušnje in zmožnost opravljanja navedenih poklicev. Pogovorili se bomo o perspektivni možnosti zaposlitve v naši delovni organizaciji.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba DO Živila Kranj, C. na Okroglo 3, 64202 Naklo. Vsi prijavljeni kandidati bodo pisno obveščeni o izidu izbirnega postopka v 15 dneh od opravljene izbire. Rok za prijavo je 8 dni od objave.

**Lesna industrija
Bled, Ljubljanska c. 32**

LIP Bled, TOZD Filbo, Ajdovska 2, Bohinjska Bistrica objavlja na podlagi sklepa delavskega sveta licitacijo za odprodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. Kombinirano vozilo Golf caddy, leto proizvodnje 1984, izklicna cena 9.500.000 din
2. Osebn avto Zastava 101, leto proizvodnje 1984, izklicna cena 4.800.000 din
3. Osebn avto Zastava 101, leto proizvodnje 1984, izklicna cena 4.900.000 din

Licitacija bo v četrtek, 6. oktobra 1988, ob 12. uri na parkirišču pred zgradbo TO Filbo, na Ajdovski 2, v Bohinjski Bistrici. Ogled vozil, ki so v voznem stanju in tehnično pregledana, je mogoč istega dne uro pred pričetkom licitacije. Vozila prodajamo po sistemu videno — kupljeno, brez kasnejših reklamacij. Pravico do udeležbe na licitaciji imajo vse pravne in fizične osebe, ki pred licitacijo vpišejo 10 % varščino od izklicne cene vozila.

Najmanjši dvig cene je 50.000 din. V ceni ni vračunan prometni davek, ki ga plača kupec v 15 dneh od prevzema vozila. Kupec plača izklicno ceno najkasneje v 3 dneh od dneva licitacije. Ob prevzemu je kupec dolžan pregledati številko šasije in motorja ter jih primerjati z dokumenti vozila.

Žiri, Strojarska ul. 12

Na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja pri DO Poliks TOZD Kovinarstvo Žiri, vabimo k sodelovanju nove sodelavce za opravljanje naslednjih prostih del in nalog:

1. RAZVOJNIKA — 1 delavec

Pogoji: VII. ali VI. stopnja zahtevnosti diplomirani ing. ali ing. strojništva in 3 leta delovnih izkušenj

2. IZDELAVA TEHNOLOŠKIH POSTOPKOV — 1 delavec

Pogoji: V. stopnja zahtevnosti strojni tehnik in 3 leta delovnih izkušenj

3. IZVAJANJE KONTROLE KVALITETE — 1 delavec

Pogoji: V. stopnja zahtevnosti strojni tehnik in 1 leto delovnih izkušenj

4. VZDRŽEVANJE STROJEV — 1 delavec

Pogoji: IV. stopnja zahtevnosti — KV električar in 3 leta delovnih izkušenj

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.

Kandidati za objavljena dela in naloge naj pošljejo svoje vloge z dokazili v 8 dneh od dneva objave na naslov: DO Poliks, TOZD Kovinarstvo, komisija za delovna razmerja, Jezerska ul. 7, Žiri.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po izteku roka za objavo.

**SOZD ALPETOUR
CREINA KRANJ p.o.
Kranj, Ul. Mirka Vadvnova 8**

SOZD Alpetour, Creina, DO za proizvodnjo in servisiranje kmetijske mehanizacije Kranj objavlja na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja prosta dela in naloge:

**1. VEČ STRUGARJEV
2. VEČ REZKALCEV**

Pogoji:

- izobrazba IV. zaht. stopnje kovinarske smeri
- 6 mesecev delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih

Dela in naloge združujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Poskusno delo je v skladu s Pravilnikom o razvidu dela in delovnih nalog.

Pred dokončnim izborom bo opravljen preizkus znanja kandidatov.

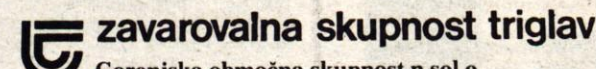
Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili v roku 8 dni po objavi na naslov: DO Creina, splošni sektor, Kranj, Ul. Mirka Vadvnova 8.

**TAPETNIŠTVO n.sub.o.
Radovljica, Gorenjska 41**

Delavski svet Lesnina, TOZD Tapetništvo Radovljica, Gorenjska cesta 41, v skladu z 133. členom statuta TOZD Tapetništvo Radovljica, razpisuje javno dražbo za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. Počitniška prikolica IMV—ADRIA de Luxe	Izklicna cena 3.200.000
2. Počitniška prikolica IMV—ADRIA de Luxe	2.800.000

Javna dražba bo izvedena 14. oktobra 1988 ob 13. uri. Ogled je možen uro pred izvedbo javne dražbe v temeljni organizaciji. Osnovna sredstva se prodajajo v stanju, v kakršnem so, po principu videno — kupljeno. Varščino v višini 10 % od izklicne cene je potrebno plačati na blagajni temeljne organizacije. Kupec je dolžan plačati pristojni prometni davek. Pravico sodelovanja na licitaciji imajo fizične in pravne osebe.

**Gorenjska območna skupnost n.sol.o.
64001 KRANJ, Oldhamska 2**

Odbor za medsebojna delovna razmerja pri delovni skupnosti Zavarovalne skupnosti Triglav, Gorenjska območna skupnost Kranj, objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. SKLEPANJE PREMOŽENJSKIH ZAVAROANJ IN INKASIRANJE PREMIJ V ZASTOPU — KRANJ - Vodovodni stolp
2. SKLEPANJE PREMOŽENJSKIH ZAVAROANJ, ZBIRANJE PONUDB ZA SKLENITEV ŽIVLJENJSKIH ZAVAROANJ IN INKASIRANJE PREMIJ V ZASTOPU — ŠKOFJA LOKA (II. objava)

Delovno razmerje bo sklenjeno s polnim delovnim časom za nedoločen čas, s poskusnim delom do 60 dni.

Za opravljanje navedenih del in nalog mora delavec poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- pod 1. in 2.: srednja ali najmanj poklicna šola neopredeljene smeri, 1 leto delovnih izkušenj, starost najmanj 18 let (moški) odslužen vojaški rok, veselje do terenskega dela in do dela z ljudmi ter da stanuje v zastopu oziroma njegovi neposredni bližini

Kandidati za opravljanje navedenih del in nalog naj svoje prošnje, napisane lastnoročno pošljejo na naslov: Delovna skupnost Zavarovalne skupnosti Triglav, Gorenjska območna skupnost Kranj, sektor za samoupravno organiziranost in kadre.

K prošnji je treba predložiti zadnje šolsko spričevalo, kratek življenjepis z navedbo dosedanje zaposlitve in druga dokazila, ki so potrebna za ugotavljanje izpolnjevanja zahtevanih pogojev.

Rok za oddajo prošenj poteče 8. dan po objavi. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izteku objavnega roka.

**ZVEZNA CARINSKA UPRAVA
CARINARNICA JESENICE
Jesenice, C. maršala Tita 37**

objavlja prosta dela in naloge:

ŠEF ODSEKA ZA FINANČNO—MATERIALNE ZADEVE

Pogoji: ekonomska fakulteta oziroma ustrezná visoka šola, opravljen strokovni izpit in 5 let delovnih izkušenj.

Delovno razmerje se sklne za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Prijave s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na gornji naslov v 8 dneh po objavi.

**GIP GRADIS LJUBLJANA
TOZD GRADBENA ENOTA JESENICE n.sol.o.
Jesenice, Prešernova 5**

GIP Gradis, TOZD GE Jesenice, Prešernova 5 objavlja

JAVNO LICITACIJO

ki bo 19. oktobra 1988 ob 12. uri v naselju Gradis Jesenice, Prešernova 5

V prodaji bo:

1. Prikolica Tehnostroj, letnik 1975 - nevozna	izklicna cena 600.000
2. Tovorni avto Zastava 621, letnik 1977	6.000.000
3. Osebn avto Renault 30	
KR 831-19, letnik 1979	4.000.000
4. Osebn avto R—4	
KR 118—699, letnik 1984	1.500.000
5. Osebn avto R—4	
KR 122—366, letnik 1984	2.000.000
6. Vrtalni stroj, steborni	100.000

Navedena osnovna sredstva si interesi lahko ogledajo 19. oktobra 1988 od 10. do 12. ure, na parkirnem prostoru TOZD. Varščina 10 % od izklicne cene osnovnega sredstva, ki se plača eno uro pred licitacijo, je vračljiva takoj po zaključku licitacije, sicer zapade.

Vse stroške prepisa lastništva, ostale stroške in prometni davek plača kupec.

Izlicitirani predmeti morajo biti plačani in odpeljani s kraja licitacije še isti dan.

**VODNOGOSPODARSKO PODJETJE KRANJ, p.o.
Kranj, Ul. Mirka Vadvnova 5**

Delavski svet ponovno razpisuje prosta dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODJE GOSPODARSKO—RAČUNSKEGA SEKTORJA

Kandidati morajo po tem razpisu poleg splošnih zakonskih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo višjo strokovno izobrazbo (VI. zaht. stopnja) ekonomske ali komercialne smeri in 4 leta delovnih izkušenj na ustreznih delih oziroma nalogah
- ali
- da imajo srednjo strokovno izobrazbo (V. zaht. stopnja) ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj na ustreznih delih oziroma nalogah

Kandidati za razpisana prosta dela oziroma naloge morajo izpolnjevati tudi kriterije, določene v 61. členu družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini Kranj ter imeti organizacijsko - vodstvene sposobnosti za opravljanje navedenih del oziroma nalog. Mandat traja 4 leta.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev, kratkim opisom dosedanjih delovnih izkušenj in potrdilom, da niso v kazenskem postopku ter da niso bili kaznovani, pošljejo v 15 dneh po objavi javnega razpisa, v zaprti ovojnici na naslov: Vodnogospodarsko podjetje Kranj, Ul. Mirka Vadvnova 5, Kranj, z oznako "za razpisno komisijo", "za določitev predloga za vodjo gospodarsko—računskega sektorja."

Nepravočasnih in nepopolnih prijav komisija ne bo upoštevala. Vlagatelji takih prijav nimajo statusa udeleženca pri razpisu.

Kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje v 40 dneh po zaključeni objavi javnega razpisa.

**SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI
PODBREZJE****LICITACIJA**

za stavbo last Krajevne skupnosti Podbrezje - Srednja vas. Stavbo s pripadajočim vrtom prodamo v 3 delih ali celoti. Stavba je primerna za gospodarsko dejavnost. Informacije in ponudbe v soboto, 8.10.1988, od 10. do 12. ure v KS Podbrezje št. 109/I.

**LOŠKI MUZEJ
64220 ŠKOFJA LOKA**

Po sklepu sveta muzeja razpisuje prosta dela in naloge

RAVNATELJA

Pogoji: da ima visoko ali višjo izobrazbo s področja dejavnosti muzeja ali organizacijsko-upravne dejavnosti in štiri oz. pet let delovnih izkušenj da ima organizacijske sposobnosti da izpolnjuje pogoje po družbenem dogovoru o kadrovski politiki v občini

Mandat traja štiri leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev zgoraj navedenih del in nalog in opisom dosedanjega dela, naj kandidati pošljejo v zaprti ovojnici v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: LOŠKI MUZEJ, 64220 ŠKOFJA LOKA, Grajska pot 13 s pripisom »Za razpisno komisijo«.

O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

MALI OGLASI

tel.: 27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Ugodno prodam PEČ za etažno ogrevanje (20 cel). Bojan Robljek, Golniška c. 48, Kokrica, tel.: 27-036

Poceni prodam OJACEVALEC tehnika 2 x 80 W. Tel.: 38-286 15186

Prodaj barvno TV gorenje. Tel.: 38-910, popoldan 15189

Prodaj dvoredni pletilni STROJ rotnel. tel.: 60-847 15228

Prodaj nov barvni stereo TV samung. ekran raven 51 cm. Tel.: 15235

Prodaj varilni aparat ECOMATIC 350 A z omario E 6. Tel.: 83-010, vsak dan po 18. uri 15240

Prodaj ZX SPECTRUM z opremo in novo tovorno prikolico za osebni avto. Velesovo 10, popoldan 15249

Ugodno prodam brezžični telefonski aparat SANYO MODEL CLT 20. Tel.: 85-427, po 19. uri 15251

Prodaj ŠIVALNI STROJ v omarici Ruža baget selectronic. Janez Dolenc, Zg. Bitnje 50/a, nova hiša, popoldan 15265

Prodaj COMMODORE 64 K, najnovejši model skupaj s kasetarjem, igralno palico, nekaj programi in literaturo v nemščini. Zelo malo rabljen, še v garanciji. Tel.: 35-166, po 18. uri 15300

GRADBENI MATERIAL

Prodaj 50 vreč mineralne VOLNE po polovični ceni. Prestor, M. Korbar 1, Kranj 15181

Ugodno prodam nov še nerabljen HI-DROFOR. Tel.: 44-041, popoldan 15197

Prodaj 8 kubikov suhih DESK 5 cm in 25 cm ter novo okno z roletami v stari zgradbi 156x136. Tel.: od 9-9.30 81-740, int. 353 15213

SALONITKE, dobro ohranjene prodaj. Slavko Cvetanovič, Seljakovo nas. 28, Strazišče 15236

Prodaj rabljeno strešno OPEKO špiček. Dežman, Sp. Gorje 163 15276

Prodaj 50 kvad. m smrekovega OPAZA. Roblek, Bašelj 62, tel.: 28861, int. 25-15, dopoldan 15294

VOZILA

Prodaj MOPED na tri prestave, starejši letnik, brezhiben. Tel.: 24-935, popoldan 15187

Prodaj Z 125 P, registrirano do avgusta 1988. Tel.: 68-537 15191

Prodaj LADO 1600, letnik november 1979. Tel.: 82-270 15192

Prodaj dva zadnja blatnika za R 4. Tel.: 23-049 15196

Prodaj Z 850 kombi, staro 5 let registrirano do marca 1989 z novim motorjem še v garanciji. Tel.: 41-067, Kopač, Gasiška 31, Senčur 15198

Ugodno prodam Z 101, letnik 1977, registriran. Nezirevič, Savska 4, Lesce 15199

Prodaj MOPED APN 6, star 8 mesecev. Zontar, Log 7, Škofja Loka 15200

Prodaj FIAT 750, letnik 1980, registriran do marca 1989 in dva okna 180x140 KLI Logatec termopan z roletom. Tel.: 68-749, od 18. ure dalje 15205

Nujno prodaj FORD 1,6, 4 vrata, letnik 1977, registriran do junija 1989. Tel.: 81-720, od 15. do 17. ure 15207

FORD ESCORT, letnik 1972, neregistriran, prodaj najboljšemu ponudniku. Tel.: 27-346, zvečer 15212

Prodaj dobro ohranjeno ŠKODO 105 S, letnik 1978, 50.000 prevoženih km, cena po dogovoru. Tel.: 62-614 15220

Prodaj Z 750, letnik 1980, obnovljeno. Jože Stanovnik, Vincarje 26, Škofja Loka 15231

TOYOTO COROLO 1,3, letnik 1987, prodaj. Franc Legat, Begunje 100/a 15233

Ugodno prodaj Z 101, letnik 1977. Janez Mali, Zelenica 10, Tržič, tel.: 51-514 15234

Ugodno prodaj avto R 5, letnik 1976, registriran za celo leto. Krnjak, C.4. julija 3, Tržič, tel.: 51-321 15237

Prodaj GOLF JGL, letnik 1982. Azman, Kovor 89 15239

Prodaj JUGO 45/A, letnik 1986. Julij. Jože Stare, Dragočajna 9, Smednik 15242

Prodaj R 4, letnik 1978. Ogled popoldan. Jože Repe, Partizanska 3/a, Bled 15244

Prodaj ali zamenjam MOTOR M 14 za Z 750. Tel.: 33-108 15245

Ugodno prodaj LADO KARAVAN, letnik 1986 in rjav štedilnik kupersbusch. Ogled od 14. ure dalje. Dušan Košir, Pristava 62, Tržič 15248

Prodaj avto Z 101, letnik 1984, dobro ohranjen. Vučenovič, T. Vidmarja 2, tel.: 38-917 15250

Prodaj Z 750, letnik 1975, cena 100 SM. Tel.: 39-794 15252

Prodaj JUGO 45/A, star dve leti. Pečnik, Bodovlje 1, Škofja Loka 15259

APN 6, star dve leti, prodaj. Cena po dogovoru. Tel.: 25-389 15261

Z 101 GTL 55, letnik 1983, prodaj. Dolenc, Podlubnik 153, Škofja Loka, vsak dan popoldan 15262

Prodaj MOTOR za Z 750, v brezhibnem stanju. Tel.: 44-589, popoldan 15263

Prodaj BT 50. Novak, Zasavska 52/b, Kranj 15267

Prodaj Z 101 GTL, letnik 1985, 44500 km, ohranjen, zaščiten. Tel.: (061) 214-164, po 16. uri ob delavnikih 15268

Prodaj Z 750, letnik 1976. Oman, Mlaška c. 34, Mlaka 15269

Prodaj dobro ohranjena TOMOS AVTOMATIK in dirkalno KOLO rog senior na 10 prestav. Podbrezje 217, tel.: 70-357 15270

Nujno in poceni prodaj FIAT 1300. Ašanin, Pipanova 76, Senčur 15271

Prodaj AMI, letnik 1973, za 40 SM. Tel.: 21-412 15273

Poceni prodaj Z 101, letnik 1977. Tel.: 81-441, int. 34-80, dopoldan 15275

Prodaj LADO 1300 S, letnik december 1985 ali zamenjam. Tel.: 60-091, int. 480, dopoldan 15278

Prodaj PASAT, letnik 1973, prva registracija 1978, registriran do avgusta 1989. Penezić, Zlato polje 3/d 15281

Poceni prodaj FORD TAUNUS 15 M, zelo ohranjen, starejši letnik. Janez Rajhard, Linhartov trg 30, Radovljica 15287

Prodaj karambolirano R 4, letnik 1985. Tel.: 38-876 15291

Prodaj MOTOR ETZ 250, letnik 1987, dodatno opremljen. Demšar, na Trati 43, Lesce, tel.: 75-586 15293

Prodaj APN 6, star eno leto in BT 50, popolnoma preurejen v Italiji. Možnost plačila na obroke. Virje 8, Tržič 15296

Prodaj R 4 TLS, letnik 1983. Tel.: 70-576 15298

Prodaj OPEL KADETT KARAVAN, letnik 1967, registriran. Pokljukar, Poljšica 5, Zg. Gorje 15299

Prodaj FIAT RITMO 70 CL, letnik 1986, v račun vzamem FIAT 126 ali JU-GO. Sp. Besnica 135 15301

STAN.OPREMA

KUHINJO kompletno, hladilnik, štedilnik, ohranjeno za 2,5 Mio, prodaj. Tel.: 40-523 15195

Prodaj termoakumulacijsko PEČ in peč za centralno ogrevanje 20.000 Kcal, malo rabljeno. Vidic, Strahinj 78, Naklo, tel.: 48-091 15201

Prodaj dobro ohranjeno preprogo 4x2 m. Tel.: 27-995 15208

Poceni prodaj pralni STROJ gorenje in preprogo florida 3x2 m. Tel.: 73-583 15217

Prodaj termoakumulacijsko PEČ 6 KW. Štrukelj, Bavdkova 44, Strazišče, tel.: 27-904 15221

Termoakumulacijsko peč 3,5 KW, električni oljni radiator 2,5 KW in oljno peč prodaj. Tel.: 80-874 15223

Trajanogorečo PEČ, rabljeno tri mesece, prodaj za 20 SM. Tel.: 81-231, int. 28-16, od 9. do 14. ure 15226

Ugodno prodaj 310 litrsko zamrzovalno SKRINJO LTH. Tel.: 57-513 15253

Za 150 SM prodaj spalnico z dvema novimi jogijama. Tel.: 62-015 15290

Pomivalno mizo Gorenje G 111, novo, prodaj. Zakovšek Cvetka, Vodnikova 10, Lesce 15258

Prodaj MIZO, tri STOLE, kotno klop in ŠTEDILNIK (4 elek.). Franc Štular, Pristava 69/a 15274

Zamrzovalno SKRINJO 200 litrsko LTH, dobro ohranjeno, prodaj. Tel.: 27-553 15286

Prodaj dve otroški POSTELJICI, dim. 135 x jogijem in odejo. Tel.: 51-615 po 19. uri 15295

RAZNO PRODAJ

Ugodno prodaj JABOLKA. Goriče 7, Golnik 15185

Prodaj zimsko JABOLKA voščenske, možnost obiranja. Stanovnik, Log 9, Škofja Loka 14972

ugodno prodaj dobro ohranjeno PIANINO znamke Cojka. Tel.: 62-107 15185

Prodaj drobni KROMPIR. Stare, Praprotna polica 8, Cerklje 15193

Prodaj večjo količino SENA. Breg ob Kokri 20, Predvdor 15206

Prodaj silažno koruzo. Kalan, Zapoge 11, Vodice 15215

Prodaj JABOLKA za ozimnico po ugodni ceni. Štular, Srakovlje 4 15216

Prodaj bukova DRVA. tel.: 68-662 15227

Poceni prodaj LOPAR za tenis znamke fischer. Tel.: 45-544 15230

Prodaj stoječo silažno KORUZO v okolici Cerklje. Klemenc, Glinje 1, Cerklje 15232

Prodaj 1000 kosov rabljene strešne kritine cementni folc in 1000 kosov špičaka, koislnico za TRAKTOR TV 18 in 10 kub. m suhih bukovih DRV. Tel.: 79-603 15257

Polkoncertni KLAVIR, dunajske izvedbe, prodaj. Cena po dogovoru. Tel.: 61-761, dopoldan, popoldan Husodo Doreen, Frankovo nas. 170, Škofja Loka 15260

Prodaj drobni KROMPIR in TELIČKO, težko 120 kg. Bodešče 30, Bled 15272

Avstrijski kombiniran otroški voziček, rabljen dva meseca, prodaj. Mojca Burič, Finžgarjeva 24, Lesce 15277

Prodaj obrana neškropljena JABOLKA-voščenko in jonatan po 1000.-din. Janko Kalan, Zg. Besnica 74, tel.: 40-537 15280

Prodaj JABOLKA zimsko obrana, prodaj (voščenske, rjavčki, befler in druge) po 1100.-din/kg. Franc Križaj, Godešič 42, Škofja Loka 15283

Prodaj JABOLKA. Tel.: 80-477 15285

Ugodno prodaj JABOLKA. Brajc, Podbrezje 55, Duplje 15288

Prodaj pol leta staro barvno TV Gore-nje in suha DRVA. Letence 11, Golnik 15290

Prodaj žensko športno kolo 5 prestav, staro tri leta, moško športno kolo na 10 prestav, staro tri leta in otroški športni voziček, star 6 mesecev. Tel.: 74-032 15297

ZAPOSLOTITVE

Vas tare finančna kriza? To pomeni, da še niste sodelovali z DOMUSOM. Znebite se skrbi s klicem na tel.: 24-971, ob delavnikih do 10. ure 14800

Komunikativnim osebam nudim lep zaslužek. Tedenska izplačila provizij. Tel.: 39-782 14969

Sprejem zidarska in fasaderska dela. Senčur, Delavska c. b.b., zraven številke 7 15188

Igrača z nagrado - igrača leta, potrebuj prodajalca. Tel.: 36-833, torek od 18. do 20. ure 15243

Če si v denarnih težavah se javi skupini, ki te bo naučila zaslužiti potrebni denar. Informacije po telefonu 51-644, v sredo od 9. do 11. ure 15264

Kuhar ali kuharica dobi redno ali honorarno delo v piceriji. Sobote, nedelje in prazniki prosto. Ostalo po dogovoru. Sifra: UGODNI DELOVNI POGOJI 15266

Sprejem kakršnokoli delo na dom. Tel.: 39-850 15292

STANOVANJA

Enosobno STANOVANJE v Šorljevem naselju v Kranju oddam dvema študentkama. Informacije na tel.: 22-793

Predstavnik tuje firme išče opremljeno garsonjero ali enosobno stanovanje v Kranju ali okolici. Sifra: TUIEC 15194

Nujno iščem GARSONJERO v okolici Bohinja ali Bleda. Tel.: Milan 76-469 ali 76-477 15209

KUPIM

Kupim betonske kvadre mali format 300 kosov. Tel.: 42-121 15247

ŽIVALI

Prodaj 20-120 kg težke PRAŠICE, primerne za nadaljnjo rejo. Stanovnik, Log 9, Škofja Loka 15126

Prodaj težko TELICO simentalco v 9 mesecu brejosti. Šmartno 16, Cerklje, tel.: 42-831 15184

Prodaj KRAVO simentalco, visoko brejo. Janez Tišler, Lom 11/a, Tržič 15203

Prodaj BIKCA simentalca, starega 8 tednov. Stiška vas 18, Cerklje 15211

Ljubiteljem štirinožcev oddamo eno leto starega PSA. Tel.: 78-642, popoldan 15218

Prodaj čistokrvni nemški OVČARKI, stari 10 tednov, otroško kolo BMX, staro eno leto in zadnje blatnike za R 5. Bogo Bukovnik, Begunje 95, tel.: 73-741 15219

Prodaj dve TELICI in KRAVO. Tel.: 95-142 15225

Prodaj 10 dni starega BIKCA. Tel.: 79-002 15238

Prodaj 5 tednov starega BIKCA simentalca. Trboje 15 15241

Čistokrvno srebrno-sivo PUDLJICO, prodaj. Tel.: 25-233 15282

Prodaj eno leto staro KOZO za plem. Gartner, Rovt 3, Selca 15289

OBVESTILA

Izdelujem cementno strešno OPEKO format kinkinda (15 kosov/kvad.m). Izdelana je z dodatkom uvoženih plastifikatorjev. Izdobjava v nekaj dneh. Tel.: (061) 831-006 15085

IZOLACIJO CENTRALNE KURJAVE z pločevino napravimo hitro, po zmerni ceni. Tel.: 061-216-673 proti večeru 14391

OSTALO

Gospa, ki naj bi 1. 10. pripeljala zdravila iz Celovca, naj nujno pokliče tel.: 24-515 ali 24-808

V POKRIT PROSTOR lahko shranite KAMP PRIKOLICO. Tel.: 51-005

Iščem varstvo za dvoletnega sina. Čirče, tel.: 37-043 15279

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega

SIMONA STANONIKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih.

Žaljujoči: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše drage žene in mame

MARIJE SMREKAR

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti.

VSI NJENI

ZAHVALA

Tako nenadoma in boleče nas je zapustila naša draga sestra, teta, sestrična in svakinja

ANA AVSENEK

iz Sp. Dupelj

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem in sodelavcem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se pevcem za zapete žalostinke, g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred in poslovilne besede ter vsem ostalim, ki ste nam kakorkoli pomagali in sočustvovali z nami.

ŽALUJOČI VSI, KI SO JO IMELI RADI

ZAHVALA

Tiho, kakor je živel, je odšel od nas naš dobri dragi mož, oče, ded, praded in tast

LUDVIK ŠIMIC

Iskrena hvala sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste se s cvetjem, sožaljem, dobro besedo in mislijo poslovili od našega dragega. Prisrčna hvala dr. Camleku, dr. Zamanovi, dr. Novakovi in medicinskemu osebju kirurškega oddelka bolnišnice dr. Petra Držaja za lajšanje bolečin. G. župniku in kaplanu za lep pogrebni obred, pevskega zboru za poslovilno pesem. Zahvala tudi Zvezi borcev Puštal in govorniku za ganljiv govor. Zahvala tudi Obrotnemu združenju, sodelavcem Centra slepih ter Tončki za vsestransko pomoč. Vsem še enkrat iskrena hvala.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Po težki in dolgi bolezni nas je zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, sestra in teta

IVANA GLOBOČNIK

Jožmanova mama iz Pšate 9

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, kakorkoli pomagali in jo obiskovali v času njene bolezni. Hvala dr. Beleharju za lajšanje bolečin, ZRI Ljubljana, Lenčki Štular za vso skrb in pomoč, sorodnikom, sosedom in sovaščanom Pšate, prijateljem, znancem in vsem sodelavcem za izrečena ustna in pisna sožalja, za podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Iskrena hvala tudi g. kaplanu za obiske na domu in g. župniku za lepo opravljen obred.

VSI NJENI

ZAHVALA

Ob smrti drage mame, babice in prababice

MARIJE PIŠKUR

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem za izrečena sožalja, za podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Iskrena hvala g. župniku za lepo opravljen obred in pevcem za lepo petje. Posebej hvala dr. Antonu Koširju, ki nam je pomagal v težkih trenutkih.

VSI NJENI

vezenine bled

TOZD Konfekcija Bled
Bled, Kajuhova 1

Mladinski posvet v Bohinju

Federacija, neorganizirana inštitucija

Bohinj, 1. oktobra — V mladinskem izobraževalnem domu so se zbrali na prvem posvetu v novem mandatnem obdobju občinski mladinski funkcionarji, ki so se v sobotnem dopoldnevu pogovarjali s prvimi možmi jugoslovanske mladinske organizacije.

Čeprav je šlo, vsaj po vabilu sodeč, za informativno-organizacijski posvet, so se mladi poleg predstavitve kratkoročnih programov dela na posameznih področjih Republiške konference ZSMS, dotaknili tudi aktualnih družbenopolitičnih dogodkov v državi.

Posvetu je dajala svojstven ton udeležba predsednikov republiških in pokrajinskih konferenc ZSM na čelu s predsednikom k ZSM Jugoslavije Brankom Greganovičem, ki so se sicer mudili na tridnevem delovnem obisku v Sloveniji.

Posebno zanimanje je izzval program v sobotnem dopoldnevu, ko so posamezni mladinski predstavniki iz drugih republik in pokrajin predstavili akcije v svoji republici in odgovorili na nekatera vprašanja slovenskih občinskih mladinskih funkcionarjev.

Branko Greganovič je uvodoma dejal, da sedanjo atmosfero pri nas karakterizirata dve stvari — nasilje in strah pred tem ter bojazen pred ekonomskimi reformami. »Kot kmečke neveste poskušamo premagati militantno linijo. Konferenca ZSMJ je skozi nedavni »Klic k raz-

mu« javno objavila določena stališča okrog aktualnih dogodkov v državi. Zavzemali se bomo za popolno ločitev države in partije. Politični sistem mora temeljiti na človekovih pravicah in svobodah in ne na ideoloških predpostavkah, je menil Greganovič in dodal: »V Jugoslaviji se konsenz še vedno pojmuje kot sredstvo terorja večine nad manjšino. Vprašam vas, kakšen je sistem, ki se ruši zaradi enega nesprejemljivega predloga? Kakšne so rešitve, da se poskuša v vsakem času kot glavno odločitev postavljati spremembo ustave?»

Ko je predsednik jugoslovanske mladine govoril o federaciji, je poudaril, da je federacija pri nas zelo kontradiktorna. Zanj osebno je to inštitucija, ki ne ve prav dobro, kaj bi s seboj, inštitucija, kjer znanje in intelekt nista ravno ponos.

Republiški mladinski funkcionarji so spregovorili tudi o JLA. Nedeljko Tica iz Vojvodine je menil, da je potrebno, v kolikor mislimo, da kaj ni v redu, tudi v JLA, dati takšno področje v javno oceno, Zoran Perkovič iz BIH je povedal, da ni vse kar izide v Mladini na temo JLA, napad na

njo in da nekateri pri nas vse preradi berejo med vrsticami. V nasprotju pa je Duško Todorović iz Srbije rekel, da pri nas za JLA še vedno dajemo premalo denarja. V delu, ko je bilo govora o mitingih, je Risto Ivanov iz Makedonije rekel, da vendar že vseskozi hočemo, da bi se narod ukvarjal s politiko, ko pa se le-ta začne, nam potem ni všeč. Za parole, ki se vpijejo na mitingih, je menil, da so bile prisotne že prej, samo izgovarjale so se samo v kavarnah. Nikica Gagrji iz Hrvatske je izrazil priznanje Sloveniji za odpiranje tem in vzdignil temperaturo, ko je razčlenil svoje videnje nadaljnje preobrazbe političnega sistema, v katerem naj bi po njegovih besedah obstale samo še tri družbenopolitične organizacije (brez ZSM!). Adem Hasanaj »Kosova je, razumljivo, največ časa posvetil predstavitvi njegovih pogledov na Kosovske razmere, kjer je ocenil, kot največji problem razdeljenost v pokrajini po nacionalni liniji. Ivan Brajović, sekretar RK ZSM Crna Gora, je o istem vprašanju menil, da so informacije še vedno preveč lažne.

Posvet mladinskih funkcionarjev je predvsem v točki predstavljanja pogledov in stališč mladinskih organizacij po državi v popolnosti uresničil svoja pričakovanja. Čeprav je bilo na razpolago, kot vedno, premalo časa, gre vseeno pohvaliti potezo slovenskega mladinskega vodstva, ki je najodgovornejšim jugoslovanskim mladincem pripravilo, v sklopu sicer tridnevnega obiska, na katerem so se srečali tudi z zamejskimi Slovenci in Predsednikom CK ZKC Milanom Kučanom, tudi pogovor s svojimi sovrstniki iz Slovenije. Pokazala se je namreč vsa različenost in hkrati, po posameznih vprašanjih, vsa enotnost mlade generacije.

V. Bešter

Jože Smole na srečanju novinarjev

Preveč se ukvarjamo s politiko

Nova Gorica, 1. oktobra — Drugi oziroma zadnji dan 9. študijskega srečanja novinarjev in organizatorjev obveščanja v združenem delu SR Slovenije, ki je bilo v novogoriškem centru Iskre Delte, se je z okrog 150 udeleženci pogovarjal tudi predsednik republiške konference SZDL Jože Smole.

Predsednik republiške konference SZDL je med drugim dejal, da se zadnje čase več oziroma preveč ukvarjamo s politiko, kot pa s tistim, od česar ta družba živi. Gre za to, da moramo zdržati, čeprav cene divjajo, kar je v precejšnji meri tudi posledica prejšnjih zamrzitev, pa tudi nezaupanja v to, da ne bo prišlo še do kakšne zamrzitve. Res pa je tudi, da še vedno ne deluje trg ponudbe in povpraševanja. Ta pa bo deloval, ko bomo resnično odprli uvoz. V sami logiki

bi zato morali marsikaj spreminiti, med drugim tudi to, da ZIS zdaj ob takšni naravnosti zasluži podporo.

Predsednik je tudi poudaril, da smo zadnje čase kar obsedeni z izrednimi kongresi in predčasnimi volitvami. Rekel je, da so kadrovske spremembe sicer potrebne, vendar pa so nevarna razmišljanja, »dajmo v centralni komite ZKJ najbolj sposobne, ni pa važno iz katere republike so...« To je proti statutu ZKJ in federativni ureditvi.

Nič manj nevarna ni sedanja psihoza o bližnji 17. seji CK ZKJ, na kateri naj bi »črna noč« razrešili vse. Takšnemu »pričakovanju« lahko sledi hudo razočaranje. Malce domišljivo, vendar še najbolj realen odgovor na vprašanje, kaj bo po 17. seji, je, da bo potem 18., je rekel predsednik.

Jože Smole pa je tudi menil, da preveč kurimo vse moč kotle, morali pa bi obratovati na načelnost in težiti k temu, da razčistimo odprte probleme. Za to pa sta seveda vedno potrebna dva. Pri tem morajo različna mnenja spoštovati tudi sredstva javnega obveščanja. To, kar danes počne politika, pa je čisto navadno ščuvanje.

A. Ž.

Jubilej

V jeseniški bolnišnici so praznovali

Jesenice, 3. oktobra — Minuli petek so se jeseniški zdravstveni delavci in gostje zbrali na slavnostni seji ob jubileju jeseniške bolnice.

Minuli petek so s slavnostno sejo delavskega sveta slovesno praznovali 40-letnico Splošne bolnišnice Jesenice, kjer je danes zaposlenih 531 zdravstvenih delavcev in ki lahko sprejme 280 bolnikov.

Slavnostni govornik je bil predsednik delavskega sveta dr. Aleksander Grubišič, ki je govoril predvsem o nezavidljivem položaju zdravstva v naši držbi. Dejal je, da si zdravstveni delavci prizadevajo, da bi ohranili tradicionalno-humanitarni pomen zdravstva v naši

družbi, a se morajo pri svojem delu srečevati s številnimi, predvsem finančnimi problemi. Težave se kljub proklamiranemu samoupravljanju in odločanju žal večkrat rešujejo že kar pred vrati bolnišnice, samoupravljanje pa je postalo v naši družbi alibi za neuspeh. Današnja alternativa je preživetje, saj o usodi in položaju — tudi zdravstva — sami ne odločamo več.

V nadaljevanju je direktor jeseniške bolnišnice med drugim opozoril na iztrošenost medicinskih aparatov in na nezmožnost, da bi s skromnimi finančnimi

sredstvi nabavili nove medicinske aparature, ki so v sodobnem zdravstvu nujno potrebne. Zvečer prav poliklinični oddelek, ki je dobil na Jesenicah leta 1988 pomeni za gorenjsko zdravstvo veliko pridobitev, si bo treba naprej prizadevati, da se zdravstvene dejavnosti v bolnišnici bolj povežejo v harmonično celoto in nudijo zdravstvene storitve, ki jih potrebujejo gorenjski zavarovanci in bolniki.

Na slavnostni seji, kjer se je ubrano pesmijo predstavil žirniški oktet, so podelili šestnajst državnih odlikovanj in več poklet ter priznanj.

D. Sedej

»Vsi mislimo, vsi delamo«

Jesenice, 3. oktobra — V petek, 30. septembra, so v razstavem salonu DOLIK na Jesenicah odprli zanimivo razstavo, ki jo je pripravilo Društvo inovatorjev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice. Razstava bo odprta do 12. oktobra.

Na razstavi je na ogled 24 eksponatov. Železarna Jesenice se predstavlja z osmimi tehničnimi izboljšavami, Kovin z novo turbinsko črpalko, Tehnični biro Jesenice s štirimi predlogi, raziskovalna skupnost s petimi nalagami, Center srednje usmerjenega izobraževanja z dvema predlogoma in prvič na razstavi KOOP Mojstrana, Kres Jesenice in Gradis s svojimi inovacijami.

Letošnja razstava je že peta po vrsti, pripravili pa so jo zato, ker želijo spodbuditi inovativno dejavnost v delovnih okoljih občine. Društvo si želi, da bi sleherni delavec pri svojem delu tudi razmišljal, kako kaj storiti bolje, hitreje, ceneje. Opustiti bi morali miselnost, da eni mislijo, drugi pa delajo in se zavzemati za prakso, v kateri bi vsi mislili in vsi delali.

D. S.

Radovljiški komunisti na seminarju v Poljčah

Če človeka piči kača, se boji že zvite vrvi

Poljče, 30. septembra — Občinski komite ZKS Radovljica je minuli konec tedna pripravil v Centru za obrambno usposabljanje v Poljčah dvodnevni seminar za najodgovornejše komuniste v občini. V petek je o aktualnih gospodarskih in družbenih razmerah v državi govoril Andrej Marinc, član predsedstva SR Slovenije, v soboto pa Miran Potrč, predsednik republiške skupščine, o ustavnih spremembah in Sonja Lokarjeva, izvršna sekretarka CK ZKS, o prenovi zveze komunistov.

Andrej Marinc je dejal, da so nekateri pozitivni rezultati iz časa, ko je bila predsednica zveznega izvršnega sveta Milka Planinc, že dajali upanje, da se bodo gospodarske razmere v državi izboljšale, vendar je morala sicer energična predsednica zaradi pritiskov v ZIS-u in tudi širše populisti. Nova vlada z Mikuličem na čelu je z novimi ukrepi položaj samo še poslabšala in šele letos je v državi prišlo do stremženja, ki se kaže v majskih ukrepih in začetkih gospodar-

kami kaj obremenjujejo delo komiseje. Andrej Marinc je dejal, da je komisija kot »oaza, kjer se mirno diskutira in polemizira naprej« in da ni obremenjena niti z mitingi niti s problemi na Kosovu. Člani razmišljajo predvsem o razvojnih problemih, o ekonomskem sistemu in o takšnem političnem sistemu, ki bo tudi ekonomsko učinkovit.

Marinc je tudi pojasnil, kaj je bistvo gospodarske reforme. Tržno gospodarstvo, enakopravnost vseh oblik lastnine - druž-

sta in vplivnega člana Mikuličeve komisije dr. Ivana Ribnikarja »bolane« na vseh ravneh; skupna vlaganje s tujimi partnerji, kakršna že pozna razviti svet.

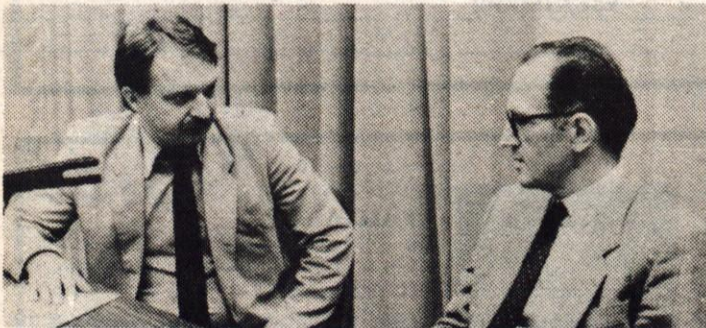
Ferdo Bem iz Radovljice je na osnovi dosedanjih gospodarskih in družbenih reform v Jugoslaviji in v drugih socialističnih državah podvomil v uspešnost in učinkovitost sedanje reforme. »Če človeka enkrat piči kača, se boji že zvite vrvi ali veje. Nas je v zadnjih dvajsetih, tridesetih letih kača pičila na specifičen način že večkrat,« je dejal in primerjal gospodarsko reformo iz leta 1965 in tedanje razmere z zdajšnjimi. Tedaj smo imeli milijon dolarjev dolga, enostevilčno inflacijo, vsega 200 tisoč brezposelnih, zdaj pa več kot 20 milijonov dolarjev dolga, več kot milijon brezposelnih, trilevinska inflacija, množico štrajkov... Ob Bemovem mnenju, da so vsi socialistični sistemi gospodarsko neučinkoviti, pa je Marinc dejal, da to ni presenetljivo, saj se je socializem začel predvsem v nerazvitih državah.

C. Zaplotnik

Trenutno brez dela

Jesenice, 3. oktobra — »Trenutno imamo mrtvo sezono,« pravi Darko Mlakar, vodja jeseniškega mladinskega servisa in nadaljuje: »V oktobru pričnejo s študijem študenti, kar se nam pozna tako v ponudbi delovnih mest kot povpraševanju po delih. Vendar nam bo kratak odmor prišel kar prav, kajti kot ponavadi, bo z zimsko sezono spet obilo dela na smučiščih v naši občini. Mladi bodo lahko dobili delo kot redarji, urejevalci smučišč, blagajničarji...«

Letna sezona je bila po Mlakarjevi oceni boljša, kot je splošno kazalo, čeprav je bilo manj dela v primerjavi s preteklim letom. Mladim so največ sezonskega dela ponudili v Merkurjevih prodajalnah, PTT-ju, Ljubljanski banki in Korenskem sedlu (Kompas). V.B.

Na seminarju v Poljčah — Andrej Marinc, član predsedstva SR Slovenije (desno) in Janko Stušek, sekretar občinskega komiteja ZKS Radovljica. — Foto: F. Perdan

ske reforme (več svobode pri oblikovanju cen in uvozu, realne obrestne mere...). Mikuličeva komisija za prenovu gospodarskega sistema pa že pripravlja nove ukrepe. Zvezna skupščina naj bi do novega leta sprejela 25 zakonov, ki bodo predstavljali okostje reforme, po novem letu pa še preostale od skupno 46. Radovljiške komuniste je ob tem zanimalo, ali sedanje politične razmere, predvsem pa vse globlje nezaupanje med narodi in narodnostmi ter med republi-

bene, skupinske, zadržne, družinske, zasebne..., racionalna samouprava, ki bo pometla tudi sedanjo preobsežno organiziranostjo, uveljavitev (še ne tako dolgo pojmovane kapitalistične) kategorije dobička, svobode organizacijskih oblik, socialističnega podjetništva in vrednostnih papirjev (obveznic, delnic), takšen denarni sistem, ki bo spodbujal organizacije, da bodo razpolagale z lastnim denarjem, urejene finance, ki so zdaj po mnenju slovenskega ekonom-

Ekološka prizadevanja z glasbenim zaključkom

Nemi miting v Kranju

Skupina za varstvo okolja in Center za prosti čas, ki delujeta pod okriljem Občinske konference ZSMS Kranja, pripravljata v četrtek, 6. 10. 1988, ekološko manifestacijo »Za rešitev Julijskih Alp in Karavank«, v okviru katere bo tudi večerni koncert skupin Quatebriga, Lolita in Capela la Chateliere.

Namen prireditve, ki jo organizatorji imenujejo tudi »nemi Miting« (potekal bo brez odvečnih govoranc), je preprečitev ekološkega holokavstva, ki bi se zgodil v primeru realizacije načrta o gradnji avtoceste. Vsi se zavemo, da je davek civilizacije tudi graditev tovrstnih objektov, vendar pa nam kranjski ekologi ponujajo optimalno rešitev, kar za trenutno veljavni načrt ne bi mogli reči, da je. Kakšne rešitve ponuja Skupina za varstvo okolja boste zvedeli, če se v četrtek ob 18. uri udeležite predstavitve stališč Iniciativnega odbora, ki bo na Trgu revolucije. S svojimi podpisi boste tudi vi lahko pripomogli k preprečitvi ekološke katastrofe na Gorenjskem.

Za popestritev celotne prireditve bo poskrbel koncert, ki se bo začel ob 19. uri v Delavskem domu. Nastopali bodo Lolita iz Ljubljane, Capela la Chateliere iz Litije in kranjski publiki dobro znana skupina iz Ljubljane Quatebriga, s katero smo pred nastopom naredili krajši razgovor.

Zadnji nastop ste imeli v Kranju leta 1986 na Tednu mladih, pred tem pa istega leta januarja v Delavskem domu. Za ta čas bi lahko rekli, da ste opustili pihala (saksofon in trobenta) in začeli uporabljati sintesajerje.

Quatebriga: Mi veliko eksperimentiramo, zato ne bi mogli reči, da smo pihala opustili ali pa da uporabljamo samo sintesajerje. Pred časom, ko smo imeli še klavirista, smo opustili pihala, zdaj pa jih ponovno uporabljamo. Vsekakor razmišljamo tudi o trobentarju in solistkah ali solistih. Vendar pa je dejstvo, da trije ali štirje ljudje dosti lažje delajo kot pa pet ali več. Zdjaj bi izkoristili še to priliko in pozval vse tiste, ki se čutijo pripravljene in sposobne sodelovati z nami, naj pokličejo našo številko (061) 227-035.

Nekateri trdijo, da je bil prvi zvok Quatebriga najboljši, torej tisti s saksofonom, trobento in klaviraturami. Kaj vi mislite o tem?

Quatebriga: Glede tega prvega zvoka bi rekel, da si je zvok vseskozi zelo podoben in da je šlo vedno za eno in isto stvar. Najprej je bil zvok zelo naraven — prvinski, nato bolj abstrakten, zdaj pa je konkreten.

Vaša imena se pojavljajo na številnih ploščah. Sodelovali ste z Jerco Mrzel, Svetlano Makarovič, Jenny Beaching ..., kako je to vplivalo na razvoj in dejavnost Quatebriga?

Quatebriga: To nas ni kaj dosti okupiralo, kajti vsa ta sodelovanja so potekala sprotno. Doslej smo posneli dve plošči, »Revolution in the zoo« leta 1986 in »The choice of the new generation« leta 1987. Zaradi odhoda Nina in Milka v vojsko smo imeli premor, zdaj pa načrtujemo izid tretje plošče, zato bi zdaj radi čim več nastopali.

mo samo sintesajerje. Pred časom, ko smo imeli še klavirista, smo opustili pihala, zdaj pa jih ponovno uporabljamo. Vsekakor razmišljamo tudi o trobentarju in solistkah ali solistih. Vendar pa je dejstvo, da trije ali štirje ljudje dosti lažje delajo kot pa pet ali več. Zdjaj bi izkoristili še to priliko in pozval vse tiste, ki se čutijo pripravljene in sposobne sodelovati z nami, naj pokličejo našo številko (061) 227-035.

Nekateri trdijo, da je bil prvi zvok Quatebriga najboljši, torej tisti s saksofonom, trobento in klaviraturami. Kaj vi mislite o tem?

Quatebriga: Glede tega prvega zvoka bi rekel, da si je zvok vseskozi zelo podoben in da je šlo vedno za eno in isto stvar. Najprej je bil zvok zelo naraven — prvinski, nato bolj abstrakten, zdaj pa je konkreten.

Vaša imena se pojavljajo na številnih ploščah. Sodelovali ste z Jerco Mrzel, Svetlano Makarovič, Jenny Beaching ..., kako je to vplivalo na razvoj in dejavnost Quatebriga?

Quatebriga: To nas ni kaj dosti okupiralo, kajti vsa ta sodelovanja so potekala sprotno. Doslej smo posneli dve plošči, »Revolution in the zoo« leta 1986 in »The choice of the new generation« leta 1987. Zaradi odhoda Nina in Milka v vojsko smo imeli premor, zdaj pa načrtujemo izid tretje plošče, zato bi zdaj radi čim več nastopali.

V Kranju je bil redko kdo tako sprejet kot vi, močete le še Pankrti, Miladojka Yunnedd in kranjski Diksylend. Kaj vi mislite o tako imenovani »zajebani« kranjski publici?

Quatebriga: Mi v Kranju zelo radi igramo. Glede koncerta pa je tako, da nikoli ne moreš predvideti, kako bo izpadel, vedno nastopijo takšne okoliščine, ki jih ne moreš predvideti, lahko le delaš najboljše, kar zmoreš. Osebnostno lahko rečem (Aleš Rendla), da mi je veliko bolj všeč, če publika bend izžvižga, kot pa če ostane hladna, kajti to pomeni, da je reakcija, da je nek odziv.

Skupaj s Quatebriga nastopajo tudi Lolita, ki, kot sta povedala Primož Simončič in Amadea Križ, deluje leto dni, sestavljajo pa jo člani nekdanjih še delujočih glasbenih skupin ljubljanskih alter scene, kot so: Srp, Pravda, Cao picke, Gledališče Ane Monro, Jani Kovačič bend... Delovanje v teh zasedbah omogoča sedanji zasedbi združevanje raznih glasbenih vrst, predvsem rocka in jazza, izvajajo pa instrumentalno glasbo, ki jo sami imenujejo »hardpopbob« muzika.

Dobrila Matič

L O L I T A